

การใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
ของครูและบุคลากร ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น

นางสาวพิชญา พิมพ์สุข

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2558

The Use of Instructional Media for Intellectually Disabled Children by
Teachers and Personnel of Educational Region 9 Special Education Center
in Khon Kaen Province

Miss Pitchaya Pimsook

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Educational Technology and Communications

School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirath Open University

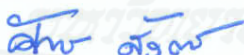
2015

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ	การใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น
ชื่อและนามสกุล	นางสาวพิชญา พิมพ์สุข
แขนงวิชา	เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
สาขาวิชา	ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. วรางคณา โตโพธิ์ไทย

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2559

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. วรางคณา โตโพธิ์ไทย)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศันสนีย์ สังสรรค์อนันต์)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรรถนพ จินะวัฒน์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
ของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น
ผู้ศึกษา นางสาวพิชญา พิมพ์สุข **รหัสนักศึกษา** 2572700843
ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา)
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. วรางคณา โตโพธิ์ไทย
ปีการศึกษา 2558

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของครูศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 131 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องของสติปัญญาของครูและบุคลากร สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยปรากฏว่าโดยภาพรวมการใช้สื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในแต่ละด้าน คือ (1) ประเภทของสื่อการเรียนการสอนที่ครูและบุคลากรใช้คือ สื่ออุปกรณ์ (2) แหล่งที่มาของสื่อการเรียนการสอนคือ ครูและบุคลากรผลิตเอง (3) ขั้นตอนการใช้สื่อของครูและบุคลากรคือ ขั้นการประเมิน การใช้สื่อตามแผนที่วางไว้ (4) ปัญหาการใช้สื่อการเรียนการสอนคือ ขาดแคลนงบประมาณในการผลิตหรือจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน และ (5) ความต้องการในการพัฒนาการใช้สื่อการเรียนการสอนคือ ด้านการผลิตและการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน

คำสำคัญ สื่อการเรียนการสอน ความบกพร่องทางสติปัญญา ศูนย์การศึกษาพิเศษ

Independent Study title: The Use of Instructional Media for Intellectually Disabled Children by Teachers and Personnel of Educational Region 9 Special Education Center in Khon Kaen Province

Author: Miss Phitchaya Phimsuk; ID: 2572700843;

Degree: Master of Education (Educational Technology and Communications);

Independent Study advisor: Dr. Varangkana Topothai, Associate Professor;

Academic year: 2015

Abstract

The objective of this research was to study the use of instructional media for intellectually disabled children by teachers and personnel of Educational Region 9 Special Education Center in Khon Kaen province.

The research population comprised 131 teachers and educational personnel of Educational Region 9 Special Education Center in Khon Kaen province during the second semester of the 2015 academic year. The employed research instrument was a questionnaire on the use of instructional media for intellectually disabled children by teachers and personnel. Statistics employed for data analysis were the percentage, mean, and standard deviation.

Research findings showed that the overall use of instructional media for intellectually disabled children by teachers and personnel was at the high level. When specific aspects of the use were considered, the items receiving the top rating mean for each specific aspect were specified as follows: (1) in the aspect of category of instructional media used by teachers and educational personnel, the item receiving the top rating mean was that on teaching aid media; (2) in the aspect of the source of instructional media, that on the teachers and educational media producing the media by themselves; (3) in the aspect of the steps of using instructional media, that on the evaluation step and that on the use of instructional media based on the lesson plan; (4) in the aspect of problems of using the instructional media, that on the lack of budget for production or buying of the instructional media; and (5) in the aspect of the needs for development of the use of instructional media, that on the production and buying of the instructional media.

Keywords: Instructional media, Intellectually disabled children, Special education center

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาได้เป็นอย่างดี ผู้ทำการศึกษากราบขอบพระคุณอย่างสูงต่อ ดร. นพดล ฐิติจันทร์ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น และบุคลากรทุกท่านที่อนุญาตให้เก็บข้อมูลเพื่อการค้นคว้าอิสระ กราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ รองศาสตราจารย์ ดร. สิทธิพล อาจอินทร์ ดร. พงนา ชูระนนท์ ดร. สิรินันท์ สุรไพฑูรย์ แซ่ฝุง ดร. พงษ์ลัดดา รักณรงค์ และนางวิชุดา โขชญ์เขียว ที่ได้เสียสละเวลา ในการตรวจสอบเครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัย และกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. วราภรณ์ โทโพธิ์ไทย อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศันสนีย์ สังสรรค์อนันต์ กรรมการสอบ ที่ได้เสียสละเวลาให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ จนทำให้การศึกษาค้นคว้าสำเร็จลุล่วงด้วยดีและมีความสมบูรณ์มากที่สุด

การศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้เกิดประโยชน์และมีส่วนดีต่อผู้อ่าน ผู้ทำการศึกษา ขอกราบขอบพระคุณและมอบความดีทั้งหมดนี้แด่ บุพการี ครูอาจารย์ ที่ให้การสนับสนุนและ ประสิทธิ์ประสาทวิชาการอีกทั้งพี่ๆ เพื่อนๆ น้องๆ ทุกคนที่คอยให้กำลังใจตลอดมา หากการศึกษาครั้งนี้ บังเกิดความอันใดขาดตกบกพร่องหรือไม่สมบูรณ์ผู้ทำการศึกษากราบขออภัยมา ณ โอกาสนี้ด้วย

พิชญา พิมพ์สุข

กรกฎาคม 2559

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	8
ขอบเขตการวิจัย	9
นิยามศัพท์เฉพาะ	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	11
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	12
แนวคิดเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา	12
แนวคิดเกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา	20
แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP)	37
ครูการศึกษาพิเศษ	45
ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น	47
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	52
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	55
ประชากร	55
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	55
การเก็บรวบรวมข้อมูล	58
การวิเคราะห์ข้อมูล	59

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	61
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	61
ตอนที่ 2 ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่อง ทางสติปัญญาของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น	63
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นอื่นๆ เกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนการสอน สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของครูและบุคลากร ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น	75
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	77
สรุปการวิจัย	77
อภิปรายผล	79
ข้อเสนอแนะ	81
บรรณานุกรม	84
ภาคผนวก	90
ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย	91
ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	93
ค ผลการประเมินคุณภาพของแบบสอบถาม	103
ง ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องผู้ทรงคุณวุฒิ	109
ประวัติผู้ศึกษา	114

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 รายการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา บัญชี ก	17
ตารางที่ 2.2 รายการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา บัญชี ข	18
ตารางที่ 2.3 รายการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา บัญชี ค	19
ตารางที่ 2.4 เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในแต่ละระดับมีความแตกต่างตามช่วงอายุ	28
ตารางที่ 2.5 จำนวนนักเรียน แยกตามประเภทความพิการ	49
ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไป	61
ตารางที่ 4.2 ประเภทของสื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่อง ทางสติปัญญาของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น	63
ตารางที่ 4.3 แหล่งที่มาของสื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่อง ทางสติปัญญาของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น	64
ตารางที่ 4.4 ความสามารถในการออกแบบและหรือผลิตสื่อการเรียนการสอน สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของครูและบุคลากร ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น	65
ตารางที่ 4.5 ขั้นตอนการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่อง ทางสติปัญญาของครูศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวม	66
ตารางที่ 4.6 ชั้นวางแผนการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่อง ทางสติปัญญาของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น	67
ตารางที่ 4.7 ชั้นเตรียมการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่อง ทางสติปัญญาของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น	67

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.8 การใช้สื่อสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาตามแผนที่วางไว้ ของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น	68
ตารางที่ 4.9 การประเมินการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่อง ทางสติปัญญาของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น	69
ตารางที่ 4.10 การเก็บรักษาสื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่อง ทางสติปัญญาของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น	69
ตารางที่ 4.11 ปัญหาการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่อง ทางสติปัญญาของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวม	70
ตารางที่ 4.12 ปัญหาขั้นตอนการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่อง ทางสติปัญญาของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น	70
ตารางที่ 4.13 สาเหตุของปัญหาการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่อง ทางสติปัญญาของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น	71
ตารางที่ 4.14 ความต้องการในการพัฒนาการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็ก ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น	72
ตารางที่ 4.15 ความต้องการในการพัฒนาการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็ก ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น	73
ตารางที่ 4.16 รูปแบบความต้องการในการพัฒนาการใช้สื่อการเรียนการสอน สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของครูและบุคลากร ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น	73

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.17 หน่วยงานที่ต้องการให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาการใช้สื่อการเรียนการสอน สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของครูและบุคลากร ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น	74

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หลังจากการที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 เริ่มประกาศใช้และระบุไว้ใน หมวด 2 มาตรา 10 ว่าการจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกัน ในการจัดการศึกษา ขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี รัฐต้องจัดให้มีการทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การศึกษา สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสาร และการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการทุพพลภาพ หรือบุคคลผู้ไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาส ต้อง จัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ, 2542, น. 8) การจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับความต้องการและความสามารถของ เด็กที่มีความต้องการพิเศษ จะทำให้เด็กประสบความสำเร็จได้รับประโยชน์เต็มที่ และในการจัด การศึกษาควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของความแตกต่างของเด็กแต่ละคนทั้งทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม การช่วยเหลือฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กพิเศษ ต้องได้รับอย่างเหมาะสมและเร็วที่สุดตั้งแต่พบความ พิการหรือตั้งแต่อายุยังน้อย จะทำให้การฟื้นฟูสมรรถภาพบังเกิดผลดีมากที่สุด หากเด็กไม่ได้รับการ พัฒนาในช่วงนี้การพัฒนาดต่อไปจะเป็นไปอย่างองช้า(กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2544, น. 20) พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 มาตรา 5 คนพิการมีสิทธิทางการศึกษา ได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา รวมทั้ง มาตรา ๑๒ (๖) ส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดการศึกษาสำหรับคนพิการอย่างบูรณาการ รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพครูการศึกษาพิเศษ ครู และคณาจารย์ให้มีความรู้ การศึกษา ต่อเนื่อง และทักษะในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ

หลายประเทศทั่วโลก ได้มีการตระหนักในความสำคัญของการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนองความ ต้องการจำเป็นของคนพิการทุกประเภท ทุกระดับความพิการอย่างยิ่ง ดังจะเห็นได้จากการที่ได้มีการ กำหนดแนวทางการให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ไว้อย่างชัดเจน ในพระราชบัญญัติการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่อง (Individuals with Disabilities Education Act : IDEA) ซึ่งเป็นกฎหมายที่ทุกรัฐต้องถือปฏิบัติว่า ในการจัดทำแผนการ ศึกษาเฉพาะบุคคล (Individuals Education Plan : IEP) ของนักเรียนที่มีความบกพร่องหรือมีความ

พิการ ต้องคำนึงถึงความต้องการจำเป็นในการใช้เทคโนโลยีและสิ่งอำนวยความสะดวกของนักเรียนด้วย และหากนักเรียนคนใดมีความจำเป็นในการได้รับการดังกล่าวทางโรงเรียนหรือผู้เกี่ยวข้องต้องจัดให้ โดยไม่มีข้อยกเว้น หรือเงื่อนไขใดๆทั้งสิ้น นอกจากนี้ในปัจจุบันการศึกษาเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีที่ใช้ในการช่วยเหลือบุคคลพิการประเภทต่างๆ ทั้งทางด้านการศึกษา และการยกระดับคุณภาพชีวิตของบุคคลพิการ ยังถือเป็นงานวิจัยที่สำคัญยิ่งอีกสาขาหนึ่งทางด้านการศึกษาพิเศษอีกด้วย (เบญจมา ชลธารันนท์, 2536)

1.1 สภาพที่พึงประสงค์

สภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ครอบคลุม (1) สภาพที่พึงประสงค์ด้านการจัดการเรียนการสอน และ (2) สภาพที่พึงประสงค์ของการใช้สื่อการเรียนการสอน ดังนี้

1.1.1 สภาพที่พึงประสงค์ด้านการจัดการเรียนการสอน ในการจัดการเรียนการสอนของเด็กบกพร่องทางสติปัญญา ควรจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล คือ การวางแผนการจัดการเรียน การศึกษาของเด็กพิการแต่ละคนในช่วงระยะเวลา 1 ปี โดยต้องยึดหลักว่าเด็กทุกคนมีความสามารถ เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าเด็กมีความสำคัญที่สุด กระบวนการและกิจกรรมต้องส่งเสริมให้เด็ก สามารถพัฒนาตามธรรมชาติอย่างเต็มศักยภาพ เนื้อหาสาระกิจกรรมต้องให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัด ความต้องการจำเป็นและระดับความสามารถของเด็ก โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่าง บุคคลต้อง เป็นความร่วมมือของหลายฝ่าย เช่น ผู้บริหาร ผู้ปกครอง ครูผู้สอน แพทย์ นักสาขาวิชาชีพต่างๆ ศูนย์การศึกษาพิเศษมีการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสำหรับเด็กที่บกพร่องทาง สติปัญญานั้น มีขั้นตอนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม ดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ

- 1.1 การสังเกต
- 1.2 การสัมภาษณ์
- 1.3 การซักประวัติ
- 1.4 การเยี่ยมบ้าน

2. การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา/ส่งต่อ

- 2.1 การทดสอบ
- 2.1 การคัดกรอง

3. การประเมินความสามารถขั้นพื้นฐาน

- 3.1 แบบประเมิน/แบบทดสอบ

4. การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล และการจัดทำแผนให้บริการช่วยเหลือ

เฉพาะครอบครัว

5. การให้บริการด้วยการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม

5.1 ทักษะกล้ำมเนื้อมัดใหญ่

5.2 ทักษะกล้ำมเนื้อมัดเล็ก

5.3 ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน

5.4 ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา

5.5 ทักษะทางสังคม

5.6 ทักษะทางสติปัญญาหรือการเตรียมความพร้อมทางวิชาการ

5.7 ทักษะจำเป็นเฉพาะความพิการหรือทักษะอื่นๆ

6. การประเมินความก้าวหน้า

6.1 การสังเกตพฤติกรรมเด็ก

6.2 การสัมภาษณ์

6.3 การเขียนบันทึกเกี่ยวกับตัวเด็ก

6.4 แฟ้มสะสมผลงาน

6.5 การใช้แบบประเมินผลพัฒนาการ

6.6 การเขียนบันทึก

6.7 แบบทดสอบ

7. การนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และการส่งต่อ

โดยมีทักษะพื้นฐาน 6 ทักษะ ได้แก่ ทักษะกล้ำมเนื้อมัดใหญ่ ทักษะกล้ำมเนื้อมัดเล็ก ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา ทักษะทางสังคม ทักษะทางสติปัญญาหรือการเตรียมความพร้อมทางวิชาการ (ทวีศักดิ์ สิริรัตน์เรขา, 2549, น. 147)

1.1.2 สภาพที่พึงประสงค์ของการใช้สื่อการเรียนการสอน

การนำสื่อมาใช้ในการกระบวนการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ เนื่องจาก สื่อเป็นตัวกลางในการสื่อสารระหว่างผู้สอนและผู้เรียนดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพทำให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายของเนื้อหาบทเรียนได้ตรงกับผู้สอนต้องการ (กิดานันท์ มะลิทอง, 2540, น. 79) ซึ่งจำเป็นต้องมีการใช้สื่อหลายอย่างมาช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ในรูปแบบของสื่อประสม สำหรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การเรียนการสอน ในการเรียนการสอนผู้สอนมีวัตถุประสงค์หลัก คือ การถ่ายทอดให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทางสติปัญญา ทักษะ และเจตคติ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ชูเกียรติ สันติภาพไพศาล, 2543, น. 1) ทั้งนี้สื่อแต่ละชนิดมีคุณสมบัติเด่นและด้อยแตกต่างกัน การเลือกใช้จึงต้องพิจารณาถึงจุดมุ่งหมายของการสอนเป็นสำคัญ โดยครูผู้สอนต้องจัดเตรียมสื่อประกอบการสอน เพื่อนำเสนอให้เป็นไปอย่างมี

ประสิทธิภาพมากที่สุด ดังนั้นในการสอนแต่ละครั้งต้องจัดเตรียมสื่อหลายๆอย่าง เพื่อนำมาประกอบในการสอนแต่ละครั้งในลักษณะที่เรียกว่า “สื่อประสม” (วัชรพงษ์ พลอาจารย์, 2543, น. 3)

ในเด็กปกติการกระตุ้นพัฒนาการด้วยสื่อต่างๆ ที่เหมาะสมตามวัยก็ไม่ใช้สิ่งแปลกที่เด็กจะสามารถเรียนรู้และตอบสนองได้ แต่สำหรับเด็กพิการ ซึ่งมีพัฒนาการและศักยภาพไม่เป็นที่ไปตามวัยที่เหมาะสม มีความบกพร่องทั้งทางด้านร่างกาย ด้านสติปัญญา ด้านจิตใจ และอารมณ์ ด้านสังคมรวมทั้งการไม่มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ดังนั้นการช่วยเหลือบุคคลเหล่านี้จำเป็นต้องมีอย่างยิ่ง ที่จะต้องมีการมีการนำเครื่องมือ อุปกรณ์ สื่อต่างๆ มาประกอบการเรียนรู้เพื่อเพิ่มความสนใจสำหรับเด็ก และจะช่วยต่อการถ่ายทอดความรู้จากประสบการณ์ที่เป็นนามธรรมไปสู่รูปธรรมได้ดีขึ้น สิ่งสำคัญที่สุดในการช่วยเหลือเด็กพิการจะต้องศึกษาว่าเขต้องการความช่วยเหลือประเภทไหน สื่อแบบไหนที่เหมาะสมกับประเภท สภาพของความพิการ เพื่อให้บังเกิดผลอย่างแท้จริง (ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น, 2557)

บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา คือ บุคคลที่มีพัฒนาการช้ากว่าวัย มีระดับสติปัญญาต่ำกว่าคนปกติ มีปัญหาในการช่วยเหลือตนเอง การเข้าสังคม การใช้ภาษา การเรียนรู้ การเคลื่อนไหว การฝึกฝนต่างๆ มีสื่อที่เหมาะสมจะนำมาประกอบด้วยดังนี้ ช่วยในการจำ เช่น บัตรภาพ บัตรคำ สิ่งจำลอง และของจริงต่างๆ ซึ่งต้องเป็นสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวเด็กเพื่อให้เขาสนใจและอยากเรียนรู้มากขึ้น

อย่างไรก็ตามก่อนที่จะเลือกนำสื่อแต่ละชนิดมาใช้ ต้องเข้าใจและศึกษาถึงพฤติกรรมของเด็กด้วย เพราะเด็กแต่ละคนมีความต้องการและสนใจที่แตกต่างกัน มีข้อจำกัดทางร่างกายต่างกัน ผู้ปกครองหรือครูผู้สอนจึงต้องเอาใจใส่และหาสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมมาใช้ เพื่อช่วยกระตุ้นให้เด็กเกิดการอยากเรียนรู้ หรือเพื่ออำนวยความสะดวกให้เด็ก แต่ถึงแม้ว่าสื่อการเรียนรู้จะมีความสำคัญอย่างไรก็ตาม สิ่งสำคัญที่สุดที่จะสามารถช่วยให้ลูกมีพัฒนาเจริญเติบโตเหมาะสมตามวัยได้ดีที่สุด ก็คือ “ การสัมผัสด้วยความรัก ความอบอุ่น จากพ่อแม่ เป็นสื่อที่มีคุณค่าและสำคัญที่สุด สำหรับลูก ” (ทวีศักดิ์ สิริรัตนเรขา, 2551, น. 17)

1.2 สภาพปัจจุบัน

สภาพปัจจุบันในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีสภาพปัจจุบันที่ครอบคลุมทั้ง (1) สภาพปัจจุบันด้านการเรียนการสอน และ (2) สภาพปัจจุบันของการใช้สื่อการเรียนการสอน ซึ่งรายละเอียดดังนี้

1.2.1 สภาพปัจจุบันด้านการเรียนการสอน ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น เป็นสถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยสำหรับนักเรียนพิการเพื่อฟื้นฟูและเตรียมความพร้อมนักเรียนพิการก่อนส่งต่อไปศึกษาต่อที่โรงเรียนเฉพาะความพิการ หรือโรงเรียนเรียนร่วมต่อไป โดยการจัดการศึกษาสำหรับนักเรียนพิการจะจัดให้เหมาะสมกับความพิการ ในรูปแบบของทักษะพื้นฐาน 6 ทักษะ ได้แก่ ทักษะการใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ ทักษะการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก ทักษะความเข้าใจ

ภาษาและการใช้ภาษา ทักษะทางสังคมและการช่วยเหลือตนเอง และทักษะการคิดและวิชาการ ทั้งนี้การจัดการเรียนการสอนต้องมีความเหมาะสมกับนักเรียนในแต่ละคน โดยการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ขึ้นมา เพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียนพิการภายในระยะเวลา 1 ปี ทั้งนี้ก่อนการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนต้องนำแนวทางในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) มาออกแบบการสอน และเตรียมสื่อการเรียนการสอน ที่จะทำให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

ในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กพิการในศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น ครูและบุคลากรประจำการจำนวน 135 คน และมีจำนวนเด็กที่รับผิดชอบจำนวน 255 คน ครูและบุคลากรที่จบตรงวุฒิทางการศึกษาพิเศษ จำนวน 22 คน และมีครูและบุคลากรที่จบไม่ตรงวุฒิการศึกษา จำนวน 113 คน ครูที่ไม่จบตรงวุฒิไม่มีความเชี่ยวชาญที่จะจัดการเรียนการสอนเท่าที่ควร และนอกเหนือจากงานสอนแล้ว ครูยังมีภาระหน้าที่อื่นๆ ได้แก่ การจัดอบรมให้ความรู้ทั้งภายนอกและภายในหน่วยงาน อีกทั้งยังต้องมีการเข้าร่วมการอบรมต่างๆ อยู่เป็นระยะ (ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น, 2557)

1.2.2 สภาพปัจจุบันของการใช้สื่อการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น จะมีการนำเครื่องมืออุปกรณ์มาพัฒนาเด็กพิการ ถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์และช่วยเหลือเด็กให้เหมาะสมตามช่วงอายุ สภาพร่างกาย และความสามารถของเด็กแต่ละคน โดยสอดคล้องกับแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล แต่เนื่องจากครูบางท่านไม่ได้จบตรงกับวุฒิทางการศึกษาพิเศษโดยตรง ครูจึงไม่มีความชำนาญในการใช้ อุปกรณ์เครื่องมือและสื่อให้สอดคล้องกับพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก นอกจากนี้ สื่อสำหรับคนพิการบางประเภท มีราคาแพง ทำให้ผู้รับผิดชอบใช้งานได้ไม่คุ้มค่า อีกประการหนึ่ง สื่อบางประเภทก็ขาดแคลนงบประมาณในการซื้อ

1.3 สภาพปัญหา

สภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ที่พบนั้น ครอบคลุม (1) สภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอน และ (2) สภาพปัญหาในการใช้สื่อการเรียนการสอน ดังนี้

1.3.1 สภาพปัญหาในการจัดการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ต้องมีการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ต้องมีการออกแบบการสอน และมีการจัดเตรียมสื่อการสอน ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กล่าวไว้ ดังที่กล่าวข้างต้นว่า มีครูบางส่วนที่ไม่ได้จบวุฒิการศึกษาพิเศษมาโดยตรง จึงทำให้ขาดทักษะในการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน ประกอบกับครูยังมีภาระหน้าที่อื่นที่ต้องรับผิดชอบ ทำให้ไม่สามารถพัฒนาทักษะต่างๆ ของเด็กได้อย่างเต็มศักยภาพ

1.3.2 สภาพปัญหาในการใช้สื่อการเรียนการสอน จากการจัดการเรียนการสอนของ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 พบว่า การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ในระดับก่อนประถมศึกษา มีสภาพปัญหาต่างๆที่พบ ได้แก่ ครูขาดความชำนาญในการใช้สื่อการเรียนการสอน ครูขาดสื่อที่เหมาะสมในการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก และในการจัดการเรียนการสอนนั้นยังขาด ความสมบูรณ์ในด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนที่ไม่หลากหลาย เด็กเกิดความเบื่อหน่าย ไม่อยากเรียน ทำให้เด็กไม่สามารถตอบสนองต่อการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการได้ นอกจากนี้สื่อที่ครูใช้ในการ จัดการเรียนการสอนส่วนมากเป็น บัตรภาพ บัตรคำ รูปทรงเรขาคณิต และสื่ออื่นๆ ที่สอดคล้องกับ เนื้อหาที่สอน แต่เมื่อเวลาผ่านไประยะหนึ่ง สื่อการเรียนการสอนดังกล่าวมีการชำรุด ไม่สามารถนำ กลับมาใช้ได้อีก รวมถึงนักเรียนได้เรียนโดยการใช้สื่อซ้ำกลับไป กลับมา ไม่หลากหลาย ทำให้เบื่อหน่าย ได้ง่าย อีกทั้งในปัจจุบันเด็กนักเรียนส่วนใหญ่ถูกเลี้ยงมาโดย โทรศัพท์และคอมพิวเตอร์ ครูผู้สอนควร บูรณาการโดยการใช้สื่อโทรศัพท์และคอมพิวเตอร์ในการเรียนการสอน

1.4 แนวทางในการแก้ปัญหา

จากการศึกษาสภาพปัญหา สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ พบว่า แนวทางในการแก้ปัญหาในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา คลอบคลุม (1) แนวทางการแก้ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน และ (2) แนวทางการแก้ปัญหาด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ดังนี้

1.4.1 แนวทางการแก้ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น นั้นมีแนวทางในการแก้ปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนสำหรับครูที่มีวุฒิการศึกษาที่ไม่ใช่ทางการศึกษาพิเศษโดยตรง โดยการมีการจัดการอบรมเพื่อเพิ่มความรู้ ความสามารถ และทักษะในการ ประเมิน คัดกรอง รวมทั้งการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล อีกทั้งยังมีการสนับสนุนและส่งเสริมให้ ครูได้รับการอบรมและฝึกฝนจากหน่วยงานต้นสังกัด หรือหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนา ศักยภาพของครูศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่นอยู่เสมอ

1.4.2 แนวทางการแก้ปัญหาด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน จากปัญหาที่พบว่า เกิดจากการขาดความชำนาญของครูผู้สอนเอง เกิดจากการขาดแคลน หรือการล่าช้าของงบประมาณ จึงทำให้เกิดปัญหาในการใช้สื่อการเรียนการสอนขึ้น ทั้งนี้ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น ได้มีแนวทางการแก้ปัญหา โดยมีการส่งครูเข้ารับการอบรมจาก หน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานอื่นๆ รวมทั้งมีการจัดการอบรมภายในแก่บุคลากรเอง เพื่อเพิ่ม ความชำนาญในการใช้ และคิดค้นสื่อใหม่ๆ นอกจากนี้ในเรื่องของงบประมาณ ได้มีการจัดสรรงบประมาณอื่นๆ

มาใช้ในด้านการผลิตและจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน และยังมีการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานอื่นๆ

ส่วนแนวทางในการแก้ปัญหาในส่วนของงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ได้มีผู้ทำวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่เกี่ยวข้อง 1 เรื่อง คือ พนารัตน์ มาลีสัย (2550) ได้วิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาในการให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสกลนคร ผลการวิจัยพบว่า สภาพในการให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสกลนคร โดยรวมและรายด้าน 3 ด้าน คือ ด้านการวางแผนการให้บริการ ด้านบริการ ด้านการประเมินผลการให้บริการ ตามความคิดเห็นของผู้ให้บริการและผู้รับบริการสอดคล้องกันคืออยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.75$) ปัญหาในการให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสกลนคร ตามความคิดเห็นของผู้รับบริการและผู้ให้บริการมีความสอดคล้องกันคือ โดยรวม และรายด้าน คือ ด้านการวางแผนการให้บริการ ด้านการประเมินผลการให้บริการ อยู่ในระดับ ไม่มีปัญหา ($\bar{X} = 0.76$ และ 0.51) ส่วนปัญหาด้านบริการ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยมาก ($\bar{X} = 1.23$) และผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้รับบริการและผู้ให้บริการต่อสภาพและปัญหาในการให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสกลนคร โดยรวมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านบริการ ด้านการประเมินผลการให้บริการ ไม่ต่างกัน (พนารัตน์ มาลีสัย, 2550)

จากที่กล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่าเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการ มีความสำคัญยิ่งที่จะช่วยให้การจัดการศึกษาและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลพิการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาได้อย่างเต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล รวมทั้งยังส่งเสริมและพัฒนาให้คนพิการสามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างเป็นอิสระ แต่อย่างไรก็ตามการพัฒนานวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาสำหรับคนพิการจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ครอบคลุมการให้บริการคนพิการทุกประเภท สามารถตอบสนองและให้บริการกลุ่มเป้าหมายที่กระจายอยู่ในทุกพื้นที่ของประเทศและในทุกระดับการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษาของรัฐ เอกชน หรือการศึกษานอกระบบ รวมทั้งการศึกษาสายอาชีพ และในระดับอุดมศึกษานั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีหน่วยงานที่เป็นศูนย์กลางในการให้บริการทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยพัฒนา สาธิต ฝึกอบรมการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาสำหรับคนพิการ การเป็นศูนย์กระจายสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อคนพิการ รวมทั้งเป็นศูนย์อำนาจการและประสาน

ทรัพยากรที่ทำให้การทำงานเพื่อพัฒนาและเผยแพร่สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาสำหรับคนพิการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายการทำงานในทุกระดับที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นศูนย์การศึกษาพิเศษเขต/จังหวัด เขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ รวมทั้งองค์กรต่างประเทศ

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้ศึกษา ในฐานะครูผู้สอน สังกัดศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จึงมีความสนใจที่จะศึกษาเพื่อให้ทราบถึง การใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของครู ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น เพื่อให้เป็นแนวทางในการพัฒนาการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และเพื่อเป็นการปฏิบัติการวิจัยเพื่อช่วยเหลือบุคคลพิการในเรื่องดังกล่าว เป็นไปอย่างเกิดประสิทธิภาพสูงสุดในลำดับต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อศึกษาการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น

2.2 วัตถุประสงค์เฉพาะ

2.2.1 เพื่อศึกษาประเภทของสื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น

2.2.2 เพื่อศึกษาแหล่งที่มาของสื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น

2.2.3 เพื่อศึกษาขั้นตอนการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น

2.2.4 เพื่อศึกษาปัญหาการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น

2.2.5 เพื่อศึกษาความต้องการ ในการพัฒนาการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น

3. ขอบเขตการวิจัย

3.1 รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ

3.2 ประชากร

3.2.1 ประชากร ได้แก่ ครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น จำนวน 135 คน

3.3 เนื้อหาสาระในการวิจัย การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ การใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของครูศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น ครอบคลุม (1) ประเภทของการใช้สื่อการเรียนการสอน (2) แหล่งที่มาของสื่อการเรียนการสอน (3) ขั้นตอนการใช้สื่อการเรียนการสอน (4) ปัญหาการใช้สื่อการเรียนการสอน และ (5) ความต้องการ ในการพัฒนาการใช้สื่อการเรียนการสอน

3.4 ระยะเวลาที่จะดำเนินการวิจัย

เดือน กรกฎาคม-สิงหาคม 2559

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

4.1 การใช้สื่อการเรียนการสอน หมายถึง ระดับการนำตัวกลางในการถ่ายทอดมวลประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น ซึ่งได้แก่ (1) ประเภทของการใช้สื่อการเรียนการสอน (2) แหล่งที่มาของสื่อการเรียนการสอน (3) ขั้นตอนการใช้สื่อการเรียนการสอน (4) ปัญหาการใช้สื่อการเรียนการสอน และ (5) ความต้องการ ในการพัฒนาการใช้สื่อการเรียนการสอน

4.2 ประเภทของสื่อการเรียนการสอน หมายถึง ตัวกลางที่ใช้ในการถ่ายทอดมวลประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ครอบคลุม (1) สื่อสิ่งพิมพ์ (2) สื่อโสตทัศน์ (3) สื่อคอมพิวเตอร์ (4) สื่อกิจกรรม (5) อุปกรณ์พลศึกษาและนันทนาการ และ (6) อุปกรณ์ช่วยในการดำเนินชีวิตประจำวัน

4.3 แหล่งที่มาของสื่อการเรียนการสอน หมายถึง แนวทางในการได้มาของสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ครอบคลุม (1) แหล่งที่มาของสื่อการเรียนการสอน (2) ความสามารถในการออกแบบและหรือผลิตสื่อ

4.4 ขั้นตอนการใช้สื่อการเรียนการสอน หมายถึง ลำดับขั้นหรือกระบวนการในการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ครอบคลุม (1) ชั้นวางแผน (2) ชั้นเตรียมการ (3) การใช้สื่อตามแผนที่วางไว้ (4) การประเมิน และ (5) การเก็บรักษาสื่อการเรียนการสอน

4.5 ปัญหาการใช้สื่อการเรียนการสอน หมายถึง อุปสรรค หรือข้อขัดข้องในการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ครอบคลุม (1) การใช้สื่อการเรียนการสอนมีปัญหาขั้นตอนการใช้ในข้อใดมากที่สุด (2) ปัญหาในการใช้สื่อการเรียนการสอนเกิดขึ้นเนื่องจากสาเหตุใด

4.6 ความต้องการในการพัฒนาการใช้สื่อการเรียนการสอน หมายถึง ความประสงค์ในการพัฒนาเพื่อให้การใช้สื่อการเรียนการสอนดีขึ้น ครอบคลุม (1) มีความต้องการการใช้สื่อการเรียนการสอนในด้านใด (2) รูปแบบในการพัฒนา และ(3)หน่วยงานที่ต้องการให้ช่วยเหลือในการพัฒนา

4.7 ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น หมายถึง สถานศึกษาของรัฐที่จัดการเรียนนอกระบบ หรือตามอัธยาศัยแก่คนพิการโดยเฉพาะ ตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการ และจัดการอบรมแก่ผู้ดูแลคนพิการ ครู บุคลากรและชุมชน รวมทั้งการจัดสื่อ เทคโนโลยี สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา โดยนำหลักสูตรแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับนักเรียน

4.8 ครูผู้สอน หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติการสอนที่ทำการสอนสังกัด ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น

4.9 บุคลากร หมายถึง ผู้บริหารและพี่เลี้ยง ที่ปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น

4.10 สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับคนพิการ หมายถึง บริการที่จัดขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวก ทางด้านต่างๆ ที่จำเป็น แก่ผู้ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และไม่มีเงื่อนไขใดๆ

4.11 เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ที่เข้ารับบริการยังศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น ที่มีระดับพัฒนาการ 0-6 ปี

4.12 INDIVIDUALIZED EDUCATION PROGRAM (IEP) คือ แผนกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาแก่ ผู้เรียนที่มารับบริการที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

5.1 ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของครูและบุคลากร ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขต การศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น

5.2 บุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา และการผลิตสื่อ เพื่อการศึกษา สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ได้ทราบแนวทางในการส่งเสริมและผลิต พัฒนาสื่อ ได้ตรงกับความต้องการของครูและนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

5.3 ครู ผู้ปกครองนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ได้รับและใช้สื่อการศึกษาที่เหมาะสมเพื่อประโยชน์ในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของ ครูและบุคลากร ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น เพื่อให้เกิดความเข้าใจและ ทฤษฎีด้านต่างๆ ที่ใช้ประกอบในการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้รวบรวม เรียบเรียงและนำเสนอหลักการสำคัญจาก เอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ครอบคลุม (1) แนวคิดเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา (2) แนวคิดเกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา (3) แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) (4) ครูการศึกษาพิเศษ (5) ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น และ (6) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

สื่อการเรียนการสอนเป็นตัวกลางซึ่งมีความสำคัญในกระบวนการเรียนการสอนมีหน้าที่เป็นตัวนำความต้องการของครูไปสู่ตัวนักเรียนอย่างถูกต้องและรวดเร็ว เป็นผลให้นักเรียนเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมไปตามจุดมุ่งหมายการเรียนการสอนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม สื่อการสอนได้นำไปใช้ในการ เรียนการสอนตลอด และยังได้รับการพัฒนาไปตามการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งก้าวหน้าไปไม่หยุดยั้ง แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนครอบคลุม (1) ความหมายของสื่อการเรียน การสอน (2) ความสำคัญของสื่อการเรียนการสอน (3) สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อและบริการอื่นใดทาง การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และ(4) การให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ และบริการอื่นใดทางการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ความหมายของสื่อการเรียนการสอน

นักวิชาการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความหมายของสื่อการเรียนการสอน ดังนี้ สื่อ เป็นคำมาจากภาษาละตินว่า “medium” แปลว่า “ระหว่าง” ซึ่งหมายถึง สิ่งใดก็ตามที่บรรจุข้อมูล เพื่อให้ผู้ส่งและผู้รับสื่อสารกันได้ตามวัตถุประสงค์ ปกติแล้วคำว่า “สื่อ” จะใช้เป็นพหูพจน์เสมอ ซึ่ง ตรงกับคำ “medias” ในภาษาอังกฤษ (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2554, น. 1200) ดังนั้น นักเทคโนโลยีทางการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายเกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอน ดังนี้

จริยา เหนียนเฉลย (ม.ป.พ., น. 14) ได้ให้ความหมายไว้ว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง การนำสื่อมาใช้ในการเรียนการสอนโดยตรง ซึ่งหมายถึง การนำวัสดุ เครื่องมือ และวิธีการมา

เป็นสะพานเชื่อมโยงความรู้ เนื้อหาไปยังผู้เรียนได้ เพื่อทำให้เกิดความเข้าใจในสิ่งที่ถ่ายทอดซึ่งกันและกัน ได้ผลตรงตามจุดมุ่งหมาย

ยูทพงษ์ ไกรวรรณ (2541, น. 99) ให้ความหมายของสื่อการเรียนการสอนไว้ว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่จะนำพาความรู้จากผู้สอนไปสู่ผู้เรียน เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้จะรวมถึงสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นมา และสิ่งที่มีอยู่ในธรรมชาติ

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542, น. 117) ให้ความหมายของสื่อการเรียนการสอนไว้ว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง สิ่งที่เป็นพาหะหรือสื่อที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์การเรียนการสอน และตามจุดหมายของหลักสูตรได้ดียิ่งขึ้นหรือเร็วยิ่งขึ้น

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2543, น. 111) ได้ให้ความหมายว่า สื่อการเรียน หมายถึง วัสดุ (สิ้นเปลือง) อุปกรณ์ (เครื่องมือที่ไม่ผุพังง่าย) และวิธีการ (กิจกรรม ละคร เกม การทดลอง ฯลฯ) ที่ใช้เป็นตัวกลางให้ผู้สอนสามารถส่งหรือถ่ายทอดความรู้ เจตคติ (อารมณ์ ความรู้สึก ความสนใจทัศนคติ และค่านิยม) และทักษะไปยังผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกวิทย์ แก้วประดิษฐ์ (2545, น. 239) ได้ให้ความหมายไว้ว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง ตัวกลางหรือสิ่งต่างๆ ที่ใช้ในกระบวนการเรียนการสอน เพื่อใช้เป็นเครื่องมือหรือช่องทางสำหรับการถ่ายทอดความรู้ของครูผู้สอนถึงผู้เรียน และทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายที่วางไว้เป็นอย่างดี

สำลี รักสุทธี (2553, น. 9) กล่าวว่า สื่อ คือตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ แพล หรือช่วยทำให้เนื้อหาที่ยากให้เป็นง่าย ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องที่เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนอย่างเป็นรูปธรรมแบบง่ายๆ ในบรรยากาศการเรียนรู้ที่สนุกสนาน ตื่นเต้น เร้าใจ ผู้เรียนเกิดความสนใจในเรื่องที่เรียน สามารถแก้ปัญหาการเรียนการสอนได้ ทำให้การจัดการศึกษาเรียนรู้เป็นไปด้วยความสะดวก รวดเร็ว บรรลุเป้าหมายได้ง่ายกว่า สะดวกกว่า นำนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้และเป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

จากความเห็นของนักการศึกษาหลายท่าน สามารถสรุปความหมายสื่อการเรียนการสอนได้ว่า สื่อการเรียนการสอน คือ ทุกสิ่งทุกอย่างที่จะนำพาความรู้จากผู้สอนไปยังผู้เรียนเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายของการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ทั้งนี้จะรวมทั้งสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นมาและสิ่งที่มีอยู่แล้วในธรรมชาติ

1.2 ความสำคัญของสื่อการเรียนการสอน

สื่อการเรียนการสอนนั้น มีบทบาทและความสำคัญต่อกระบวนการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก เพราะมีประโยชน์ในการช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้ง่ายและเข้าใจยิ่งขึ้น ในการจัดการเรียนการ

สอนย่อมมีความจำเป็นอย่างมากที่ต้องใช้สื่อการสอน เพราะถ้าไม่มีสื่อการสอนจะทำให้นักเรียนเข้าใจได้ยาก และยังส่งผลให้นักเรียนได้เกิดทัศนคติและแนวความคิดที่ดี ตลอดจนรู้จักนำไปปรับใช้ ซึ่งนักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญของการเรียนการสอนได้ดังนี้

กิดานันท์ มลิทอง (2543, น. 98) อธิบายถึงความสำคัญของการเรียนการสอนสามารถใช้ประโยชน์ได้ทั้งกับผู้เรียนและผู้สอน ดังนี้

สื่อกับผู้เรียน

1. เป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดความรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจเนื้อหาบทเรียนที่ยุกยากซับซ้อนได้ง่ายขึ้นในระยะเวลาอันสั้นได้ และสามารถช่วยให้เกิดความคิดรวบยอดในเรื่องนั้นได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว
2. สื่อจะช่วยกระตุ้นและสร้างความสนใจให้กับผู้เรียน ทำให้เกิดความสนุกและไม่รู้สึกเบื่อหน่ายการเรียน
3. การใช้สื่อจะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจตรงกัน และเกิดประสบการณ์ร่วมกันในวิชาที่เรียน
4. ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม มีความเข้าใจในกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น ทำให้เกิดมนุษยสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้เรียนกันเอง และกับผู้สอนด้วย
5. ช่วยสร้างเสริมลักษณะที่ดีในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์จากการใช้สื่อเหล่านั้น
6. ช่วยแก้ปัญหาเรื่องของความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยการทำให้มีการใช้สื่อในการศึกษารายบุคคล

เอกวิทย์ แก้วประดิษฐ์ (2545, น. 39) อธิบายถึงความสำคัญของการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. เป็นเครื่องช่วยในการสอน เมื่อนำสื่อมาใช้ในกระบวนการเรียนการสอนทำให้ผู้สอนสอนเนื้อหาได้ตามวัตถุประสงค์ได้ง่ายขึ้น รวดเร็วและถูกต้องมากขึ้น
2. เป็นเครื่องช่วยในการเรียนการสอนของผู้เรียน ผู้เรียนใช้สื่อเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองได้ดีขึ้นจากประสบการณ์ที่มีความหมายในรูปแบบต่างๆ
3. เป็นเครื่องช่วยในการจัดการเกี่ยวกับการสอน สื่อการเรียนการสอนยังช่วยเปลี่ยนแปลงบทบาทของผู้สอน จากผู้บอกความรู้มาเป็นผู้จัดการและกำกับดูแล คอยชี้แนะให้กับผู้เรียน
4. เป็นเครื่องช่วยเพิ่มคุณภาพทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ สื่อการเรียนการสอนแก้ปัญหาเกี่ยวกับจำนวนผู้เรียนเพิ่มขึ้น เพราะผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานต่างกัน ฯลฯ

สำลี รักสุทธี (2553, น. 13) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเรียนการสอนว่า สื่อการเรียนการสอนมีประโยชน์ ดังนี้

1. เป็นตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ ข้อมูลได้อย่างเป็นรูปธรรม ชัดเจน
2. เป็นเครื่องอำนวยความสะดวกให้ครูสอนเนื้อหาให้นักเรียนเข้าใจง่ายขึ้น
3. เป็นเครื่องช่วยเร่งเวลาการสอนให้สั้นลง
4. ช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาง่ายขึ้น
5. ช่วยทำเรื่องที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรม
6. ช่วยทำเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย
7. ช่วยกระตุ้น และเร้าความสนใจให้กับนักเรียนมากขึ้น
8. ช่วยให้การเรียนเนื้อหาง่ายขึ้น
9. นักเรียนประสบความสำเร็จจากการเรียนมากขึ้น
10. ช่วยให้นักเรียนไม่เบื่อในการเรียน
11. ช่วยให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน ซึ่งจะเป็นผลดีต่อการเรียนโดยรวม

โดยสรุป สื่อการเรียนการสอนมีความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างมาก ช่วยให้ผู้เรียนเข้าถึงบทเรียนได้ง่าย กระตุ้นความสนใจ ทำให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน เกิดความสนุกและไม่เบื่อหน่าย ส่งผลให้ผลการเรียนของผู้เรียนดีขึ้น

1.3 สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ และบริการอื่นใดทางการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

มานะ ประทีปพรศักดิ์ (2548) กล่าวว่า สิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง อุปกรณ์ เครื่องช่วยคนพิการ เครื่องเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โครงสร้างทางสถาปัตยกรรมสิ่งแวดล้อม และบุคคล ที่ช่วยคนพิการแต่ละประเภทให้สามารถศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้อย่างสะดวก

สื่อ หมายถึง สิ่งที่ช่วยคนพิการแต่ละประเภทให้สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร บริการ หมายถึง กิจกรรมหรือกระบวนการทั้งในและนอกระบบการศึกษาที่ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาเพื่อคนพิการแต่ละประเภทให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

ความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา หมายถึง สิทธิประโยชน์ที่คนพิการพึงได้รับ นอกเหนือจาก สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการเพื่อพัฒนาการศึกษาและการเรียนรู้

ดังนั้น สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา หมายถึง อุปกรณ์ เครื่องช่วย รวมถึงกิจกรรม กระบวนการ สิทธิประโยชน์ต่างๆ ที่ช่วยให้นักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษสามารถศึกษาและพัฒนาตนเองในรูปแบบต่างๆ ได้โดยสะดวก

1.4 การให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

อลิสา สุวรรณรัตน์ (2553, น. 13-18) กล่าวว่า iva การให้บริการ หมายถึง การบริการใดๆ ที่ช่วยเหลือผู้พิการโดยตรงในการเลือก การจัดหา การหาความรู้และการใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก การให้บริการ รวมไปถึง

1. การตรวจประเมินถึงความต้องการของผู้พิการแต่ละคน ซึ่งรวมไปถึงการประเมินศักยภาพหรือความสามารถในการทำงานในสิ่งแวดล้อมเฉพาะของแต่ละบุคคล
 2. การซื้อ การเช่าหรือการจัดหาอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับคนพิการแต่ละบุคคล
 3. การเลือก การออกแบบ การผลิตอุปกรณ์เฉพาะบุคคล การปรับแต่ง และการประยุกต์ใช้อุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวกให้เหมาะสมกับผู้พิการในแต่ละบุคคล ตลอดจนการบำรุงรักษา การซ่อมแซม และการปรับเปลี่ยนอุปกรณ์ที่เหมาะสม
 4. การประสานงานและการหาความร่วมมือในการให้บริการเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวกกับผู้รักษา นักวิชาชีพ ผู้ให้ความช่วยเหลือเบื้องต้นและบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง
 5. การฝึกหรือให้ความร่วมมือเกี่ยวกับเทคนิคต่างๆ ทั้งผู้ที่ให้บริการด้านการศึกษาและการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้พิการ นายจ้างหรือบุคคลอื่นที่ทำหน้าที่ให้บริการ การจ้างงานหรือเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตส่วนใหญ่ของผู้พิการแต่ละบุคคล
- ประเภทสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา
- กฎกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดรายการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา เพื่อให้นักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษขอรับบริการซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 2.1 รายการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา บัญชี ก

ลำดับที่	รายการสิ่งอำนวยความสะดวก
1	ชุดเครื่องมือเรขาคณิต และอุปกรณ์เขียนเส้น และภาพนูน
2	จอภาพคอมพิวเตอร์ระบบสัมผัส
3	อุปกรณ์พลศึกษา เครื่องเล่นกีฬา และนันทนาการสำหรับคนพิการทุกประเภท เช่น บล็อกเชีย ลูกบอลมีเสียง ลูกบาสเกตบอลมีเสียง เป็นต้น
4	อุปกรณ์พัฒนาทักษะการสื่อสาร เช่น กระดานสื่อสาร บัตรคำ เป็นต้น
5	เครื่องดนตรีที่ใช้ในกิจกรรมดนตรีบำบัด
6	หนังสือเรียนที่มีขนาด น้ําหนัก และวัสดุพิเศษ
7	พจนานุกรมระบบมีเสียง
8	สื่อการเรียนการสอนชนิดพิเศษ เช่น อุปกรณ์ช่วยเขียน ที่เปิดหนังสือสำหรับคนพิการ เป็นต้น
9	วิดิทัศน์เพื่อการศึกษาสำหรับคนพิการและครอบครัว
10	ชุดสื่อส่งเสริมพัฒนาทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่
11	ชุดสื่อส่งเสริมพัฒนาทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็กและประสานสัมพันธ์
12	ชุดสื่อส่งเสริมพัฒนาทักษะด้านภาษาและการสื่อสาร
13	ชุดสื่อส่งเสริมพัฒนาทักษะด้านการเรียนรู้

ตารางที่ 2.2 รายการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา บัญชี ข

ลำดับที่	รายการสิ่งอำนวยความสะดวก
1	เครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่ช่วยในการใช้คอมพิวเตอร์
2	กายอุปกรณ์หรือเครื่องช่วยคนพิการเฉพาะบุคคล
3	โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสื่อสารสำหรับบุคคลที่บกพร่องทางการพูด
4	เครื่องช่วยสื่อสารพร้อมอุปกรณ์ต่อพ่วงสำหรับบุคคลที่บกพร่องทางการพูด
5	หนังสือเสียง
6	แผ่นซีดี แผ่นดิสเก็ต เป็นต้น
7	ชุดเครื่องมือเรขาคณิตและอุปกรณ์เขียนเส้นและภาพนูน
8	กรอบหรืออุปกรณ์ที่ใช้ในการกำหนดบรรทัด
9	ปากกาเส้นหนาหรือสีเข้มเป็นพิเศษ
10	ปทานุกรมภาษาไทย
11	อุปกรณ์พัฒนาทักษะการสื่อสาร
12	หนังสือเรียนที่มีขนาด น้ําหนัก และวัสดุพิเศษ
13	สื่อการเรียนการสอนชนิดพิเศษ
14	วิธีทัศน์เพื่อการศึกษาสำหรับคนพิการและครอบครัว
15	ชุดสื่อส่งเสริมพัฒนาทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็กและประสานสัมพันธ์
16	ชุดสื่อส่งเสริมพัฒนาทักษะทางด้านภาษาและการสื่อสาร
17	ชุดสื่อส่งเสริมพัฒนาทักษะทางการเรียนรู้
18	ชุดสื่อส่งเสริมพัฒนาทักษะทางด้านลักษณะนิสัย
19	ชุดสื่อส่งเสริมพัฒนาทักษะทางด้านพัฒนาการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน
20	ชุดสื่อส่งเสริมพัฒนาทักษะทางการเตรียมความพร้อมด้านอาชีพความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

ตารางที่ 2.3 รายการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา บัญชี ค

ลำดับที่	รายการ
1	การสอนเสริม
2	การอ่านหนังสือ เอกสารหรือข้อสอบ
3	การผลิตสื่อ
4	การจดคำบรรยาย
5	การซ่อมสื่อ
6	กายภาพบำบัด
7	การแก้ไขการพูดและทักษะการสื่อสาร
8	กิจกรรมบำบัด
9	การอบรมทักษะพื้นฐาน
10	การแนะแนวการศึกษา
11	พี่เลี้ยงและผู้ช่วยเหลือ
12	ดนตรีบำบัด ดนตรีเพื่อพัฒนา
13	การพยาบาล
14	การซ่อมและปรับปรุงแก้ไขอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการ สื่อ และสิ่งอำนวยความสะดวก
15	พฤติกรรมบำบัดและแก้ไขพฤติกรรม
16	ศิลปะบำบัด และศิลปะเพื่อการพัฒนา
17	การประเมินพัฒนาการ ประเมินทางจิตวิทยาและทักษะด้านต่างๆ

ประเภทสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา
แบ่งเป็น

1. สื่อบัญชี ก คือ สื่ออุปกรณ์ที่ให้ผู้เรียนยืมใช้ในการเรียนการสอน และการพัฒนา
ศักยภาพ โดยมีระยะเวลาการยืม 1ปีการศึกษา
2. สื่อบัญชี ข คือ สื่อที่สถานศึกษาจัดซื้อให้กับผู้เรียน เพื่อใช้ในการเรียนการสอน และ
การพัฒนาศักยภาพ โดยมีการจัดซื้อทุกๆปีการศึกษา
3. สื่อบัญชี ค คือสื่อบริการที่ใช้เพื่อการพัฒนาศักยภาพแก่ผู้เรียน เช่น บริการฝึกพูด
บริการกายภาพ บริการกิจกรรมบำบัด เป็นต้น

2. แนวคิดเกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

แนวคิดเกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ครอบคลุม 2.1 ความหมายของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา 2.2 ลักษณะของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา 2.3 สาเหตุของความบกพร่องทางสติปัญญา 2.4 ระดับความบกพร่องของเด็กบกพร่องทางสติปัญญา 2.5 การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

2.1 ความหมายของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยมีรายละเอียดดังนี้

นักวิชาการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความหมายของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ดังนี้

กรอสแมน (Grossman, 1983, p. 11) ให้ความหมายของความบกพร่องทางสติปัญญา คือ ภาวะที่มีความสามารถทางสติปัญญาต่ำกว่าปกติอันเป็นผลทำให้เกิดความบกพร่องทางด้านพฤติกรรม การปรับตัว วุฒิภาวะ ความรับผิดชอบทางสังคม แสดงออกในช่วงระหว่างพัฒนาการ ของเด็ก 0-18 ปีโดยมองในลักษณะซ้ำ ความไม่สมบูรณ์การชะงักงัน

กัลยา สูตะบุตร (2535 ,น. 25) กล่าวถึงความหมายตาม ICD-10 (International Classification of Disease) โดยองค์การอนามัยโลก (World Health Organization) ว่า ภาวะความบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง ภาวะที่สมองหยุดพัฒนา หรือพัฒนาได้ไม่เต็มที่ทำให้เกิด ความบกพร่องทางทักษะต่างๆ ในระยะพัฒนาการ ซึ่งส่งผลต่อระดับเชาวน์ปัญญาทุกๆ ด้าน เช่น ความสามารถด้านสติปัญญา ภาษา การเคลื่อนไหว และทักษะทางสังคม มีความบกพร่องในเรื่อง การปรับตัวอาจมีหรือไม่มี ความผิดปกติทางกายหรือทางจิตร่วมด้วย

ผดุง อารยะวิญญู (2542, น. 39-67) ได้สรุปความหมายของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ดังนี้

1. เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่เรียนหนังสือได้หมายถึง เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่มีระดับสติปัญญาอยู่ระหว่าง 50-70 วัดโดยใช้แบบทดสอบมาตรฐาน มีสติปัญญาและความเฉลียวฉลาดต่ำกว่าปกติทั่วไป และมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับวัย

2. เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่ฝึกได้ หมายถึง เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่มีระดับสติปัญญาอยู่ระหว่าง 35-49 โดยประมาณ เป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาขั้นปานกลาง

3. เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่มีระดับสติปัญญาต่ำมาก หมายถึง บุคคลที่มีระดับสติปัญญาต่ำกว่า 35 ลงมา ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีระดับสติปัญญาต่ำมาก มีระดับสติปัญญาอยู่ระหว่าง 30-34 และกลุ่มที่มีระดับสติปัญญาต่ำที่สุด โดยต่ำกว่า 20 AAMD (The

American Academic of Mental Deficiency) ให้ความหมายของความบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึงระดับสติปัญญาที่ด้อยหรือต่ำกว่าปกติเนื่องจากพัฒนาการของสมองหรือจิตใจหยุดชะงัก การเจริญเติบโตไม่เต็มที่ ทำให้มีความสามารถจำกัดด้านการเรียน ไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมและมีการเจริญเติบโตไม่สมวัย (Smith Patton and Ittenbach, 1994)

ชวาลา เอียรธนู และกัลยา สุตะบุตร (ชวาลา เอียรธนู, กัลยา สุตะบุตร และสมเกตุ อุทธโยธา, 2546, น.39-40) ได้กล่าวถึงภาวะความบกพร่องทางสติปัญญาไว้ว่า ภาวะความบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง ภาวะที่มีความจำกัดอย่างชัดเจนในการปฏิบัติตนในปัจจุบันซึ่งมีลักษณะเฉพาะคือ ความสามารถทางสติปัญญาน้อยกว่าเกณฑ์ปกติ เกิดร่วมกับมีความจำกัดทางทักษะการปรับตัวอย่างน้อย 2 ทักษะ จาก 10 ทักษะคือ การสื่อความหมาย การดูแลตนเอง การดำรงชีวิตในบ้าน ทักษะทางสังคม หรือการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การใช้แหล่งทรัพยากรชุมชน การควบคุมตนเอง การนำความรู้มาใช้ในชีวิตประจำวัน การทำงาน การใช้เวลาว่าง สุขภาพอนามัยและความปลอดภัย และแสดงอาการก่อนอายุ 18 ปี

กรมสามัญศึกษา (2544, น. 20) ได้กล่าวถึงบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา คือ คนที่มีพัฒนาช้ากว่าคนปกติทั่วไป เมื่อวัดสติปัญญาโดยใช้แบบทดสอบมาตรฐานแล้ว มีสติปัญญาน้อยกว่าบุคคลปกติและความสามารถในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมต่ำกว่าเกณฑ์ปกติอย่างน้อย 2 ทักษะหรือมากกว่า เช่น ทักษะการสื่อความหมาย ทักษะทางสังคม ทักษะการใช้สาธารณสมบัติ การดูแลตนเอง การดำรงชีวิตในบ้าน การควบคุมตนเอง สุขอนามัยและความปลอดภัย การเรียนวิชาการเพื่อชีวิตประจำวัน การใช้เวลาว่างและการทำงาน ซึ่งลักษณะความบกพร่องทางสติปัญญาจะแสดงอาการก่อนอายุ 18 ปี

นอกจากนี้ กุลยา ก่อสุวรรณ (2553, น. 22) ได้ให้ความหมายว่า ภาวะบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง ความจำกัดในการดำเนินชีวิตในปัจจุบันเห็นได้จากความล่าช้าทางสติปัญญาการตอบสนองต่อบุคคลหรือสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม ความสามารถทางด้านวิชาการ จิตวิทยา ภาษา และสังคมต่ำกว่าเกณฑ์ และในสมัยก่อน เด็กที่มีภาวะบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเล็กน้อยมักถูกเรียกว่า เด็กที่มีภาวะบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ (Educable Mental Retardation หรือ EMR) หมายถึง เด็กที่มีความสามารถพอที่จะได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้ทักษะทางวิชาการ ส่วนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาปานกลางถูกเรียกว่า เด็กที่มีภาวะบกพร่องทางสติปัญญาในระดับฝึกได้ (Trainable Mental Retardation หรือ TMR) ซึ่งหมายถึง เด็กที่ไม่สามารถเข้าเรียนทักษะวิชาการได้ แต่ควรได้รับการฝึกทักษะที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวัน (กุลยา ก่อสุวรรณ 2553, น. 93)

จากความหมายของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สรุปได้ว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง บุคคลที่มีความสามารถทางสติปัญญาน้อยกว่าปกติ สมองหยุดพัฒนา

หรือพัฒนาได้ไม่เต็มที่ แต่สามารถแบ่งออกได้เป็น เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับที่เรียนหนังสือได้ ระดับที่ฝึกได้ และระดับสติปัญญาต่ำมาก

2.2 ลักษณะของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

การเข้าใจลักษณะของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจะช่วยให้สามารถจัดบริการการศึกษาให้กับเด็กได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ซึ่งเด็กแต่ละคนจะมีลักษณะแตกต่างกันออกไป บางคนอาจแสดงอาการเด่นชัด และบอกได้ว่าเป็นเด็กบกพร่องทางสติปัญญา บางคนไม่แสดง อาการเด่นชัด ทั้งนี้ต้องได้รับการตรวจและวินิจฉัยจากผู้เชี่ยวชาญก่อน ลักษณะของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีผู้กล่าวไว้ดังนี้

ฮัลลาฮาน และคัฟฟ์แมน (Hallahan and Kauffman, 1991, p. 79) ได้เสนอข้อเท็จจริงบางประการเกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ซึ่งช่วยให้เข้าใจเกี่ยวกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาได้ชัดเจน ดังนี้

1. ระดับสติปัญญาของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาไม่อยู่คงที่เสมอไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเพียงเล็กน้อย
 2. บุคคลที่ได้รับการทดสอบจากแบบทดสอบวัดสติปัญญา (I.Q.) ว่าต่ำกว่าปกติมีทักษะการปรับตัวที่ใช้ได้ดีอยู่ ซึ่งขึ้นอยู่กับเวลาที่บุคคลนั้นได้รับการฝึกฝน ได้รับแรงจูงใจ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมทางสังคมที่บุคคลได้รับ
 3. การศึกษาวิจัยจำนวนมากชี้ให้เห็นว่า ลักษณะการเรียนรู้ของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเพียงเล็กน้อยไม่แตกต่างไปจากเด็กปกติแต่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจะเรียนได้ช้ากว่า
 4. เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาส่วนใหญ่ มีความบกพร่องทางสติปัญญาเพียงเล็กน้อยที่มองไม่เห็นเด่นชัด เนื่องจากแบบทดสอบทางสติปัญญาที่ใช้กับเด็กเล็กไม่มีความเที่ยงตรงเหมือนกับแบบทดสอบที่ใช้กับเด็กโต ทำให้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเพียงเล็กน้อยไม่ได้รับการตรวจสอบก่อนที่จะเข้าสู่ระบบโรงเรียน
 5. เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเพียงเล็กน้อย จะมีลักษณะเหมือนกับเด็กปกติโดยทั่วไป
 6. เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเพียงเล็กน้อย ไม่สามารถระบุสาเหตุของความบกพร่องได้แน่ชัด ซึ่งปัจจัยที่เป็นสาเหตุหนึ่งอาจเนื่องมาจากสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดี
- วัลรุณี คมกฤษ (2531, น.266-268) กล่าวถึงลักษณะของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ดังนี้
1. ลักษณะทั่วไปของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
 - 1.1 มีพัฒนาการไม่สมวัย เช่น คำว่า คลาน นั่ง ยืน เดิน ล่าช้ากว่าเด็กในวัยเดียวกัน

1.2 แม้วามีอายุ 3-4 เดือนแล้ว เด็กยังขาดความสนใจที่จะสื่อความหมายกับผู้อื่น เช่น ไม่จ้องหน้า ไม่ส่งเสียงอ้อแอ้

1.3 มีปัญหาในการพูด คือ พูดไม่ได้ พูดไม่ชัด พูดล่าช้า อายุ 2 ปีแล้วยังไม่สามารถพูดเป็นคำได้

1.4 มีหน้าตา และลักษณะภายนอกของร่างกายที่แสดงถึงความบกพร่องทางสติปัญญาอย่างเห็นได้ชัด

1.5 ช่วยเหลือตนเองไม่ได้หรือได้น้อยเมื่อเปรียบเทียบกับเด็กในวัยเดียวกัน

1.6 เรียนหนังสือไม่ได้ ตกซ้ำชั้นบ่อยๆ

1.7 ไม่สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ด้วยตนเองโดยลำพัง

2. ลักษณะทางจิตวิทยาของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

2.1 ชอบเล่น ร่าเริง บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มักจะเป็นคนชอบเล่น ร่าเริง ชอบสนุกสนาน ชอบดนตรี ชอบการชมเชย ดังนั้นในการสอนหรือฝึกเด็กเหล่านี้ จึงควรเตรียมการเรียนการสอนร่วมกับการเล่น การเล่านิทานการจัดการเรียนการสอนประกอบดนตรีเพื่อปรับพฤติกรรมที่เชิงซ้ำให้กระฉับกระเฉงขึ้น การให้คำชมเชยเป็นการให้รางวัลที่จะทำให้เด็กมีความตั้งใจและกำลังใจในการเรียน ไม่ควรดุ หรือทุบตีอย่างรุนแรง เพราะไม่เกิดประโยชน์ในการเรียนรู้ของเด็ก

2.2 ลืมง่าย มีความสนใจระยะสั้น เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามักลืมง่ายมีความสนใจระยะสั้นมาก โดยเฉพาะเด็กที่สมองถูกทำลายมาก ยิ่งมีความสนใจสั้นมาก ดังนั้นการสอนเด็กประเภทนี้ผู้สอนจะต้องยึดหลัก 3R's คือ

2.2.1 Repetition คือ สอนซ้ำๆ ทบทวนบ่อยๆ สอนง่ายๆ สั้นๆ โดยสอนจากง่ายไปหายาก

2.2.2 Relaxation คือการสอนต้องไม่เคร่งเครียด ให้มีบรรยากาศที่ผ่อนคลาย ถ้าเด็กไม่สนใจควรดัดแปลงการสอนเป็นการพักผ่อน การเล่นเกม หรือการเล่านิทาน

2.2.3 Routine คือการสอนจะต้องทำให้ สม่ำเสมอเป็นประจำ เป็นกิจวัตร เด็กจึงจะเรียนรู้และทำได้

3. ชอบเลียนแบบและถูกชักจูงได้ง่าย เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามักถูกชักจูงได้ง่ายโดยมากชอบเลียนแบบอย่างคนที่ตนรักและผู้ที่อยู่ใกล้ชิด ดังนั้น การสอนเด็กเหล่านี้จึงต้องทำแบบอย่างที่ดีเพื่อให้เด็กเลียนแบบอย่างสิ่งที่ถูกต้อง ลักษณะการถูกชักจูงง่ายและเลียนแบบผู้ที่รักอาจทำให้เด็กถูกชักจูงไปในทางที่เสื่อมเสียได้ง่าย (หาบรรณานุกรม ไม่เจอ)

ผดุง อารยะวิญญู (2533, น. 56-57) กล่าวว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญาที่ฝึกได้มีลักษณะส่วนคล้ายคลึงกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่เรียนหนังสือได้ แต่ต่างกันที่ความรุนแรงเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่ฝึก มีปัญหาและความรุนแรงมากกว่าเด็กที่มี

ความบกพร่องทางสติปัญญาที่เรียนได้เนื่องจากที่ระดับสติปัญญาที่ต่ำกว่าลักษณะของเด็กอาจสรุปได้ ดังนี้

1. การเคลื่อนไหว เด็กประเภทนี้มีปัญหาในการทำงานของกล้ามเนื้อทั้งกล้ามเนื้อมัดใหญ่ (แขนขา) และ กล้ามเนื้อมัดเล็ก (นิ้วมือ) มีปัญหาในการทำงานประสานกันระหว่างมือกับสายตา
2. การช่วยเหลือตนเองเด็กประเภทนี้มีปัญหาในการช่วยเหลือตนเอง หากไม่ได้รับการฝึกอย่างเพียงพอจะไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ดี การเรียนการสอนจึงมุ่งเน้นการช่วยเหลือตนเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรับประทานอาหาร การแต่งตัว การขับถ่าย
3. ภาษาและการพูดเด็กประเภทนี้มีปัญหาในการพูด หลายคนพูดไม่ชัด มีความรู้ทางภาษาจำกัด หากได้รับการฝึกอย่างเพียงพอ เด็กจะสามารถสื่อสารกับคนอื่นได้
4. การเรียน เด็กมักประสบความล้มเหลวในการเรียนครูต้องหมั่นทบทวนบทเรียนอยู่เสมอ และมีความสามารถในการเรียนค่อนข้างจำกัด

ศรียา นิยมธรรม (2539 ,น. 42) กล่าวถึง ลักษณะบางอย่างของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่พอสังเกตได้คือ

1. มีพัฒนาการโดยทั่วไปช้า
2. มีความสามารถทางร่างกายด้อยกว่าเด็กปกติ
3. อวัยวะภายนอกบางส่วนมีรูปร่างผิดปกติ
4. กล้ามเนื้อทำงานไม่ประสานกัน
5. ไม่สามารถปรับตัวได้
6. ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้เมื่อเปรียบเทียบกับเด็กในวัยเดียวกัน
7. มีพัฒนาการทางภาษาล่าช้า
8. ชอบเล่นกับเด็กที่มีอายุน้อยกว่า

นอกจากนี้ วารี ธีระจิตร (2545, น. 117-118) ได้กล่าวถึงลักษณะของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาดังนี้

1. ลักษณะทางร่างกาย
 - 1.1 มักมีรูปร่างไม่สมประกอบ มือเท้าใหญ่ยาวกว่าปกติ บางคนก็มีลักษณะแคะแกระ็น บางคนก็สูงใหญ่ผิดปกติ
 - 1.2 ศีรษะ จะมีลักษณะกลมเล็ก หรือใหญ่ผิดปกติจนเห็นได้เด่นชัด บางคนศีรษะใหญ่จนร่างกายไม่อาจจะทานน้ำหนักได้ บางรายศีรษะบิดเบี้ยวและแบน
 - 1.3 ผม เส้นผมมักหยาบ แข็ง
 - 1.4 ตา มักหรี่เล็ก มักเป็นโรคเกี่ยวกับตา เช่น ตาแดง ตาแฉะ หรือสายตาสั้นผิดปกติ

1.5 หู ลักษณะของหูมักผิดปกติ ส่วนมากมักเป็นโรคหูตึง หรือหูมีน้ำหนวก

1.6 ริมฝีปากหนา มักมีน้ำลายไหล หรือเป็นปากนกกระจอก

1.7 ลิ้น จาโตเกินขนาด จนคับปาก และจะพูดไม่ชัด

1.8 ผิวหนังหยาบกร้าน ผิวหนังเป็นแผลง่าย มักเป็นโรคผิวหนัง

2. ลักษณะทางพฤติกรรม

เด็กปัญญาอ่อนจะพูดได้ช้ากว่าปกติ การฟังมักเข้าใจช้า และผิดพลาด เดินวิ่งไม่ค่อยคล่องแคล่ว ชอบเล่นกระทำแปลกๆ และทำผิด ถูกซักจึงได้ง่าย ความจำไม่ดี อารมณ์อ่อนไหวง่าย มักขี้เกียจ กินจุ ว่องเงงหาหวานอน และไม่รู้จักรักษาความสะอาดทั้งส่วนตัวและส่วนรวม เด็กลักษณะนี้มีมักขาดสมาธิและความสนใจช่วงสั้นๆ เท่านั้น ชอบการเอาอย่างหรือเลียนแบบผู้อื่น

นอกจากนี้ กุลยา ก่อสุวรรณ (2553, น. 114-129) ได้กล่าวว่า การวินิจฉัยเด็กต้องอาศัยเวลาและการสังเกตซึ่งพอจะแยกได้ดังนี้

1. ความล่าช้าทางการเคลื่อนไหว (Delay motor development)

2. ความล่าช้าทางทักษะมือและสายตา (Delay motor development)

3. ความล่าช้าทางสติปัญญาและไหวพริบ (Delay development of commonsense)

4. ความล่าช้าทางการเรียนรู้วิชาการ (Delay academic development)

5. ความล่าช้าทางภาษาพูด (Delay speech)

ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดศรีสะเกษ (2552, น. 14-17) ได้กล่าวว่า ลักษณะความบกพร่องของเด็กบกพร่องทางสติปัญญา มีลักษณะดังนี้ คือ

1. ระดับเขาวนปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์

2. พัฒนาการต่างๆล่าช้ากว่าเด็กทั่วไป เช่น ชันคอช้า เดินช้า พูดช้า

3. มีความสามารถในการเรียนรู้น้อย ทำให้มีความลำบากในการดำเนินชีวิตและการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อม

4. มีความสามารถในการเรียนรู้น้อย หรือไม่ได้

สรุปได้ว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จะมีพัฒนาการที่ล่าช้ากว่าเด็กปกติ ทั้งทางด้านการเรียนรู้ การเคลื่อนไหว ภาษาพูด ทำให้เกิดความลำบากในการดำเนินชีวิต และการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อม

2.3 สาเหตุของความบกพร่องทางสติปัญญา

สาเหตุของความบกพร่องทางสติปัญญามีหลายประการ ได้มีผู้กล่าวถึงสาเหตุไว้ดังนี้

กัลยา สุตะบุตร (2535, น. 25-26) ได้กล่าวถึง สาเหตุของภาวะบกพร่องทางสติปัญญา

ไว้ดังนี้

1. สาเหตุก่อนคลอด ในระหว่างมารดาตั้งครรภ์ โรคบางอย่างทำให้เด็กในครรภ์เป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาได้เช่น โรคหัดเยอรมัน การรับประทานยาของมารดา เช่น ยาพวกควินิน มารดากล่อมทำแท้งอย่างผิดกฎหมาย โดยซื้อยามารับประทาน ซึ่งออกฤทธิ์ของยาอาจทำให้เด็กมีความบกพร่องสติปัญญาหรือมีความพิการซ้ำซ้อนได้

2. สาเหตุระหว่างคลอด เช่น การคลอดที่ผิดปกติ คลอดยาก ตกเลือด หรือได้รับความกระทบกระเทือนอย่างรุนแรง ระหว่างคลอดขาดออกซิเจน เป็น ล้วนเป็นสาเหตุสำคัญของการเกิดความบกพร่องทางสติปัญญาทั้งสิ้น

3. สาเหตุหลังคลอด เช่น การได้รับบาดเจ็บทางสมอง หรือการได้รับอุบัติเหตุทำให้สมองได้รับความกระทบกระเทือนอย่างรุนแรง นอกจากนี้ยังจิตวิทยาพบว่า ความแปรปรวนทางอารมณ์ขั้นรุนแรงและเป็นเวลานานติดต่อกัน ทำให้เกิดความบกพร่องทางสติปัญญาได้เช่นกัน

ศรียา นิยมธรรม (2539, น. 223-224) ได้กล่าวไว้ว่า สาเหตุของความบกพร่องทางสติปัญญาในเด็ก เนื่องจากเป็นผลกระทบกระเทือนจากสมองภายใน ซึ่ง หมายความว่า เป็นผลสืบเนื่องมาจากเหตุต่าง ๆ โดยการแบ่งการพิจารณาจากการเจริญเติบโตในระยะต่าง ๆ ของทารก คือ ตั้งแต่ระยะก่อนคลอด ระยะหลังคลอดเป็นระยะที่เด็กยังอยู่ในวัยปฐมวัย แล้วมีเหตุใดเหตุหนึ่งมากระทบกระเทือนสมอง ทำให้เกิดความบกพร่องทางสมองขึ้น แบ่งออกเป็น 3 สาเหตุ คือ

1. สาเหตุทางกรรมพันธุ์ โดย ความผิดปกติของพันธุกรรมทำให้เกิดภาวะปัญญาอ่อนร่วมกับความผิดปกติทางร่างกาย

2. สาเหตุจากชีวภาพ ได้แก่ สาเหตุที่ทำให้สมองหยุดชะงักการเจริญเติบโต ตั้งแต่

2.1 ระยะก่อนคลอด

2.2 ขณะคลอด

2.3 หลังคลอด

3. สาเหตุจากสิ่งแวดล้อม

3.1 ครอบครัว

3.2 พ่อ แม่ ขาดการศึกษาและขาดความรู้ในเรื่องการเลี้ยงดูเด็ก

3.3 ครอบครัวอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่จำกัด ขาดสิ่งเร้า สิ่งกระตุ้น ทำให้ขาด

ประสบการณ์ในการเรียนรู้ในการเรียนรู้

แอสแมนและเอลกินส์ (Askman and Elkins, 1990, p. 73 อ้างใน เกยูร วงศ์ก้อม, 2548, น. 44-45) ได้กล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดความบกพร่องทางสติปัญญาว่าเกิดจาก 3 สาเหตุดังนี้

1. สาเหตุจากสภาพแวดล้อมทางครอบครัว ซึ่งเป็นสิ่งที่ช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้โดยสาเหตุอาจจะมาจากการขาดการกระตุ้นทางด้านจิตใจและสังคม เนื่องมาจากครอบครัวมีฐานะยากจน

ขาดการศึกษา ทำให้เด็กขาดโอกาสในการพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสม รวมทั้งขาดการกระตุ้นทางด้านสัมผัสรับรู้ตั้งแต่เล็ก โดยพ่อแม่ไม่ได้เอาใจใส่ดูแลทำให้เด็กไม่ได้รับการกระตุ้นพัฒนาการ

2. สาเหตุจากองค์ประกอบทางพันธุกรรม ดังนี้

2.1 กลุ่มอาการดาวน์ซินโดรม (Down's Syndrome) เกิดจากโครโมโซมมีจำนวนผิดปกติในตำแหน่งคู่ที่ 21 หรือเรียกว่ากลุ่ม G1 โดยมีโครโมโซมเกินมา 1 แห่ง

2.2 P.K.U. (Phenylketonuria) เกิดจากการขาดเอ็นไซม์ชนิดหนึ่งทำให้ผมมีสีจางกว่าปกติ มีผื่นตามผิวหนังและผิวหนังอักเสบร่วมด้วย

2.3 ต่อมไร้ท่อผิดปกติ (Hypothyroidism) ทำให้มีรูปร่างแคระแกรน จมูกแพบ ริมฝีปากหนา ลิ้นใหญ่จุกปาก เป็นต้น

3. สาเหตุจากสมองถูกทำลาย ดังนี้

3.1 การติดเชื้อ อาจเกิดตั้งแต่เด็กอยู่ในครรภ์มารดา หรือหลังคลอด เช่น หัดเยอรมัน ชิฟิลิส เป็นต้น

3.2 สภาพแวดล้อม เช่น การได้รับอุบัติเหตุที่ศีรษะ การได้รับสารพิษซึ่งเข้าทางร่างกายมารดาหรือของเด็กโดยตรง เช่น ยาเสพติด สารตะกั่ว สารปรอท เป็นต้น ขณะตั้งครรภ์มารดาได้รับรังสีเอกซเรย์ หรือรับประทานยาบางชนิดเป็นเวลานาน การขาดสารอาหาร รวมทั้งการคลอดก่อนหรือหลังกำหนด

สรุปได้ว่า สาเหตุที่ทำให้เกิดภาวะบกพร่องทางสติปัญญา สามารถเกิดขึ้นได้จากหลายสาเหตุ ได้แก่ สาเหตุจากสภาพแวดล้อมทางครอบครัว สาเหตุจากองค์ประกอบทางพันธุกรรม นอกจากนี้อาจเกิดในระหว่างมารดาตั้งครรภ์ เช่น เกิดเพราะตัวยาบางประเภท การลักลอบทำแท้ง เกิดขึ้นระหว่างคลอด เช่น เกิดจากการคลอดที่ผิดปกติ การขาดออกซิเจนระหว่างคลอด เกิดขึ้นหลังคลอด เช่น ได้รับอุบัติเหตุจนทำให้สมองได้รับการกระทบกระเทือน ปัจจัยเหล่านี้ล้วนเป็นส่วนที่ทำให้เกิดภาวะบกพร่องทางสติปัญญาขึ้นได้

2.4 ระดับความบกพร่องของเด็กที่มีบกพร่องทางสติปัญญา

ระดับความบกพร่องของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ได้มีผู้กล่าวไว้ดังนี้ ประภฤติ พูลพัฒน์ (2547, น. 3) กล่าวถึงระดับสติปัญญาของเด็กที่มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญา โดยทั่วไปจะต่ำกว่าเด็กปกติอย่างเห็นได้ชัด เมื่อผ่านการทดสอบทางด้านสติปัญญา แล้วได้ผลต่ำกว่า 2 ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของแบบทดสอบการทดสอบทางสติปัญญาฉบับนั้นซึ่งต้องเป็นแบบทดสอบที่ได้มาตรฐานสากล ที่เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปในการทดสอบอาจใช้แบบทดสอบเป็นรายบุคคล (Individual Test) หรือ ทดสอบแบบกลุ่ม

สมาคมจิตแพทย์ชาวอเมริกัน (American Psychiatric Association) ได้แบ่ง ระดับความรุนแรงของภาวะบกพร่องทางสติปัญญาเป็น 4 ระดับ ตามระดับเซาว์ปัญญา คือ

1. ภาวะบกพร่องทางสติปัญญาในระดับน้อย (Mild Mental Retardation) ระดับเซาว์ปัญญา 50-55 ถึง 70
2. ภาวะบกพร่องทางสติปัญญาในระดับปานกลาง (Moderate Mental Retardation) ระดับเซาว์ปัญญา 35-40 ถึง 50-55
3. ภาวะบกพร่องทางสติปัญญาในระดับความรุนแรง (Severe Mental Retardation) ระดับเซาว์ปัญญา 20-25 ถึง 35-40
4. ภาวะบกพร่องทางสติปัญญาในระดับความรุนแรงมาก (Profound Mental Retardation) ระดับเซาว์ปัญญาต่ำกว่า 20-25

ตารางที่ 2.4 เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในแต่ละระดับมีความแตกต่างตามช่วงอายุ

อายุ	ปฐมวัย (0-5 ขวบ)	วัยเรียน (6-12 ปี)	วัยผู้ใหญ่ (21 ปี ขึ้นไป)
ระดับปัญญาอ่อน	วุฒิภาวะและพัฒนาการ	การศึกษา	สังคมและอาชีพ
<p>ขั้นเล็กน้อย (mild)</p> <p>IQ ประมาณ 50 - 70</p>	<p>สามารถพัฒนาทักษะใน การสื่อความหมายและ ทักษะทางสังคมได้ยังไม่ สามารถสังเกตความแตกต่างจากเด็กปกติได้มากนัก จนกว่าเด็กจะโตขึ้น</p>	<p>สามารถเรียนหนังสือได้ สูงสุดประมาณชั้น ป. 6 เมื่อเด็กมีอายุในวัยรุ่นไม่ สามารถเรียนวิชาสามัญ ได้เท่าเทียมกับเด็กปกติ ควรได้รับการศึกษาที่จัด เฉพาะเด็กประเภทนี้</p>	<p>สามารถประกอบอาชีพ และอยู่ในสังคมได้ หากได้ รักการศึกษาและการฝึก อาชีพอย่างเพียงพอ ต้องการดูแลและเอาใจใส่ จากผู้เกี่ยวข้องโดยเฉพาะ เมื่อมีปัญหาทางสังคมและ เศรษฐกิจ</p>
<p>ขั้นปานกลาง (moderate)</p> <p>IQ ประมาณ 35 - 49</p>	<p>สามารถพูดได้พอสื่อสารกับ ผู้อื่นได้มีพัฒนาการช้า พอช่วยเหลือตัวเองได้ ต้องการการควบคุมดูแล จากผู้ใกล้ชิด</p>	<p>สามารถเรียนหนังสือได้ สูงสุดประมาณชั้น ป. 4 เมื่ออายุถึงวัยรุ่นหาก ได้รับการศึกษาที่ เหมาะสม</p>	<p>สามารถทำงานประเภทที่ ไม่ต้องใช้ทักษะมากนัก (unskilled, semiskilled) ต้องการดูแลเอาใจใส่จากผู้ ใกล้ชิด</p>
<p>ขั้นรุนแรง (severe)</p> <p>IQ ประมาณ 20 - 34</p>	<p>มีปัญหาในการเคลื่อนไหว พูดไม่ค่อยได้หรือพูดไม่ได้ เลย ช่วยตัวเองไม่ได้</p>	<p>เรียนหนังสือไม่ได้ สอน พูดได้บ้างฝึกเกี่ยวกับ สุขภาพ อนามัยได้บ้าง</p>	<p>ต้องการการดูแลเอาใจใส่ จากผู้ใกล้ชิด ช่วยตัวเองได้ บ้างแต่น้อย</p>

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

อายุ	ปฐมวัย (0-5 ขวบ)	วัยเรียน (6-12 ปี)	วัยผู้ใหญ่ (21 ปี ขึ้นไป)
ระดับปัญญาอ่อน	วุฒิภาวะและพัฒนาการ	การศึกษา	สังคมและอาชีพ
ขั้นรุนแรงมาก (profound) IQ ต่ำกว่า 20	ช่วยตัวเองไม่ได้มีความสามารถน้อยที่สุดต้องได้รับการดูแลจากแพทย์	ฝึกให้ช่วยตัวเองได้บ้างแต่ไม่ค่อยได้ผลมากนัก	ช่วยตัวเองไม่ได้ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด

ที่มา: ชุมแพ ทองเนื้อแปด. (2554).

จากตารางจะเห็นได้ว่าระดับสติปัญญาที่ต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ คือ ตั้งแต่ I.Q. 90 ลงมาถือว่าเป็น ระดับที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. เด็กเรียนช้า หมายถึง เด็กที่มีความสามารถในการเรียนล่าช้ากว่าปกติ และมีความต้องการในด้านการศึกษาในรูปแบบของ ชั้นพิเศษเต็มเวลา หรือ บางเวลาในโรงเรียนปกติเด็กเหล่านี้จะมีระดับเชาวน์ปัญญา (I.Q.) 71 - 90 ซึ่งขาดทักษะในการเรียนรู้หรือมีความบกพร่องทางสติปัญญาเล็กน้อย

2. เด็กปัญญาอ่อน หมายถึง เด็กที่มีเชาวน์ปัญญาต่ำกว่า 70 มีความสามารถในการเรียนรู้มีพัฒนาการทางกายล่าช้าไม่เหมาะสมกับวัย มีความสามารถจำกัดในการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม ทำให้มีความยากลำบากต่อการดำรงชีวิต แบ่งตามระดับ เชาวน์ปัญญา (I.Q.) ได้ 4 พวก คือ

2.1 ปัญญาอ่อนขนาดน้อยพอเรียนได้ (Educable mentally retarded) มีระดับเชาวน์ปัญญา 50-70 มักใช้คำย่อๆ ว่า E.M.R. เด็กพวกนี้พอจะเรียนได้ในชั้นพิเศษใช้หลักสูตรตามหลักการการศึกษาพิเศษ สามารถฝึกอาชีพ และสอนอย่างง่าย ๆ ได้

2.2 ปัญญาอ่อนขนาดปานกลางหรือขนาดพอฝึกได้ (Trainable mentally retarded) หรือขนาดพอฝึกได้ มักใช้คำย่อว่า T.M.R. มีระดับเชาวน์ปัญญา 35-49 พอจะฝึกอบรมและเรียนรู้ทักษะเบื้องต้นง่าย ๆ ได้ และสามารถฝึกอาชีพหรือทำงานง่าย ๆ ที่ไม่ต้องใช้ความละเอียดลออได้ พวกนี้ต้องการเรียนและฝึกอบรมในโปรแกรมการศึกษาชั้นพิเศษ หรือโรงเรียนพิเศษ

2.3 ปัญญาอ่อนขนาดหนัก (Severely mentally retarded) มีระดับเชาวน์ปัญญา 20 - 34 ไม่สามารถเรียนได้ ต้องฝึกหัดการช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวันเบื้องต้นง่าย ๆ

2.4 ปัญญาอ่อนขนาดหนักมาก (Profoundly mentally retarded) มีระดับเชาวน์ปัญญาต่ำกว่า 20 เป็นพวกที่ไม่สามารถเรียนรู้ทักษะต่าง ๆ ได้เลย ต้องการเฉพาะการดูแลรักษาพยาบาลเท่านั้น

สรุปได้ว่า ระดับสติปัญญาของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจะต่ำกว่าเด็กปกติ ซึ่งจะมีระดับ IQ ต่ำกว่า 90 แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ เด็กเรียนช้า และเด็กปัญญาอ่อน ยังสามารถแบ่งเด็กปัญญาอ่อนได้อีก 4 ระดับคือ ปัญญาอ่อนขนาดน้อยพอเรียนได้ ปัญญาอ่อนขนาดปานกลางหรือพอฝึกได้ ปัญญาอ่อนขนาดหนัก และปัญญาอ่อนขนาดหนักมาก

2.5 การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กบกพร่องทางสติปัญญา

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2551, น. 30-32) กล่าวว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาสามารถพบสภาวะที่การพัฒนาของสมองหยุดชะงักหรือพัฒนาไม่สมบูรณ์ ซึ่งมีลักษณะเฉพาะคือ มีความบกพร่องของทักษะต่างๆ ในช่วงระยะวัยพัฒนาการทักษะต่างๆ เหล่านี้ ได้แก่ ทักษะในด้านการรู้คิด (Cognitive) ภาษา (Language) การเคลื่อนไหว (Motor) และความสามารถทางสังคม (Social Abilities) ซึ่งทักษะทั้งหมดเหล่านี้เป็นสิ่งที่เกื้อหนุนต่อระดับเชาวน์ปัญญาการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ทำได้โดย

1. เน้นให้เด็กได้ฝึกปฏิบัติจริง
 2. ทำบัตรคำหรือสัญลักษณ์ติดในที่ต่างๆ
 3. การจัดสิ่งแวดล้อม
 4. สอนให้ปฏิบัติตามระเบียบ
 5. สอนให้รู้จักการเก็บรักษาของ
 6. จัดที่นั่งแถวหน้าด้านใน เลือกเด็กปกติที่ไม่เกเรนั่งคู่
- การช่วยเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ทำได้โดย

1. การมอบงาน
2. ให้ทำกิจกรรมกับเพื่อน
3. ให้กำลังใจ
4. ให้อยู่กลุ่มเพื่อนที่เข้าใจ
5. กระตุ้นทักษะที่ขาด
6. ครูต้องเป็นนักทบทวน
7. อย่าให้การบ้านมากเกินไป
8. ให้ความเวลาในการสอบ

9. ครูจะต้องร่วมมือกับผู้ปกครองการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา (ID) ระดับก่อนวัยเรียน เน้นความพร้อมของเด็กทั้งในด้านความคิด ความจำ ร่างกาย อารมณ์

และสังคมของเด็ก ความพร้อม ของเด็กเป็นพื้นฐานสำคัญใน การเรียนในระดับประถมศึกษา การพัฒนา ทักษะของเด็กในระดับนี้ควรเน้น ทักษะที่จะจำเป็นที่จะช่วยให้เด็กมีความพร้อมในการเรียน เช่น การ พัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก กล้ามเนื้อมัดใหญ่

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เนื่องจากเด็กที่มีความ บกพร่องทางสติปัญญาในระดับสติปัญญา ระดับเรียนได้ พบว่ามีความสามารถทางด้านการเรียนรู้ทาง วิชาการน้อย ความจำสั้น แต่ถ้าได้รับการสอนซ้ำๆด้วยวิธีการที่ถูกต้องและใช้รูปแบบที่หลากหลายจะทำให้ เด็กใช้กำลังความสามารถของตนอย่างเต็มที่ เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาสามารถเรียนร่วมกับ เด็กปกติในชั้นเรียนร่วมได้ การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาควรคำนึงถึง ประเด็นดังนี้

1. จุดมุ่งหมายการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาสามารถเรียนร่วมกับเด็ก ปกติในชั้นเรียน เน้นความจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตประจำวันโดยเลือกวิชาภาษาไทย เป็นกิจกรรมทำ พัฒนาทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน คือ การอ่านเป็นคำ เกมพัฒนาคำศัพท์ การอ่านเป็นกลุ่ม เพราะการ อ่านเป็นการตอบสนองความต้องการของมนุษย์ ทำให้มนุษย์เกิดการเรียนรู้ เกิดทักษะต่างๆ

2. วิธีการสอน ซึ่งต้องใช้การสอนที่หลากหลาย เช่น การสอนเป็นรายบุคคล การสอน ตามความสามารถ การสอนตามลำดับมีการจูงใจให้เด็กได้ร่วมทำกิจกรรมก่อนหลังการสอนไปแล้วต้อง ทบทวนความรู้ซ้ำเป็นต้น ซึ่งวิธีการสอนนั้นจะต้องมีการประเมินอย่างสม่ำเสมอ มีการจูงใจเด็กให้ร่วม ทำกิจกรรมโดยใช้กระบวนการชี้แนะ ยึดหลัก 3R คือ

2.1 Repetition คือการสอนซ้ำไปมา ใช้เวลามากกว่าเด็กปกติเมื่อผู้เรียนสามารถ จำเรื่องราวที่สอนหรือทำพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้แล้ว ผู้สอนจึงเปลี่ยนบทเรียน เนื้อหา จุดประสงค์การ เรียนใหม่

2.2 Relaxation คือการสอนจะต้องไม่เคร่งเครียด เปลี่ยนกิจกรรมจากวิชาการเป็น กิจกรรมนันทนาการสลับไปมา ให้เด็กเรียนรู้ผ่านกิจกรรมการเล่น และกิจกรรมประจำวัน หยุดพักช่วง สั้นๆ ใช้เวลาในการทำกิจกรรม 15-20 นาที

2.3 Routine คือกำหนดกิจกรรมให้เป็นกิจวัตรประจำวันเหมือนกันทุกวัน เพื่อ ไม่ให้เกิดความสับสน ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2551, น. 20) ได้กล่าวว่าเด็กที่มีความบกพร่องทาง สติปัญญาระดับฝึกได้ มีการจัดการเรียนการสอนดังนี้

เนื้อหาของหลักสูตรสำหรับเด็กปัญญาอ่อนฝึกได้ ควรครอบคลุมหัวข้อ ดังต่อไปนี้

1. การช่วยตัวเอง
2. การสื่อความหมายกับผู้อื่น
3. การใช้อวัยวะส่วนต่างๆของร่างกาย

4. ทักษะที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน
5. พฤติกรรมทางสังคมที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน
6. ความรู้พื้นฐานที่จำเป็น
7. ความรู้พื้นฐานในด้านการงานและอาชีพ

นอกจากนี้สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2551, น. 37-40) ได้กล่าวถึงหลักการสอนและเทคนิควิธีการสอนบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา คือ ในการสอนบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จำเป็นต้องมีวิธีการสอนที่แตกต่างไปจากคนทั่วไป ดังนี้

1. ครูต้องคำนึงถึงความพร้อมของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเพราะมีความพร้อมช้ากว่าปกติ ก่อนทำการสอนสิ่งใดครูจะต้องเตรียมความพร้อม และเมื่อผู้เรียนมีความพร้อมแล้วครูจึงทำการสอนวิชานั้น ๆ

2. สอนตามความสามารถและความต้องการของผู้เรียนแต่ละคน โดยจัดสภาพการเรียนรู้การสอนให้เหมาะสมกับสภาพและลักษณะของผู้เรียน

3. สอนตามระดับสติปัญญา เพราะบุคคลบกพร่องทางสติปัญญามีระดับสติปัญญาต่ำกว่าคนทั่วไปที่มีอายุเท่ากัน

4. ยอมรับความสามารถและพยายามส่งเสริมความสามารถของเด็ก อย่าตามใจหรือคอยช่วยเหลือมากเกินไป เพราะคิดว่าเด็กเหล่านี้ทำอะไรด้วยตนเองไม่ได้ ด้วยความคิดเช่นนี้จะเป็นการบั่น ทอนความสามารถและความเชื่อมั่น ในตนเองของเด็ก

5. พยายามฝึกให้เด็กช่วยตนเองมากที่สุด แม้บางคนจะมีปัญหาเกี่ยวกับการควบคุมกล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ ให้ทำงานประสานกัน เช่น ไม่สามารถดักข้าวได้โดยไม่หก หรือติดกระดาษสี่เหลี่ยมจะต้องพยายามฝึกให้ทำทีละน้อย การฝึก ให้เด็กรับประทานอาหารเอง แต่งตัวเอง เข้าห้องน้ำเอง จะช่วยให้เด็กพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มขึ้น

6. สอนตามหลักการวิเคราะห์งาน (Task Analysis) โดยการแบ่งงานเป็นขั้นตอนย่อยๆ หลายๆ ขั้นตอนเรียงตามลำดับจากง่ายไปหายาก หรือจากสิ่งใกล้ตัวไปหาสิ่งไกลตัว เพื่อไม่ให้เด็กสับสนงานบางอย่างที่เด็กปกติในวัยเดียวกันเห็นว่าง่ายแต่เด็กเหล่านี้อาจสับสนไม่เข้าใจ เช่น การให้ตัดภาพติดลงใจกลางสมุดนั้นจะเป็นสิ่งง่ายที่เด็กปกติ 4 ขวบก็พอจะทำได้ แต่สำหรับเด็กบกพร่องทางสติปัญญาในวัยนี้ คำสั่งดังกล่าวอาจจะยากหรือยาวเกินไป ดังนั้นในการสอนแต่ละครั้งจะต้องให้เด็กผ่านกิจกรรมเป็นขั้น ๆ ไป ดังต่อไปนี้

ขั้นแรก เด็กต้องรู้วิธีการตัดเริ่มตั้งแต่การตัดกรรไกร จะต้องรู้ว่าทำอย่างไรจึงจะให้กระดาษหลุดออกมา

ขั้นที่สอง เด็กจะต้องหาภาพในหนังสือ ต้องจำแนกให้ออกกว่าภาพใดเป็นภาพที่ต้องการ

ขั้นที่สาม จะต้องรู้วิธีทำกาที่ด้านหลังของภาพ และต้องรู้ว่าต้องติดภาพลงที่ใดจะเห็นได้ว่าเป็นการยากสำหรับเด็กเหล่านี้ ที่จะสามารถเข้าใจคำสั่งในคราวเดียวกัน ดังนั้นควรสั่งทีละอย่าง แล้วให้เด็กทำไปทีละขั้น จะช่วยทำให้เด็กทำได้สำเร็จ นอกจากนั้น ในการสอนครั้งหนึ่ง ๆ ควรมีเพียงเรื่องเดียว เช่น ไม่สอนทั้งเรื่องสุนัขและแมวในคราวเดียวกัน ซึ่งจะทำให้สับสนและจำอะไรไม่ได้เลย

7. ใช้หลักการสอนแบบ 3 R's คือ Repetition คือ การสอนซ้ำและใช้เวลาสอนมากกว่าคนทั่วไป ใช้วิธีสอนหลาย ๆ วิธีในเนื้อหาเดิม เมื่อผู้เรียนจำเรื่องราวที่ผู้สอนสอน หรือทำพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้แล้ว ผู้สอนจึงเปลี่ยนบทเรียนหรือจุดประสงค์การเรียนรู้ใหม่

8. สอนโดยการแบ่งหมวดหมู่ตามตารางสอน สามารถทำได้ในกรณีผู้เรียนมีระดับสติปัญญาใกล้เคียงกัน

9. เมื่อผู้เรียนทำกิจกรรมต่าง ๆ ต้องพยายามสอดแทรกการฝึกการฝึกให้ผู้เรียนมีทักษะหลาย ๆ ด้าน

10. ต้องช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความเชื่อมั่น ในตัวเอง ผู้เรียนทุกคนจะเรียนได้ดีถ้าเขามีความรู้สึกประสบความสำเร็จ

11. สอนโดยการกระทำจริง ๆ เช่น สอนเรื่องความสะอาดของร่างกาย ครูต้องพาเด็กไปล้างมือ ล้างหน้า ล้างเท้าจริง ๆ จะพูดแต่เพียงปากเปล่าไม่ได้ เพราะเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจะไม่เข้าใจ และจำได้ว่าต้องล้างมือ ล้างหน้า ล้างเท้า เมื่อร่างกายสกปรก

12. สอนสิ่งที่มีความหมายสำหรับผู้เรียนและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ โดยเฉพาะสิ่งที่เป็นนามธรรมเป็นสิ่งที่ผู้เรียนเข้าใจยาก ครูต้องพยายามอธิบายโดยใช้คำง่าย ๆ และยกตัวอย่างประกอบด้วย เช่น อธิบายว่าเด็กคนใดพบสิ่งของของเพื่อนตกแล้วนำมาให้ครู เพื่อนำไปให้เจ้าของ แสดงว่าเด็กคนนั้นเป็นเด็กดี

13. ต้องพยายามจัดการสอนให้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาได้มีประสบการณ์ใหม่ ๆ เพื่อฝึกหัดให้เด็กคิด เพราะเด็กปกติสามารถคิดค้นและสร้างสรรค์ ประสบการณ์ใหม่ ๆ ได้เอง แต่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาทำไม่ได้

14. สอนโดยใช้ของจริง มีสื่อหรืออุปกรณ์ประกอบทุกครั้ง

15. การสอนบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ต้องอาศัยแรงจูงใจและการเสริมแรง

16. มีการประเมินผลความก้าวหน้าของผู้เรียนในทุกด้านอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ ไปปรับเปลี่ยนวิธีการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

17. ครูต้องเชื่อว่าบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีความสามารถและศักยภาพในตนเอง สามารถพัฒนาให้เป็นบุคคลที่สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีคุณค่า มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ

18. การสอนบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ต้องส่งเสริมพัฒนาการทางด้าน อารมณ์ ภาษา และพัฒนาบุคลิกภาพไปพร้อม ๆ กัน

19. ใช้กลยุทธ์การรับรู้ผ่านการมอง (Visual Strategies) มาช่วยในการจัดกระบวนการ เรียนรู้ และควบคุมชั้นเรียนให้กับผู้เรียนที่เป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาอันได้แก่ ตารางเวลา (Schedule) ตารางย่อย (Mini - Schedule) ปฏิทิน (Calendars) การแบ่งออกเป็น ขั้นตอนย่อย (Task Organizers) เครื่องมือที่ใช้ในการจัดการ (Management Tool) ระบบการทำงาน (Work System) เครื่องมือการเปลี่ยนแปลงกิจกรรม (Transition Helpers) และการสื่อสารระหว่าง สิ่งแวดล้อมสองแห่ง (Communication Between Environment) เป็นต้น

20. ใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบโครงงาน (Project Based Learning) สำหรับผู้เรียนที่เป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ สามารถทำได้โดยครูสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ เช่น จัดนิทรรศการการศึกษาเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เป็นต้น และผู้เรียน เสนอเนื้อหาหรือเรื่องที่ต้องการจะเรียน ครูคอยให้คำแนะนำชี้แนะ เป็นต้น

21. ใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบการจัดกิจกรรมสร้างเสริมประสบการณ์ (Activity Based Learning) สำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับฝึกได้ สามารถทำได้โดยการ เตรียมข้อมูล เช่น จัดนิทรรศการ จัดสภาพแวดล้อม สื่ออุปกรณ์ประกอบการเรียนรู้ เป็นต้น เลือกหน่วย การเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเสรี กิจกรรมไอที และ กิจกรรมกลางแจ้ง เป็นต้น

22. ใช้เทคนิคการสอนเชิงพฤติกรรม ซึ่งเป็นเทคนิคการสอนยึดแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ การวางเงื่อนไขแบบลงมือทำ (Operant conditioning) คือ กระทำพฤติกรรมที่เหมาะสม หรือ ต้องการจะได้รับรางวัลหากกระทำพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ จะไม่ได้รับรางวัล ซึ่งเทคนิคการสอน พฤติกรรมประกอบด้วย

22.1 การวิเคราะห์งาน งานหรือทักษะหลายอย่างยากเกินไปที่ผู้เรียนสามารถ เรียนรู้ได้เมื่อต้องการให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้งานหรือทักษะนั้น ๆ ได้ จำเป็นต้องแยกงานออกเป็น ขั้นตอนย่อย หรือหลายขั้นตอนเล็ก ๆ เรียกว่า การวิเคราะห์งาน

22.2 การกระตุ้นเตือน (Prompting) การกระตุ้นเตือนเป็นเทคนิคการสอนที่จะ ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ หรืองานที่ยากให้ประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้แต่ละครั้ง และได้รับ รางวัลโดยผู้สอนอาจจับหรือกระตุ้นเตือนที่อวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายเป็นการกระตุ้นเตือนทาง ภายหรือแสดงออกทางสีหน้าท่าทาง หรือออกคำสั่งเป็นการกระตุ้นเตือนทางวาจาอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้เด็กทำงานหรือกระทำพฤติกรรมที่พึงประสงค์ หรืออาจใช้การกระตุ้นเตือนทั้งสามอย่างรวมกัน แล้วแต่ความสามารถของเด็กแต่ละคน และเมื่อเด็กเรียนรู้ทักษะหรืองานที่กำหนดแล้ว ผู้สอนก็จะถอด

ถอนหรือสลายการกระตุ้นเตือนลงอย่างช้า ๆ โดยลดการช่วยเหลือทางกาย ท่าทาง และทางวาจาตามลำดับ จนในที่สุดผู้เรียนสามารถทำพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้เอง

22.3 การตะล่อมกล่อมเกลามา (Shaping) เทคนิคนี้เป็นการให้รางวัลพฤติกรรมอะไรก็ได้ที่ใกล้เคียงกับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ต่อมาผู้เรียนจะได้รับรางวัลเมื่อตอบสนองใกล้เคียงกับพฤติกรรมที่พึงประสงค์มากขึ้นเรื่อย ๆ จนกระทั่ง ผู้เรียนได้รับรางวัลเมื่อแสดงพฤติกรรมที่ต้องการอย่างแท้จริงตัวอย่างเช่น การสอนผู้เรียนให้เตะฟุตบอล ครั้งแรกผู้เรียนได้รับรางวัลเพียงสัมผัสฟุตบอลด้วยเท้า ต่อมาต้องใช้เท้าดันลูกบอล และในที่สุดผู้เรียนจะได้รับรางวัลเมื่อเตะลูกบอลเท่านั้น

22.4 แรงจูงใจและการให้รางวัล (Motivation and Reward) ครูต้องพยายามจัดสิ่งแวดล้อมกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกอยากรู้ อยากเห็น และให้รางวัลเมื่อผู้เรียนทำพฤติกรรมที่ผู้สอนต้องการให้รางวัล คือ บางสิ่งบางอย่างที่ผู้เรียนจะพยายามทำงานเพื่อให้ได้มาเมื่อผู้เรียนได้รางวัลก็จะเกิดแรงจูงใจ ที่จะทำพฤติกรรมนั้นซ้ำอีก และการให้รางวัล ผู้สอนควรคำนึงถึงหลัก 3 ประการ คือ ให้รางวัลอย่างสม่ำเสมอ ทันทีทันใด และให้รางวัลด้วยความจริงใจ

22.5 การเลียนแบบ (Imitation) การเรียนรู้ส่วนหนึ่งเกิดขึ้นจากการเลียนแบบ โดยอาจใช้แบบอย่างที่เป็นท่าทางหรือกริยาอาการ (Gestures) และเสียงพูด (Speed Sound) ในระยะแรกของการเรียนรู้พฤติกรรมใหม่จากการเลียนแบบผู้สอน อาจให้รางวัลเพื่อให้ผู้เรียนตอบสนองพฤติกรรมใหม่จากการเลียนแบบผู้สอน อาจให้รางวัลเมื่อผู้เรียนตอบสนองพฤติกรรมแบบอย่างนั้น และตะล่อมกล่อมเกลามาจนไปสู่พฤติกรรมที่ต้องการจริง ๆ โดยผู้สอนอาจฝึกให้ผู้เรียนเลียนแบบเดินหน้าหรือถอยหลัง แล้วแต่ความเหมาะสม

นอกจากนี้ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2551, น. 23) ได้กล่าวถึง สิ่งสำคัญในการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจะต้องมีองค์ประกอบดังนี้

1. การสอนให้รู้จักตนเอง เป็นเรื่องสำคัญที่ควรสอนเป็นอันดับแรก เช่น การแต่งตัว การรับประทานอาหาร การอาบน้ำ
2. การสอนเรื่องปรับตัวเข้ากับสมาชิกและเพื่อนบ้าน การนับสิ่งของ การรอจังหวะก่อนหลัง การเชื่อฟัง การทำตามคำสั่ง คำแนะนำ การมีความรู้สึกที่ดีต่อผู้อื่น การปรับตัวเข้ากับสังคมการทำงาน
3. การเรียนรู้กิจกรรมที่เป็นงานอาชีพ เช่น การทำงานบ้าน การทำสวน กิจกรรมต่างๆ ควรจัดในโรงเรียน เช่น การหุงหาอาหาร การชักรีด เป็นต้น
4. ทักษะทางศิลปะ ดนตรี การทำงานบ้านและเกมต่างๆ เป็นสิ่งจำเป็นและมีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนเด็กประเภทนี้ การสอนเนื้อหาวิชา เช่น คณิตศาสตร์ อ่าน ที่เน้นด้านวิชาการไม่จำเป็นสำหรับเด็กประเภทนี้ก็ได้ แต่จำเป็นสำหรับพวกเขาให้การศึกษาได้

5. คำที่ควรสอน เช่น อันตราย หยุด ผู้หญิง ผู้ชาย มาก น้อย ใหญ่ เล็ก 1-10 การบอกวัน เวลา อายุ
6. สุขศึกษา ดื่มน้ำที่มีประโยชน์ ชนิดของอาหาร การรักษารักษาบ้าน ความสะอาด ความปลอดภัย สุขนิสัยเมื่ออยู่บ้านและโรงเรียน
7. ภาษา การพูด การใช้ถ้อยคำ การฟังเรื่อง การอภิปรายจากเรื่อง และกิจกรรมอื่นๆที่สร้างสรรค์ความนึกคิด การแก้ปัญหา รู้จักพักทักทาย การคบค้าสมาคม การปรับตัวเข้ากับเพื่อนในชั้น การช่วยเหลือผู้อื่นเมื่อเขาต้องการความช่วยเหลือ
8. ดนตรี เพลง การให้จังหวะ เล่นเกมทางดนตรี ช่วยลดพลังงานส่วนเกินและการแสดงออก
9. วิชาสังคม สอนเรื่องวันหยุด การคมนาคม การไปทำบุญ ให้ทราบเกี่ยวกับวันเดือน ปี
10. กิจกรรมเกี่ยวกับเกม เน้นพัฒนาทางด้านการเคลื่อนไหว กิจกรรมสนทนา การเล่นกลางแจ้ง และในร่ม

จากที่กล่าวมาข้างต้น จึงอาจสรุปได้ว่า ลักษณะของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจะมีลักษณะแตกต่างกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับระดับความบกพร่อง ถ้าเป็นในระดับน้อยก็จะดูเหมือนกับเด็กปกติโดยทั่วไป จนกว่าจะเข้าสู่ระบบโรงเรียน แต่ในกรณีที่มีความบกพร่องในระดับรุนแรง จะแสดงอาการให้เห็นเด่นชัด โดยเฉพาะทางด้านร่างกาย จะมองเห็นลักษณะ รูปร่างที่ผิดปกติกับเด็กทั่วไป พัฒนาการต่างๆ จะช้า ไม่สมวัย เช่น ในด้านภาษาและการพูด การเคลื่อนไหวช้า การทำงานของกล้ามเนื้อไม่ประสานสัมพันธ์กัน บางคนไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ นอกจากนี้ ในส่วนของสติปัญญา จะไม่สามารถเรียนรู้ได้เท่ากับเด็กในวัยเดียวกัน เรียนรู้ช้า ลืมง่าย ขาดสมาธิและความสนใจ จึงควรจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพร่างกาย ระดับพัฒนาการ และความพร้อมของเด็กแต่ละคน รวมทั้งใช้วิธีการสอนที่หลากหลายและเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของเด็ก และเน้นให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริง

3. แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP)

แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ครอบคลุม (1) ความเป็นมาของการจัดการเรียนการสอนเฉพาะบุคคล (2) ความหมายของแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (3) ลักษณะที่สำคัญของแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (4) ประโยชน์ของแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (5) องค์ประกอบของแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (6) กระบวนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยมีรายละเอียด ดังนี้

3.1 ความเป็นมาของการจัดการเรียนการสอนเฉพาะบุคคล

การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลมีต้นกำเนิดที่สหรัฐอเมริกาโดยมีพัฒนาการตามลำดับดังนี้ ใน ค.ศ. 1975 รัฐบาลกลางได้ออกกฎหมาย Education For All Handicapped Children Act of 1975 (Public Law 94-142 หรือ PL 94-142) ซึ่งมีผลบังคับใช้ใน ค.ศ. 1975 สารสำคัญของกฎหมายฉบับนี้ กำหนดให้รัฐจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการจัดการศึกษาแก่เด็กพิการอายุระหว่าง 3-21 ปีเพิ่มมากขึ้น ต่อมาในเดือนตุลาคม ค.ศ. 1990 รัฐบาลกลางได้ออกกฎหมาย Individuals with Disabilities Education Act : IDEA (PL 101-476) ซึ่งกฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดให้มีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลแก่เด็กพิการทุกคน โดยให้ความสำคัญกับผู้ปกครองเป็นอย่างยิ่ง เพราะเชื่อว่าผู้ปกครองเป็นบุคคลสำคัญในการนำเด็กพิการเข้าถึงบริการทางการศึกษาตามที่กฎหมายให้สิทธิไว้ และมีส่วนสำคัญในการพัฒนาเด็กพิการร่วมกับ นักการศึกษา

ปัจจุบัน สังคมโลกเกิดกระแสการยอมรับสิทธิ ความเท่าเทียมกันของมนุษย์ชน ข้อบ่งชี้สำคัญของ สิทธิความเท่าเทียมกัน คือ “สิทธิทางการศึกษา” ซึ่งเป็นข้อความที่ประกาศไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วย สิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) และได้รับการยืนยันอีกครั้งในปฏิญญาสากลว่าด้วยการศึกษาเพื่อปวงชน (World Declaration on Education for All) ซึ่งระบุว่าผู้ด้อยโอกาสทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาตามที่พวกเขาต้องการ พ่อ แม่ผู้ปกครองมีสิทธิโดยชอบธรรมที่จะได้รับคำปรึกษา แนะนำเกี่ยวกับรูปแบบการศึกษาที่เหมาะสมที่สุดกับสภาพแวดล้อมและตามความต้องการ การจำเป็นพิเศษของ คนพิการ (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2556, น. 1) นอกจากนี้ พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 มีมาตรการที่เกี่ยวข้องกับสิทธิและการจัดการศึกษาที่คำนึงถึงความจำเป็นพิเศษของคนพิการ ดังนี้

มาตรา 5 คนพิการมีสิทธิทางการศึกษาดังนี้ (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2556, น. 3)

1. ได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการจนตลอดชีวิต พร้อมทั้งได้รับเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา

2. เลือกรับบริการทางการศึกษา สถานศึกษา ระบบและรูปแบบการศึกษา โดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น

3. ได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งการจัดหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ การทดสอบทางการศึกษา ที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของ คนพิการแต่ละประเภทและบุคคล

มาตรา 8 ให้สถานศึกษาในทุกสังกัดจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยให้ สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ และต้องมีการปรับปรุงแผนการจัดการศึกษา เฉพาะบุคคลอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในประกาศกระทรวง

กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการให้คนพิการ มีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา พ.ศ. 2550 ออกตามความในมาตรา 10 วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมทุกฉบับ ซึ่งกำหนดให้ คนพิการ มีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามที่ กำหนดไว้ในแผนการ จัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

3.2 ความหมายของแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล

แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (INDIVIDUALIZED EDUCATION PROGRAM) หรือ IEP มีหน่วยงานและนักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ผดุง อารยะวิญญู (2541, น. 204) ได้ให้ความหมายของแผนการจัดการศึกษาเฉพาะ บุคคลว่าเป็นแผนการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่ทางโรงเรียนจัดทำขึ้นโดยได้รับความร่วมมือ และความยินยอมจากผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ แผนนี้บรรจุเนื้อหาสาระ ของหลักสูตรซึ่งเด็กจะต้องเรียน โดยปกติแล้วแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลจะจัดทำขึ้นสำหรับเด็ก แต่ละคน เป็นแผนในระยะ 1 ปี และมีการทบทวนทุกภาคเรียน รวมทั้งได้กล่าวถึงเหตุผลสำคัญที่ต้องมี แผนการจัดการศึกษาสำหรับเด็กแต่ละคน คือ เด็กที่มีความต้องการพิเศษมีทักษะและความสามารถที่ แตกต่างกันมาก การที่จะสอนเด็กให้เรียนรู้ไปพร้อมกันในเวลาเดียวกันที่หลาย ๆ คนคงไม่สอดคล้อง ตามความต้องการและความสามารถของเด็ก ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีแผนการศึกษาสำหรับเด็กแต่ละคน ซึ่งแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลมีประโยชน์ต่อครูผู้สอน ผู้ปกครองและโรงเรียน (สำนักบริหารงาน การศึกษาพิเศษ, 2546, น. 1)

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2546, น. 1) ได้ให้ความหมายของแผนการจัด การศึกษาเฉพาะบุคคล (Individual Education Program : IEP) ไว้ว่า หมายถึงแผนที่กำหนดแนว ทางการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการตลอดจนกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาเฉพาะบุคคล (สำนักบริหารงาน การศึกษาพิเศษ, 2546, น. 1)

นอกจากนี้ คนพิการที่ได้จดทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ หรือบุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน สติปัญญา ร่างกายหรือสุขภาพ การเรียนรู้ การพูด และภาษา บุคคลออทิสติกและบุคคลพิการซ้อนที่สถานศึกษารับรองว่าเป็นบุคคลที่มีความต้องการพิเศษ ด้านการศึกษาต้องได้รับการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลเนื่องจาก

1. กฎกระทรวงได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา พุทธศักราช 2546 โดยกำหนดให้มีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

2. เพื่อประกันความเหมาะสมในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กพิการ ซึ่งต้องจัดตามความต้องการจำเป็นพิเศษทางการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคน

3. เพื่อประกันได้ว่า มีการจัดบริการทางการศึกษาพิเศษและบริการอื่นตามที่ระบุไว้จริง

4. เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการควบคุมและติดตามผลการให้บริการ

กล่าวโดยสรุป แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล หมายความว่า แผนการจัดการศึกษาที่จัดทำขึ้นให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการเป็นเฉพาะบุคคล โดยการมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ปกครอง ครูและคณะสหวิชาชีพที่เกี่ยวข้องร่วมกันวางแผนการจัดการศึกษาให้คนพิการ เป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งในแผนจะต้องระบุระดับความสามารถในปัจจุบัน เป้าหมายระยะยาว 1 ปี จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เกณฑ์และวิธีการวัดประเมินผล กำหนดเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตลอดจนมีการทบทวนปรับปรุงแผนตามความเหมาะสม

3.3 ลักษณะที่สำคัญของแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

ลักษณะที่สำคัญของแผนการจัดการเรียนการสอนเฉพาะบุคคล ได้แก่ (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2556, น. 8)

1. เด็กพิการแต่ละคนจะมีแผนการจัดการศึกษาที่ไม่เหมือนกันและอาจเปลี่ยนแปลงไม่คงอยู่ตลอดไป เพราะเด็กมีการเรียนรู้ที่ดีขึ้น

2. การจัดแผนนั้นจะต้องมีเป้าหมายประจำปี โดยกำหนดจุดประสงค์ระยะยาวและระยะสั้น ซึ่งจะบอกสิ่งเล็กๆ น้อยๆ ที่ครูจะต้องใช้ฝึกกับเด็ก

3. ในแผนการศึกษาจะเชื่อมโยงการบริการที่เกี่ยวข้องกับความต้องการจำเป็นของเด็กแต่ละคน เช่น การบริการฟื้นฟูสมรรถภาพ การบริการฝึกพูด

4. จะต้องมีการประเมินผลประจำปี เพื่อพิจารณาความก้าวหน้า

5. ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลจะระบุระดับความสามารถทางการศึกษาและพฤติกรรมของเด็ก โดยการประเมินผลทุกๆด้าน

6. จะมีการแสดงกำหนดเวลาที่เริ่มต้นและสิ้นสุดการให้บริการ

7. แสดงเกณฑ์ วัตถุประสงค์ ขั้นตอนการประเมินอย่างเหมาะสมตามแผน 1 ปี ทั้งระยะสั้นและระยะยาว

8. จะทำหน้าที่เป็นเอกสารที่พิสูจน์ความยินยอมของโรงเรียนในการจัดการศึกษาให้กับเด็ก

9. เป็นเครื่องมือสื่อสารในการจัดการศึกษาให้กับเด็กโดยเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและนักการศึกษา

สรุปลักษณะที่สำคัญของแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล คือ เด็กแต่ละคนจะมีการจัดการศึกษาที่ไม่เหมือนกัน การจัดแผนนั้นจะต้องมีเป้าหมายประจำปีโดยกำหนดวัตถุประสงค์ระยะยาวและระยะสั้น ในแผนอาจมีการเชื่อมโยงการบริการที่เกี่ยวข้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กแต่ละคน และจะต้องมีการประเมินผลประจำปีอีกด้วย

3.4 ประโยชน์ของแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล เป็นแผนที่จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทางการศึกษาตามศักยภาพและสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของแต่ละบุคคล โดยมีกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับประโยชน์ ดังนี้ (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2556, น. 9-10)

3.4.1 ประโยชน์ต่อนักเรียนพิการ

1. ผู้เรียนได้รับการช่วยเหลือ บำบัด ฟื้นฟูสมรรถภาพ บริการทางการศึกษาเต็มศักยภาพอย่างเป็นระบบและเหมาะสมกับความต้องการจำเป็นพิเศษของแต่ละบุคคล
2. ผู้เรียนได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามกฎหมายกระทรวง
3. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพ การวัดและประเมินผลตลอดจนการปรับปรุงเป้าหมายในการจัดการศึกษาของตน
4. ผู้เรียนได้รับการส่งต่อทางการศึกษา และด้านอื่นๆ อย่างเหมาะสม

3.4.2 ประโยชน์ต่อครูผู้สอน

1. เป็นข้อมูลในการศึกษาและวิเคราะห์เพื่อนำไปใช้พัฒนาคนพิการได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม
2. รู้ขอบเขตความรับผิดชอบของตนเอง
3. สามารถนำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลไปจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล อย่างสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของคนพิการ
4. มีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ และบริการความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนสำหรับคนพิการแต่ละคนอย่างเหมาะสม

5. จัดการประเมินผล และรายงานความก้าวหน้าทางการเรียนของคนพิการแต่ละคนให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.4.3 ประโยชน์ต่อผู้ปกครอง

1. สามารถขอคำปรึกษาและขอคำแนะนำกับผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับคนพิการแต่ละคนได้
2. สามารถขอรับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของบุตรหลานของตน ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
3. มีส่วนร่วมในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รวมทั้งจัดทำแผนการช่วยเหลือ บำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพ และจัดการศึกษาของคนพิการแต่ละคนอย่างเหมาะสม
4. มีส่วนร่วมในการประเมินผลและปรับปรุงการจัดการศึกษาให้แก่คนพิการอย่างเหมาะสม

3.4.4 ประโยชน์ต่อสถานศึกษา

1. สถานศึกษามีข้อมูลในการจัดผู้เรียนเข้าศึกษาในรูปแบบ ระบบ และระดับที่เหมาะสม
2. สถานศึกษามีข้อมูลในการวางแผนบริหาร จัดสรรงบประมาณ การพัฒนาหลักสูตร และแนวทาง ในการจัดการเรียนการสอนแก่ผู้เรียน
3. สถานศึกษาสามารถวางแผนจัดบริการทางการศึกษา ตลอดจนจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องสอดคล้องกับ ความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียน
4. สถานศึกษามีข้อมูลในการกำหนดทิศทางการจัดการ การประสานความร่วมมือ และการส่งต่อผู้เรียนให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
5. สถานศึกษามีข้อมูลเพื่อใช้ในการปรับปรุง พัฒนา และส่งเสริมการจัดการศึกษาของผู้เรียน

3.3.5 ประโยชน์ต่อผู้บริหาร

1. ผู้บริหารมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการศึกษา การวัดผล ประเมินผล และการปรับปรุง การจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนอย่างเหมาะสม
2. ผู้บริหารมีข้อมูลในการวางแผนบริหารจัดการสถานศึกษาด้านบริหารงานทั่วไป แผนงานและงบประมาณ วิชาการ และบุคลากร ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ และพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน

3.3.6 ประโยชน์ต่อคณะสหวิชาชีพ

คณะสหวิชาชีพได้ใช้ความรู้ความสามารถด้านวิชาชีพ ในการวิเคราะห์ วางแผน ประเมิน และ ร่วมพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ

โดยสรุปการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ก่อให้เกิดประโยชน์กับทุกฝ่าย ทั้งต่อนักเรียนพิการ ต่อครูผู้สอน ผู้ปกครอง สถานศึกษา ผู้บริหาร และนักสหวิชาชีพ เพื่อใช้ในการ จัดการเรียนการสอน และพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนเอง

3.5 องค์ประกอบของแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล

กระทรวงศึกษาธิการได้ออกประกาศกระทรวง เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำ แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2552 โดยมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไป
2. ข้อมูลด้านการแพทย์หรือด้านสุขภาพ
3. ข้อมูลด้านการศึกษา
4. ข้อมูลอื่นๆ ที่จำเป็น
5. การกำหนดแนวทางการศึกษาและการวางแผนการจัดการศึกษาพิเศษ
6. ความต้องการด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา
7. คณะกรรมการจัดทำแผน
8. ความเห็นของบิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือผู้เรียน

โดยสรุป องค์ประกอบของแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ประกอบไปด้วย ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลด้านการแพทย์ ข้อมูลด้านการศึกษา ข้อมูลอื่นๆที่จำเป็น การกำหนดแนวทางและการวางแผนการจัดการศึกษา ความต้องการด้านสื่อ และสิ่งอำนวยความสะดวก รายชื่อคณะกรรมการจัดทำแผน และความเห็นของผู้ปกครอง

3.6 กระบวนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) เป็น แผนการ จัดการศึกษาที่จัดทำขึ้นให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียนเป็นเฉพาะบุคคล โดยการ มีส่วนร่วมของสถานศึกษา ผู้บริหาร ผู้ปกครอง ครู และคณะสหวิชาชีพที่เกี่ยวข้องร่วมกันจัดทำ แผนการศึกษาให้ผู้เรียนเป็นลายลักษณ์อักษร กำหนดสิ่งอำนวยความสะดวก เทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาให้เป็นการเฉพาะบุคคล ตลอดจนมีการ ทบทวนปรับปรุงแผนตามความเหมาะสม ซึ่งมีกระบวนการดำเนินการ 6 ขั้นตอน ดังนี้ (สำนักบริหารงาน การศึกษาพิเศษ, 2556, น. 11-14)

3.6.1 **ขั้นเตรียมการ**

เมื่อพบว่าผู้เรียนมีปัญหาทางการศึกษา สถานศึกษาควรดำเนินการ ดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูล

รวบรวมข้อมูลของผู้เรียนจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง ด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การสัมภาษณ์ การสอบถาม การสังเกต และการตรวจสอบเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนทำความเข้าใจกับผู้ปกครองเกี่ยวกับ สภาพปัญหาและร่วมกันหาแนวทางช่วยเหลือผู้เรียน

2. การคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา

ขออนุญาตผู้ปกครองคัดกรองผู้เรียน โดยใช้แบบคัดกรองคนพิการทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ และอาจใช้แบบคัดกรองของหน่วยงานอื่นๆ เพิ่มเติมตามความเหมาะสมเพื่อให้ได้ข้อมูลของผู้เรียนที่ละเอียดมากยิ่งขึ้น กรณีพบว่าผู้เรียนมีแนวโน้มว่ามีความบกพร่องควรแนะนำให้ผู้ปกครองนำส่งแพทย์ หรือนักวิชาชีพรักษาเพิ่มเติม

3.6.2 **ขั้นการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล**

การดำเนินการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ให้สถานศึกษาดำเนินการ ดังนี้

1. แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

สถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล สำหรับผู้เรียนแต่ละคน โดยมีกรรมการไม่น้อยกว่า 3 คน ซึ่งประกอบด้วย (1) ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้แทน (2) บิดา หรือมารดา หรือผู้ปกครอง หรือผู้ดูแลคนพิการ (3) ครูประจำชั้น หรือครูแนะแนว หรือครูการศึกษาพิเศษ หรือครู ที่รับผิดชอบงานด้านการศึกษาพิเศษที่ผู้บริหารสถานศึกษามอบหมายเป็นกรรมการและเลขานุการ และหรือครูประจำวิชา คณะสหวิชาซีพตามความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียน

2. ตรวจสอบหรือการประเมินความสามารถพื้นฐาน

เป็นการตรวจสอบหรือประเมินความสามารถพื้นฐานจากสภาพจริงในหลายสถานการณ์ให้ครอบคลุมถึงบริบทด้านสิ่งแวดล้อม (Environments) ซึ่งประกอบด้วยสิ่งแวดล้อมด้านบุคคลและสิ่งแวดล้อมด้านกายภาพที่เอื้อหรือเป็นอุปสรรคในการพัฒนาศักยภาพผู้เรียน ด้านกิจกรรม (Tasks) ที่ผู้เรียนปฏิบัติได้หรือไม่ในแต่ละวัน หรือไม่ได้รับการส่งเสริมในการทำกิจกรรม กิจกรรมนั้นเหมาะสมกับผู้เรียนหรือไม่ และด้านเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา (Tools) ที่ผู้เรียนได้รับหรือยังไม่ได้รับก่อนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง และนำข้อมูลมาวิเคราะห์จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลตามความต้องการจำเป็นพิเศษของแต่ละบุคคล

3. จัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

คณะกรรมการนำข้อมูลจากการตรวจสอบหรือประเมินความสามารถพื้นฐาน มาจัดทำ แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ตามองค์ประกอบที่กำหนดไว้ในประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2552 ในการกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาและการวางแผนการจัด การศึกษาพิเศษ ตลอดจนกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทาง การศึกษา ตามความต้องการพิเศษของผู้เรียนให้คำนึงถึงบริบท ด้านผู้เรียน (Student) ด้านสิ่งแวดล้อม (Environments) ด้านกิจกรรม (Tasks) และด้านเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และ ความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา (Tools) ด้วย

3.6.3 ขั้นการนำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลไปใช้

การนำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลไปใช้ ครูผู้สอนต้องดำเนินการ ดังนี้

1. การจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation Plan :IIP) ครูผู้สอนนำจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม(เป้าหมายระยะสั้น) ที่กำหนดในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะ บุคคล มาดำเนินการจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล โดยการวิเคราะห์งานหรือกิจกรรมการเรียนรู้ ด้วย การเรียงลำดับกิจกรรมที่ง่ายไปสู่กิจกรรมที่ยากขึ้น หรือกิจกรรมที่เป็นรูปธรรมไปสู่กิจกรรมที่เป็น นามธรรม ให้เหมาะสมกับความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียนแต่ละบุคคล

2. การนำแผนการสอนเฉพาะบุคคลไปใช้ ครูผู้สอนนำแผนการสอนเฉพาะบุคคล ไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พร้อมทั้งบันทึกหลัง การสอนและประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนในแต่ละครั้ง

3.6.4 ขั้นการประเมินผลการเรียนรู้ตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

คณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลประชุมเพื่อประเมิน ทบทวน และปรับแผนพร้อมจัดทำรายงานผลการเรียนรู้อย่างน้อยปีการศึกษาละ 2 ครั้ง โดยประเมิน ตามขั้นตอนดังนี้

1. การประเมินผลการเรียนรู้ตามแผนการสอนเฉพาะบุคคล
2. การประเมินผลการเรียนรู้ตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (เป้าหมายระยะสั้น)
3. การประเมินผลการเรียนรู้ตามเป้าหมายระยะยาว 1 ปี
4. การประเมินผลการเรียนรู้และระดับคุณภาพตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะ บุคคล
5. การตัดสินผลการเรียนรู้

3.6.5 ขั้นการสรุปและรายงานผล

การสรุปและรายงานผลการจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการศึกษา เฉพาะบุคคลนั้น สถานศึกษาต้องรายงานผลความก้าวหน้าของผู้เรียนตามแบบรายงานผลการพัฒนา ผู้เรียน เพื่อให้ผู้ปกครอง ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบอย่างน้อยปีการศึกษาละ 2 ครั้ง

3.6.6 ขั้นการส่งต่อ

การส่งต่อผู้เรียนที่จบการศึกษาแต่ละระดับชั้น หรือย้ายสถานศึกษา ให้นำส่ง แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล รายงานผลการพัฒนาผู้เรียน เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดการศึกษาต่อไป หากผู้เรียนต้องการรับบริการด้านอื่น เช่น ด้านอาชีพ ด้านการแพทย์ ด้านสังคม เป็นต้น ให้สถานศึกษานำส่งแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล รายงานผลการพัฒนาผู้เรียน เพื่อเป็น ข้อมูลพื้นฐานให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และให้สถานศึกษาพิจารณาดำเนินการจัดทำแผนการให้บริการ ช่วงเชื่อมต่อดังกล่าวตามความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียนเป็นเฉพาะบุคคล

สรุปกระบวนการในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล แบ่งออกเป็น 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นเตรียมการ 2) ขั้นการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล 3) ขั้นการนำ แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลไปใช้ 4) ขั้นการประเมินผลการเรียนรู้ตามแผนการจัดการศึกษา เฉพาะบุคคล 5) ขั้นการสรุปและรายงานผล 6) ขั้นการส่งต่อ ซึ่งทุกขั้นตอนมีความสำคัญต่อการจัดการ เรียนการสอนเฉพาะบุคคลทั้งสิ้น

4. ครูการศึกษาพิเศษ

ได้มีนักการศึกษากล่าวถึงครูการศึกษาพิเศษไว้ ครอบคลุม (1) ความหมายของครูการศึกษา พิเศษ และ (2) บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของครูการศึกษาพิเศษ

4.1 ครูการศึกษาพิเศษ

ตามพระราชบัญญัติ การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 ได้ กล่าวถึงครูการศึกษาพิเศษไว้ว่า

มาตรา 3 ให้ยกเลิกความในบทนิยามคำว่า “ครูการศึกษาพิเศษ” ในมาตรา 3 แห่ง พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ครูการศึกษาพิเศษ” หมายความว่า ครูที่มีวุฒิทางการศึกษาพิเศษสูงกว่าระดับ ปริญญาตรีขึ้นไป

หรือครูที่มีวุฒิทางการศึกษาพิเศษระดับปริญญาตรีที่ผ่านการประเมินทักษะการสอน คนพิการตามที่คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการกำหนด และปฏิบัติหน้าที่สอน

จัดการศึกษา นิเทศหรือหน้าที่อื่นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในสถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน”

สรุปได้ว่า ครูการศึกษาพิเศษ หมายถึง ผู้สอนที่มีวุฒิทางการศึกษาพิเศษที่ผ่านการการประเมินทักษะตามที่คณะกรรมการส่งเสริมการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการกำหนดกำหนด และปฏิบัติหน้าที่สอน จัดการศึกษา นิเทศหรือหน้าที่อื่นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในสถานศึกษา

4.2 บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของครูการศึกษาพิเศษ

ในการจัดบริการทางการศึกษาพิเศษ ไม่ว่าจะป็นรูปแบบใดก็ตาม เราจำเป็นต้องอาศัยการทำงานร่วมกันของบุคลากรหลายฝ่าย ตั้งแต่ผู้บริหาร ครูประจำชั้น/ครูประจำวิชา ครูการศึกษาพิเศษ บุคลากรอื่นในสถานศึกษา รวมถึงพ่อแม่/ผู้ปกครอง ตัวผู้เรียนและเพื่อนร่วมชั้นอีกทั้งนักวิชาชีพต่างๆที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียน เช่นนักกายภาพบำบัด นักกิจกรรมบำบัด เป็นต้น

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (2556, น. 115) กล่าวว่า ครูการศึกษาพิเศษ ในฐานะผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญเฉพาะด้านจะมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนที่มีความต้องการพิเศษในสถานศึกษาเฉพาะความพิการ มีหน้าที่หลักๆ ดังนี้

1. ตรวจสอบและประเมินความสามารถ

1.1 คัดกรองผู้เรียนเพื่อจัดเข้าชั้นเรียนที่เหมาะสม

1.2 จากนั้นประเมินความสามารถของผู้เรียนเพื่อวางแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล

และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสามารถ ความสนใจ ความถนัด และความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียน

1.3 ติดตามและประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนตลอดระยะเวลาการศึกษา

2. วางแผนการศึกษา และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ผู้เรียนจำเป็นต้องได้รับการศึกษาที่สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการจำเป็นพิเศษเฉพาะบุคคล โดย

2.1 นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การสังเกตพฤติกรรม การสัมภาษณ์ การทดสอบ เป็นต้น

2.2 นำข้อมูลต่างๆมาวิเคราะห์และสังเคราะห์

2.3 จากนั้นมีการประชุมร่วมกับบุคคลที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลต่อไป

3. จัดเตรียม/จัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือพิเศษ

4. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนทั้งในลักษณะที่เป็นกลุ่มและรายบุคคล

4.1 ต้องมีการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล

4.2 พิจารณาแผนการจัดการศึกษา ความต้องการเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ที่ปรากฏอยู่ในส่วนต่างๆ ของแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล

4.3 จากนั้นนำรายละเอียดดังกล่าวมาประกอบการจัดบริการทางการศึกษา ทั้งการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน และการผลิต จัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนให้เป็นไปตามที่ระบุไว้ในแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล

5. ประสานงานบริการด้านอื่นๆ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

จะต้องมีความรู้ความเข้าใจในการพิจารณาสิ่งต่างๆดังที่ ระบุตามสิทธิทางการศึกษา (ระบุไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติการจัดการศึกษา สำหรับคนพิการ พ.ศ.2551) ในเรื่องเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา รวมถึงการประสานงานกับนักวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง เพื่อบริการ ทางการศึกษาสำหรับผู้เรียนให้เป็นไปตามที่ระบุไว้ในแผนการ ศึกษาเฉพาะบุคคล

6. เป็นผู้ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ครูทั่วไป ตัวผู้เรียนและเพื่อนร่วมชั้น พ่อแม่/ผู้ปกครอง ผู้บริหาร ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน

7. ส่งต่อผู้เรียน

โดยสรุป ครูการศึกษาพิเศษมีหน้าที่ ดังนี้ ตรวจสอบและประเมินความสามารถ วางแผนการศึกษา และแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จัดเตรียม/จัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือพิเศษ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ประสานงานบริการด้านอื่นๆ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้ให้คำปรึกษาแนะนำ และส่งต่อผู้เรียนสู่ระดับที่สูงขึ้นไป

5. ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น

การศึกษาพิเศษ หมายถึง การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความต้องการพิเศษ ได้แก่ เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เด็กที่มีความบกพร่องทางสายตา เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายและสุขภาพ เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ เด็กที่มีปัญหาทางด้านอารมณ์และสังคม เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม เด็กปัญญาเลิศ เด็กพิการซ้ำซ้อน ซึ่งเด็กกลุ่มพิเศษเหล่านี้ จะไม่สามารถได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่จากการศึกษาจัดการศึกษาแบบเดียวกันกับเด็กปกติ ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น มีเนื้อหาครอบคลุม (1) ข้อมูลทั่วไป (2) ประวัติ (3) จำนวนครูและบุคลากร (4) จำนวนนักเรียนแยกตามประเภท (5) โอกาสและข้อจำกัด และ (6) วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย อัตลักษณ์ และเอกลักษณ์

5.1 ข้อมูลทั่วไป

ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น ตั้งอยู่ ณ เลขที่ 761 หมู่ 14 ซอยปัญญา ถนนมิตรภาพ ตำบลศิลา อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ 11 ไร่ 2 งาน เขตพื้นที่ให้บริการ 9 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดสกลนคร จังหวัดอุดรธานี จังหวัดเลย จังหวัดหนองคาย จังหวัดหนองบัวลำภู และจังหวัดบึงกาฬ โทร 0-4323-9055 โทรสาร 0-4323-9073 Website: <http://www.kksped9.com>

5.2 ประวัติศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น

ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น ได้จัดตั้งตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ 19 พฤศจิกายน 2539 เพื่อเป็นศูนย์ปฏิบัติการฟื้นฟูสมรรถภาพและเตรียมความพร้อมด้านการศึกษาให้แก่เด็กพิการ เพื่อเข้าเรียนร่วมในโรงเรียนทั่วไปให้ได้มากขึ้น รวมทั้งให้คำปรึกษา แนะนำ ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2540 เป็นต้นมา

วันที่ 10 กรกฎาคม 2540 โรงเรียนศึกษาพิเศษขอนแก่น ได้อนุญาตให้ใช้พื้นที่บริเวณด้านหน้าที่ว่างเป็นที่ก่อสร้าง ตั้งอยู่เลขที่ 680 ซอยปัญญา ถนนมิตรภาพ ตำบลศิลา อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โดยมีนายพงษ์ศักดิ์ พงษ์สุวรรณ ผู้ช่วยผู้ว่าการ โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดขอนแก่น รักษาการในตำแหน่งผู้ว่าการโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดขอนแก่น ปฏิบัติหน้าที่แทนหัวหน้าศูนย์ ร่วมกับบุคลากรจากโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดขอนแก่น และลูกจ้างชั่วคราว จำนวน 25 อัตรา

วันที่ 25 กันยายน 2541 ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น ได้มีรูปแบบอาคารที่สมบูรณ์ และพร้อมให้บริการ และมีที่ตั้งให้บริการข้อมูลศึกษาวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ทางวิชาการเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ

วันที่ 28 ธันวาคม 2541 นายมานิตย์ คำงาน ผู้อำนวยการโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดขอนแก่น ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น โดยตำแหน่ง

วันที่ 22 มิถุนายน 2543 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้กระทรวงศึกษาธิการ ประกาศจัดตั้งศูนย์การศึกษาพิเศษเป็นสถานศึกษาเพื่อจัดการศึกษาในลักษณะศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม และเตรียมความพร้อมของคนพิการ รวมทั้งสนับสนุนการเรียนการสอน การจัดสื่อ จัดสิ่งอำนวยความสะดวก การให้บริการและความช่วยเหลือที่เกี่ยวข้อง ทำการวิจัยและอบรมบุคลากร รวมทั้งการจัดครูเดินสอนแก่คนพิการและสถานศึกษา

วันที่ 15 พฤศจิกายน 2544 กรมสามัญศึกษา ได้แต่งตั้ง นางสมพร หวานเสร็จ ให้ปฏิบัติหน้าที่ตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น มีบุคลากรจากโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดขอนแก่น มาช่วยราชการจำนวน 3 ตำแหน่ง ร่วมกับลูกจ้างชั่วคราวจำนวน 23 อัตรา

วันที่ 25 พฤษภาคม 2553 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ได้แต่งตั้งนายภคพล รุสสีจันทร์ ให้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น มีข้าราชการประจำการ จำนวน 21 ตำแหน่ง พนักงานราชการ จำนวน 31 อัตรา ครูธุรการ 1 อัตรา ครูอัตราจ้าง 3 อัตรา พี่เลี้ยงจำนวน 52 อัตรา และพนักงานขับรถ จำนวน 2 คน รวมทั้งหมด 112 คน

ปัจจุบันศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งอยู่เลขที่ 761 หมู่ 14 ซอยปัญญา ถนนมิตรภาพ ตำบลศิลา อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น มีเนื้อที่ 11 ไร่ 2 งาน ให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มและเตรียมความพร้อมของคนพิการ มีผู้มารับบริการทั้งประเภทประจำและไป-กลับ รวมถึงการสนับสนุนการเรียนการสอน การจักสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ในเขตพื้นที่บริการ รวมถึงการจัดครูเดินสอนแก่เด็กพิการและสถานศึกษา และการส่งต่อสำหรับเด็กพิการทุกประเภท

5.3 จำนวนครูและบุคลากร

จำนวนครูที่สอนทั้งสิ้น 54 คน

จำนวนครูที่สอนวิชาตรงเอก 22 คน คิดเป็นร้อยละ 40.74

จำนวนครูที่สอนตรงความถนัด 32 คน คิดเป็นร้อยละ 59.26

จำนวนบุคลากรอื่น 27 คน

5.4 จำนวนนักเรียน แยกตามประเภทความพิการ

ตารางที่ 2.5 จำนวนนักเรียน แยกตามประเภทความพิการ

ที่	ประเภทความพิการ	จำนวนคน		รวม
		ชาย	หญิง	
1	บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น	21	20	41
2	บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน	31	20	51
3	บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา	125	82	207
4	บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือสุขภาพหรือการเคลื่อนไหว	233	210	443
5	บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้	158	331	489
6	บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา	33	18	51
7	บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมและอารมณ์	31	22	53
8	บุคคลออทิสติก	143	133	286
9	บุคคลพิการซ้อน	230	57	287
	รวม	1,004	894	1,898

5.5 โอกาสและข้อจำกัด

โอกาสในการพัฒนางาน มีดังนี้

1. มีนโยบาย กฎหมาย ที่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน (ระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ และระดับนานาชาติ)
2. มีงบประมาณทั้งภายในและภายนอกมาสนับสนุน
3. ต้นสังกัดมีหลักสูตรแกนกลาง
4. มีเครือข่ายองค์กรทางด้านคนพิการที่เข้มแข็ง เช่น อบต. สถานีอนามัย สาธารณสุข สมาคมผู้ปกครอง เครือข่ายในการจัดการเรียนร่วม สมาคมต่างๆ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) สนับสนุนในด้านต่างๆ เช่น การสนับสนุนด้านงบประมาณ ด้านการฝึกอบรม
5. มีหน่วยงานต่างๆ เข้ามาศึกษาดูงาน ฝึกประสบการณ์ทำให้เกิดโอกาสในการประชาสัมพันธ์หน่วยงาน
6. มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับหน่วยงานต่างประเทศ
7. ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรม
8. อยู่ใกล้แหล่งเรียนรู้ เช่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น ศูนย์วิจัยบุคคลออทิสติก

โรงพยาบาลศรีนครินทร์ เป็นต้น

ข้อจำกัดในการดำเนินงาน มีดังนี้

1. นโยบายแผนงานไม่เปลี่ยนแปลงบ่อย
2. การนิเทศติดตามของศูนย์และภายนอกไม่สอดคล้องกันในการปฏิบัติหน้าที่อยู่ภายนอก
3. ระบบคมนาคมของเอกชนยังไม่ทั่วถึง เช่น รถโดยสารประจำทาง เป็นต้น
4. ผู้ปกครองฐานะยากจน อายุมากและอยู่ไกล ทำให้การเดินทางมารับบริการลำบาก
5. ผู้มารับบริการมีปัญหาสุขภาพและความพิการรุนแรง

ไม่ต่อเนื่อง

5.6 วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย อัตลักษณ์ และเอกลักษณ์ของศูนย์การศึกษาพิเศษ

เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น

5.6.1 วิสัยทัศน์ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น เป็นศูนย์พัฒนาศักยภาพและเตรียมความพร้อมเด็กพิการในระยะแรกเริ่มและเป็นศูนย์รวมแห่งการเรียนรู้ด้านการศึกษาพิเศษที่มีประสิทธิภาพและเป็นไปตามมาตรฐาน มุ่งพัฒนาศักยภาพคนพิการ ครอบครัวและชุมชน โดยประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่าย

5.6.2 พันธกิจ

ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น มีพันธกิจต้องปฏิบัติ เพื่อให้วิสัยทัศน์เป็นจริง ดังนี้

1. พัฒนาและเตรียมความพร้อมเด็กพิการระยะแรกเริ่ม
2. อบรมให้ความรู้กับครอบครัว บุคลากร และผู้เกี่ยวข้อง
3. มุ่งพัฒนาศูนย์ทรัพยากรการเรียนรู้ นวัตกรรมทางการศึกษา และส่งเสริมการจัดทำวิจัยเกี่ยวกับคนพิการ

จัดทำวิจัยเกี่ยวกับคนพิการ

4. สนับสนุนการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมและการจัดการศึกษาทุกระบบ
5. ประสานงานกับชุมชนและภาคีเครือข่าย
6. ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ความรู้ด้านการศึกษาพิเศษ และพัฒนาคนพิการ

ต่อสังคม

7. พัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา

5.6.3 เป้าหมาย

พัฒนาศักยภาพเด็กพิการทั้ง 9 ประเภทตั้งแต่ระยะแรกเริ่มหรือแรกพบความพิการ

1. พัฒนาศักยภาพเด็กพิการทั้ง 9 ประเภทตั้งแต่ระยะแรกเริ่มหรือแรกพบความพิการ
2. จัดการศึกษาสำหรับคนพิการทุกระบบ
3. มีองค์กรเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องด้านการศึกษาพิเศษที่

เข้มแข็ง

4. มีเครือข่ายครอบครัวและชุมชนที่เข้มแข็งในการพัฒนาศักยภาพเด็กพิการ
5. เป็นศูนย์ทรัพยากรการเรียนรู้ด้านการศึกษาเพื่อคนพิการ (ฝึกอบรม/

จัดระบบข้อมูล/วิจัย/ผลิตสื่อ)

5.6.4 อัตลักษณ์ พัฒนาการดี มีความสุข

5.6.5 เอกลักษณ์ บริการทางการศึกษาอย่างมีอาชีพ

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพื่อให้งานวิจัยครอบคลุมและกว้างขวางมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้ทำ การศึกษาค้นคว้า โดย รวบรวมงานวิจัยในด้านต่างๆ คือ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความ บกพร่องทางสติปัญญา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ศรีสวัสดิ์ น่วมจะโป๊ะ (2542) ได้ทำ การศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการของความสามารถ ทางการฟังของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ที่ได้รับการฝึกทักษะโดยใช้เกม การศึกษาและแบบฝึกหัด กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา อายุระหว่าง 5-8 ปี ระดับเซเว่นปัญญา 50-70 ไม่มีความพิการซ้ำซ้อน จำนวน 12คน ที่กำลังเรียนในระดับก่อนประถมศึกษา ในโรงเรียนปกติที่มีโครงการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเข้าเรียนร่วม ได้แก่ โรงเรียนราช วินิตประถมบางแค สังกัดสำ นักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2541 ผลการศึกษา พบว่า

1. นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ ที่ได้รับการฝึกทักษะโดยใช้เกม การศึกษา และนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่ได้รับการฝึกทักษะโดยใช้แบบฝึกหัด มีความสามารถทางการฟังสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

2. นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้ ที่ได้รับการฝึกทักษะโดยใช้เกม การศึกษาและนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่ได้รับการฝึกทักษะโดยใช้แบบฝึกหัด มีความสามารถทางการฟังแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ.05

วิจิตรา อุดมมุจลินท์ (2543) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาผลของการใช้กิจกรรมนิทานที่มีต่อการพัฒนาความรู้และความเข้าใจความหมายของคำ ศัพท์ ในเด็กกลุ่มอาการดาวน์ ระดับก่อน ประถมศึกษาอายุ 4-7 ปี ระดับสติปัญญา 35-68 และไม่มีความพิการซ้ำซ้อน โรงพยาบาลกรุงเทพฯ ที่มารับบริการส่งเสริมพัฒนาการ พ.ศ. 2541 จำนวน 16 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง กลุ่ม ตัวอย่างได้รับการสอนโดยใช้หนังสือนิทานประกอบภาพและสื่อประสม ได้แก่รูปภาพ เพลง และวัสดุจริง เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ กิจกรรมการเล่านิทาน แบบทดสอบความรู้และความเข้าใจความหมาย ของคำ ศัพท์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผลการวิจัยพบว่าความสามารถในการพัฒนาความรู้ความเข้าใจความหมาย ของคำ ศัพท์ในเด็กกลุ่มอาการดาวน์ก่อนประถมศึกษาหลังการใช้กิจกรรมการเล่านิทานเพิ่มขึ้นกว่าก่อน การใช้กิจกรรมการเล่านิทานอย่างมีนัยสำคัญที่ .01

วิภา สิมศิริ (2547) ได้ทำการวิจัยเรื่องการออกแบบสื่อเพื่อพัฒนาทางด้านทักษะและ อารมณ์สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการออกแบบสื่อเพื่อพัฒนา

ทางด้านทักษะและอารมณ์สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สามารถสรุปผลการวิจัยแบ่งเป็น 6 ด้าน คือ

1. ด้านการพัฒนาทางร่างกาย เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีความเชื่อมโยงซ้ำในการหยิบจับสื่อที่ออกแบบในการทดลอง
2. ด้านสติปัญญา เด็กไม่มีความสามารถใช้เหตุผลเพื่อประกอบเพื่อประกอบการตัดสินใจ ไม่รู้จักการเปรียบเทียบ มีความสับสนและจำไม่ได้
3. ด้านการสื่อสาร การสื่อสารใช้คำศัพท์น้อยพูดเป็นคำ ๆ พูดไม่ชัด
4. ด้านการให้ความสนใจต่อสิ่งเร้า เด็กจะให้ความสนใจกับสิ่งแปลกใหม่ วัตถุเคลื่อนไหว สิ่งที่มีรูปทรงสะดุดตา แต่จะเบี่ยงเบนความสนใจจากสิ่งเดิมไปทันทีที่มีสิ่งเร้าใหม่
5. ด้านการเรียนรู้ เด็กจดจำสิ่งที่เรียนรู้ไปแล้วได้เพียงระยะเวลาสั้นๆ เท่านั้น
6. ด้านอารมณ์ เด็กมีอารมณ์ในเชิงบวกในขณะที่ปฏิบัติตามคำสั่ง

พนารัตน์ มาลีสัย (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาในการให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาประจำจังหวัดสกลนคร ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพในการให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษจังหวัดสกลนคร โดยรวมและรายด้าน 3 ด้าน คือ ด้านวางแผนการให้บริการ ด้านบริการ ด้านการประเมินผลการให้บริการ ตามความคิดเห็นของผู้ให้บริการและผู้รับบริการสอดคล้องกันคือ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.75)

2. ปัญหาในการให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสกลนคร ตามความคิดเห็นของผู้รับบริการและผู้ให้บริการมีความสอดคล้องกันโดยรวมและรายด้าน คือ ด้านการวางแผนการให้บริการ ด้านการประเมินผลการให้บริการ อยู่ในระดับไม่มีปัญหา (ค่าเฉลี่ย = 0.76 และ 0.51) ส่วนปัญหาอยู่ในระดับน้อยมาก (ค่าเฉลี่ย = 1.23)

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้รับบริการและผู้ให้บริการต่อสภาพและปัญหาในการให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสกลนคร โดยรวมทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการวางแผน ด้านการบริการ ด้านการประเมินผลการให้บริการ ไม่แตกต่างกัน ข้อเสนอแนะอื่นๆ พบว่า ควรมีการส่งเสริมให้ผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ เช่น แพทย์ พยาบาล ทีมสหวิทยาการและนักวิชาชีพ มีส่วนร่วมในการวางแผนขอรับบริการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาให้มากขึ้น ควรมีการส่งเสริมให้มีผู้ให้บริการที่หลากหลาย เช่น ผู้ปกครองสามารถให้บริการได้

ส่งเสริมให้ครูได้รับการอบรมและสมัครเป็นผู้ให้บริการมากขึ้นและควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาแบบ
ประเมินนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษที่ชัดเจนและเพิ่มมากขึ้น

สรุป จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า สื่อที่เหมาะสมกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
ควรเป็นสื่อที่กระตุ้นความสนใจ แปลกใหม่ เช่น เกมการศึกษา นิทานประกอบภาพ และสื่อประสม และ
พบว่าสภาพปัญหาในการให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทาง
การศึกษา สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด
สกลนคร มี 3 ด้าน คือ ด้านวางแผนการให้บริการ ด้านบริการ ด้านการประเมินผลการให้บริการ ส่วน
ปัญหาในการให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา
สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสกลนคร คือ
ด้านการวางแผน ด้านการบริการ ด้านการประเมินผลการให้บริการ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เรื่องการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น ในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ประชากร
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอนและบุคลากรในศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น ที่ปฏิบัติหน้าที่ในปีการศึกษา 2559 จำนวนทั้งหมด 135 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน โดยแบบสอบถามตอนที่ 1 มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) แบบสอบถามตอนที่ 2 มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับตามแบบของลิเคิร์ต (Likert) และตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดเพื่อเสนอแนะ ดังนี้

โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

2.1.1 สัมภาษณ์ครูผู้สอน ผู้บริหาร และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เพื่อสรุปประเด็นมาเป็นข้อมูลประกอบการสร้างแบบสอบถาม

2.1.2 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสื่อการสอน งานวิจัย บทความต่างๆ

2.1.3 ศึกษาแนวคิด รายละเอียดและวิธีการต่างๆ จากผู้ที่ได้ทำการศึกษาค้นคว้าที่เกี่ยวกับ สภาพ ปัญหาและความต้องการการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

2.1.4 จากนั้นรวบรวมข้อมูลที่ได้จากข้อ 1-2 แล้วนำมาสร้างแบบสอบถามขึ้นมา 1 ฉบับ จำแนกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น แบ่งเป็น 6 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 ประเภทของสื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของครูและบุคลากรในศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น

ด้านที่ 2 แหล่งที่มาของสื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของครูและบุคลากรในศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น

ด้านที่ 3 ขั้นตอนของการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของครูและบุคลากรในศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น

ด้านที่ 4 ปัญหาในการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของครูและบุคลากรในศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น

ด้านที่ 5 การพัฒนาการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของครูและบุคลากรในศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อคิดเห็นอื่นๆ เพิ่มเติม

2.1.5 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิจัย เพื่อตรวจสอบและแก้ไข แล้วนำมาปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

2.1.6 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน พิจารณาความถูกต้อง ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ (รายนามผู้ทรงคุณวุฒิแสดงในภาคผนวก ก หน้า 95) ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยตรวจข้อคำถามให้ตรงตามวัตถุประสงค์ รวมทั้งครอบคลุมเนื้อหาสาระที่ต้องการวัด และตรวจสอบข้อคำถามทุกข้อให้มีความถูกต้องตามหลักวิชาการ ภาษาที่ใช้ชัดเจน เข้าใจตรงกัน

เกณฑ์การให้คะแนนการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ผู้วิจัยนำข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence : IOC) แล้วหาค่าเฉลี่ย ซึ่งกำหนดค่าเฉลี่ย ดังนี้

+1	ถ้าแน่ใจว่า	รายการสอบถามมีความเหมาะสม
0	ถ้าไม่แน่ใจว่า	รายการสอบถามมีความเหมาะสม
-1	ถ้าแน่ใจว่า	รายการสอบถามไม่มีความเหมาะสม

จากนั้นนำคะแนนของผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละข้อมารวมกันเพื่อหาความสอดคล้อง

จากสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC = ดัชนีความสอดคล้อง

R = คะแนนความเห็น

N = จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับข้อคำถามจากการพิจารณาข้อคำถามที่มีค่า $IOC \geq .50$ แสดงว่าเป็นข้อคำถามที่สอดคล้องเชิงเนื้อหาทั้ง 6 ด้าน ซึ่งผลปรากฏว่า ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินคุณภาพของแบบสอบถามอยู่ในระดับดี ทั้ง 5 ท่าน

2.1.7 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วตามข้อ 5 ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิจัยตรวจสอบ

อีกครั้ง

2.1.8 จัดเตรียมแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วนำไปใช้ มีรายละเอียดดังนี้ เป็น 3 ตอน

คือ

5 ข้อ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน

ตอนที่ 2 การใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของครูและบุคลากรในศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น แบ่งเป็น 5 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 ประเภทของสื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของครูและบุคลากรในศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น

ด้านที่ 2 แหล่งที่มาของสื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของครูและบุคลากรในศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น

ด้านที่ 3 ขั้นตอนของการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของครูและบุคลากรในศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น

ด้านที่ 4 ปัญหาในการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของครูและบุคลากรในศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น

ด้านที่ 5 การพัฒนาการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของครูและบุคลากรในศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น
ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อคิดเห็นอื่นๆ เพิ่มเติม จำนวน 5 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.1.1. ผู้วิจัยทำหนังสือถึงผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

3.1.2 จัดทำแบบสอบถามจำนวน 135 ฉบับ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากร โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปแจกตามห้องเรียนสาขาต่างๆ และให้ระยะเวลาในการตอบแบบสอบถาม 3 วัน แล้วผู้วิจัยไปรับแบบสอบถามตามห้องเรียนสาขา

3.2 การดำเนินการจัดทำข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

3.2.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 97.03 มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบ และดำเนินการแยกและจัดหมวดหมู่เพื่อเตรียมข้อมูลไปทำการวิเคราะห์ต่อไป

3.2.2 คัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ ซึ่งแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมข้อมูลมามีความสมบูรณ์ทุกฉบับคิดเป็นร้อยละ 97.03 นำมาลงรหัสให้คะแนนตามเกณฑ์การใช้คะแนนแต่ละข้อเพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูล

3.2.3 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลไปแปลผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

3.3 การกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามและการแปลความหมายคะแนน ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

3.3.1 การให้คะแนนข้อคำถาม ผู้วิจัยได้ให้คะแนนตัวเลือกที่มีลักษณะของข้อคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยแต่ละตัวมีคำตอบกำหนดเอาไว้และกำหนดน้ำหนักคะแนนดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	มีระดับความคิดเห็น	มากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	มีระดับความคิดเห็น	มาก
ระดับ 3	หมายถึง	มีระดับความคิดเห็น	ปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	มีระดับความคิดเห็น	น้อย
ระดับ 1	หมายถึง	มีระดับความคิดเห็น	น้อยที่สุด

3.3.2 การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์สำหรับวัดระดับความคิดเห็นที่เห็นด้วยกับข้อความในแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยนำค่าเฉลี่ยของคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามเทียบคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ของเบสท์ (Best, 1986, p. 182) โดยพิจารณาระดับคะแนนดังนี้

- ระดับค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง ปัญหา/ความต้องการในระดับมากที่สุด
- ระดับค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง ปัญหา/ความต้องการในระดับมาก
- ระดับค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ปัญหา/ความต้องการในระดับปานกลาง
- ระดับค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ปัญหา/ความต้องการในระดับน้อย
- ระดับค่าเฉลี่ย 0.51-1.50 หมายถึง ปัญหา/ความต้องการในระดับน้อยที่สุด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติหาค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย โดยใช้สูตรดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าร้อยละ

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม}}{\text{จำนวนคนทั้งหมด}} \times 100$$

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังนี้

4.2.1 การหาค่าเฉลี่ย (Mean)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

- เมื่อกำหนดให้ \bar{X} แทน คะแนนเฉลี่ย
- $\sum X$ แทน ผลรวมทั้งหมดของคะแนน
- N แทน จำนวนผู้ตอบแต่ละข้อคำถาม

การวิเคราะห์แบบสอบถาม กำหนดช่วงของค่าเฉลี่ยตามแนวของ จอห์น ดับบลิว เบสท์ และเจมส์ วี คาร์น (Best John W. and Kahn James V., 1993, pp. 181-182) ดังนี้

ระดับค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง ปัญหา/ความต้องการในระดับมากที่สุด

ระดับค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง ปัญหา/ความต้องการในระดับมาก

ระดับค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ปัญหา/ความต้องการในระดับปานกลาง

ระดับค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ปัญหา/ความต้องการในระดับน้อย

ระดับค่าเฉลี่ย 0.51-1.50 หมายถึง ปัญหา/ความต้องการในระดับน้อยที่สุด

4.2.2 สูตรค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation – S.D.) (Lafferty Petter and Rowe Julain, 1995, pp. 561-562)

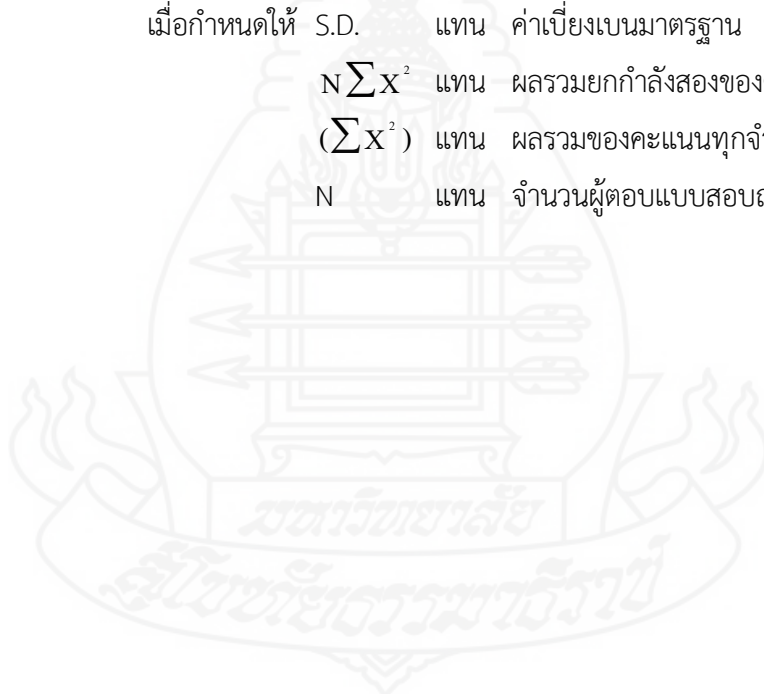
$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อกำหนดให้ S.D. แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$N \sum X^2$ แทน ผลรวมยกกำลังสองของคะแนนทุกจำนวน

$(\sum X)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทุกจำนวนยกกำลังสอง

N แทน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การศึกษาวิจัยเรื่องการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น มีผลการศึกษาตามตารางดังนี้

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไป (N =131)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	41	31.30
หญิง	90	68.70
ตำแหน่ง		
ผู้บริหาร	2	1.50
ครู	112	85.50
บุคลากรอื่นๆ	17	13.00
คุณวุฒิทางการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	17	12.98
ปริญญาตรี	50	38.17
ปริญญาโทหรือสูงกว่า	64	48.85

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ประสบการณ์ด้านการสอน		
ต่ำกว่า 5 ปี	31	23.66
5-10 ปี	54	41.22
11-15 ปี	42	32.06
16 ปีขึ้นไป	4	3.05
สาขาที่รับผิดชอบสอน		
บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น	4	3.10
บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน	19	14.50
บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา	47	35.90
บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ	30	22.90
บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้	11	8.40
บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา	12	9.20
บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์	49	37.40
บุคคลออทิสติก	8	6.10
บุคคลพิการซ้อน	18	13.70

จากตารางที่ 4.1 พบว่าครูและบุคลากร ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น ส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง ร้อยละ 68.70 และเพศชาย ร้อยละ 31.30 ด้านตำแหน่งพบว่า ตำแหน่งครูมากที่สุด ร้อยละ 85.5 ด้านระดับการศึกษา พบว่า ระดับการศึกษา ปริญญาโทหรือสูงกว่ามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 48.85 ด้านประสบการณ์สอน พบว่ามีประสบการณ์สอนระหว่าง 5-10 ปีมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 41.22 และสาขาที่รับผิดชอบมากที่สุดคือ บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ คิดเป็นร้อยละ 37.40

ตอนที่ 2 ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
ของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น

ด้านที่ 1 ผลการวิเคราะห์ประเภทของสื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความ
บกพร่องทางสติปัญญาของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัด
ขอนแก่น

ตารางที่ 4.2 ประเภทของสื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของครู
และบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น (N =131)

ประเภทของสื่อการเรียนการสอน	จำนวน	ร้อยละ
1. สื่อสิ่งพิมพ์	62	47.30
2. สื่อโสตทัศน์	41	31.30
3. สื่อคอมพิวเตอร์	78	59.50
4. สื่ออุปกรณ์	128	97.70
5. สื่อกิจกรรม	70	53.4
6. อุปกรณ์พลศึกษาและนันทนาการ	105	80.20
7. อุปกรณ์ช่วยในการดำเนินชีวิตประจำวัน	60	45.80

จากตารางที่ 4.2 ประเภทของสื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทาง
สติปัญญา ของครูศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมพบว่า
ประเภทของสื่อการเรียนการสอนที่ใช้มากที่สุดคือสื่ออุปกรณ์ คิดเป็นร้อยละ 97.70 ส่วนประเภทที่
ใช้น้อยที่สุดคือ สื่อโสตทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 31.30

ด้านที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์แหล่งที่มาของสื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น

ตารางที่ 4.3 แหล่งที่มาของสื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น (N =131)

แหล่งที่มาของสื่อการเรียนการสอน	จำนวน	ร้อยละ
1. ผลิตเอง	131	100
2. สื่อสำเร็จรูป	112	85.50
3. ยืมจากเพื่อนครู	77	58.80
4. สืบค้นจาก Internet	29	22.10
5. ยืมจากหน่วยงานอื่นๆ	0	0
6. ใช้วัสดุท้องถิ่น	35	26.70
7. สำเนาเอกสารหรือสื่อต้นฉบับ	11	8.40
8. มีผู้เชี่ยวชาญในการผลิตสื่อ	42	32.10

จากตารางที่ 4.3 แหล่งที่มาของสื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของครูศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมพบว่ามีแหล่งที่มาที่มากที่สุดคือได้มาจาก ผลิตเองคิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมาคือสื่อสำเร็จรูป คิดเป็น ร้อยละ 85.50 และยืมจากเพื่อนครู คิดเป็นร้อยละ คิดเป็นร้อยละ ส่วนการยืมจากหน่วยงานอื่นๆ นั้นไม่ได้ดำเนินการ

ตารางที่ 4.4 ความสามารถในการออกแบบและหรือผลิตสื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น (N =131)

ประเภทสื่อ	μ	σ	แปลความหมาย
1. อุปกรณ์ช่วยในการเขียน	3.99	.47	มาก
2. อุปกรณ์พลศึกษาและนันทนาการ	3.89	.55	มาก
3. คอมพิวเตอร์และการใช้คอมพิวเตอร์	3.95	.36	มาก
4. อุปกรณ์ช่วยในการดำเนินชีวิตประจำวัน	3.83	.39	มาก
5. สื่อการเรียนรู้	4.01	.29	มาก
6. บริการสอนเสริม	4.18	.38	มาก
7. บริการฝึกพูดและแก้ไขการพูด	3.96	.61	มาก
8. บริการกายภาพบำบัด	3.35	.80	ปานกลาง
9. บริการฝึกทักษะการสื่อสาร	4.02	.44	มาก
10. บริการกิจกรรมบำบัด	3.98	.65	มาก
11. บริการดนตรีบำบัดและดนตรีเพื่อการพัฒนา	3.95	.46	มาก
12. บริการศิลปะบำบัดและศิลปะเพื่อการพัฒนา	4.05	.55	มาก
13. บริการพฤติกรรมบำบัดและแก้ไขพฤติกรรม	3.94	.56	มาก
รวม	3.93	.28	มาก

จากตารางที่ 4.4 ครูและบุคลากรมีความสามารถในการออกแบบและหรือผลิตสื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.93$, $\sigma = .28$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ บริการสอนเสริม ($\mu = 4.18$, $\sigma = .38$) รองลงมาคือบริการศิลปะบำบัดและศิลปะเพื่อการพัฒนา ($\mu = 4.05$, $\sigma = .55$) และต่ำที่สุดคือบริการกายภาพบำบัด ($\mu = 3.35$, $\sigma = .80$)

ด้านที่ 3 ผลการวิเคราะห์ขั้นตอนการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น

ตารางที่ 4.5 ขั้นตอนการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของครูศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่นโดยภาพรวม (N =131)

ขั้นตอนการใช้สื่อ	μ	σ	แปลความหมาย
1.ขั้นวางแผน	3.94	.26	มาก
2.ขั้นเตรียมการ	3.96	.35	มาก
3.การใช้สื่อตามแผนที่วางไว้	3.99	.42	มาก
4.การประเมินการใช้สื่อ	4.01	.40	มาก
5.การเก็บรักษาสื่อการเรียนการสอน	3.77	.47	มาก
รวม	3.94	.25	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ มีขั้นตอนการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.94$, $\sigma = .25$) เมื่อพิจารณาราย ข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การประเมิน ($\mu = 4.01$, $\sigma = .40$) รองลงมาคือการใช้สื่อตามแผนที่วางไว้ ($\mu = 3.99$, $\sigma = .42$) และที่ต่ำที่สุดคือมีการเก็บรักษาสื่อการเรียนการสอน ($\mu = 3.77$, $\sigma = .47$)

ตารางที่ 4.6 ชั้นวางแผนการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
ของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น (N =131)

ขั้นตอนการใช้สื่อ	μ	σ	แปลความหมาย
ชั้นวางแผน			
1. การวางแผนการใช้สื่อโดยใช้แบบประเมิน ความสามารถขั้นพื้นฐาน	3.98	.32	มาก
2. การวางแผนการใช้สื่อโดยการจัดทำแผนการ ศึกษาเฉพาะบุคคล	4.04	.31	มาก
3. การวางแผนการใช้สื่อโดยมีการปรึกษาผู้บริหาร	3.81	.39	มาก
4. การวางแผนการใช้สื่อโดยมีการปรึกษาฝ่ายวิชาการ	3.96	.40	มาก
5. การวางแผนการใช้สื่อโดยมีการปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ	3.95	.37	มาก
รวม	3.94	.26	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ชั้นวางแผนการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.94$, $\sigma = .26$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีการวางแผนการใช้สื่อโดยการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ($\mu = 4.04$, $\sigma = .31$) รองลงมาคือการวางแผนการใช้สื่อโดยใช้แบบประเมินความสามารถขั้นพื้นฐาน ($\mu = 3.98$, $\sigma = .32$) และที่ต่ำที่สุดคือมีการวางแผนการใช้สื่อโดยมีการปรึกษาผู้บริหาร ($\mu = 3.81$, $\sigma = .39$)

ตารางที่ 4.7 ชั้นเตรียมการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของครู
และบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น

ขั้นตอนการใช้สื่อ	μ	σ	แปลความหมาย
ชั้นเตรียมการ			
1. การเตรียมการจัดซื้อ สื่อการเรียนการสอน	3.99	.31	มาก
2. การเตรียมการผลิตสื่อการเรียนการสอน	4.00	.43	มาก
3. การเตรียมการจัดทำคู่มือการศึกษา	3.90	.42	มาก
รวม	3.96	.35	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า **ขั้นเตรียมการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น** โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.96, \sigma = .35$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การเตรียมการผลิตสื่อการเรียนการสอน ($\mu = 4.00, \sigma = .43$) การเตรียมการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน ($\mu = 3.99, \sigma = .31$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การเตรียมการจัดทำคู่มือการศึกษา ($\mu = 3.90, \sigma = .42$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 การใช้สื่อสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ตามแผนที่วางไว้ของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น (N =131)

ขั้นตอนการใช้สื่อ	μ	σ	แปลความหมาย
การใช้สื่อตามแผนที่วางไว้			
1. การใช้ตรงตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์ที่วางไว้	4.05	.50	มาก
2. การใช้ตรงตามกิจกรรมการสอนที่กำหนด	4.02	.48	มาก
3. การใช้สอดคล้องกับลักษณะความพิการของผู้เรียน	4.03	.47	มาก
4. การใช้เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน	3.97	.51	มาก
รวม	3.99	.42	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่า การใช้สื่อสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ตามแผนที่วางไว้ ของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.99, \sigma = .42$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การใช้ตรงตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ($\mu = 4.05, \sigma = .50$) รองลงมาคือการใช้สอดคล้องกับลักษณะความพิการของผู้เรียน ($\mu = 4.03, \sigma = .47$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การใช้เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน ($\mu = 3.97, \sigma = .51$)

ตารางที่ 4.9 การประเมินการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
ของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น (N =131)

ขั้นตอนการใช้สื่อ	μ	σ	แปลความหมาย
การประเมินการใช้สื่อ			
1. การประเมินก่อนเรียน	3.83	.37	มาก
2. การประเมินระหว่างเรียน	3.82	.48	มาก
3. การประเมินหลังเรียน	4.08	.49	มาก
รวม	4.01	.40	มาก

จากตารางที่ 4.9 พบว่า การประเมินการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.01$, $\sigma = .40$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การประเมินหลังเรียน ($\mu = 4.00$, $\sigma = .43$) รองลงมาคือการประเมินก่อนเรียน ($\mu = 3.83$, $\sigma = .37$) และ การประเมินระหว่างเรียน ($\mu = 3.82$, $\sigma = .48$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10 การเก็บรักษาสื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของครู
และบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น (N =131)

ขั้นตอนการใช้สื่อ	μ	σ	แปลความหมาย
การเก็บรักษาสื่อการเรียนการสอน			
1. การเก็บรักษาที่ผู้เรียน	3.63	.71	มาก
2. เก็บรักษาที่สถานศึกษา	3.92	.49	มาก
รวม	3.77	.47	มาก

จากตารางที่ 4.10 พบว่า การเก็บรักษาสื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.77$, $\sigma = .47$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ เก็บรักษาที่สถานศึกษา ($\mu = 3.92$, $\sigma = .49$) และการเก็บรักษาที่ผู้เรียน ($\mu = 3.63$, $\sigma = .71$) ตามลำดับ

ด้านที่ 4 ผลการวิเคราะห์ ปัญหาการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น

ตารางที่ 4.11 ปัญหาการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวม (N =131)

ปัญหาการใช้สื่อ	μ	σ	แปลความหมาย
1. ปัญหาขั้นตอนการใช้สื่อ	3.01	.61	ปานกลาง
2. ปัญหาสาเหตุของปัญหาการใช้สื่อ	3.07	.53	ปานกลาง
ภาพรวม	3.04	.46	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ปัญหาการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.04$, $\sigma = .46$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ สาเหตุของปัญหา ($\mu = 3.07$, $\sigma = .53$) และรองลงมาคือ ขั้นตอนการใช้สื่อ ($\mu = 3.01$, $\sigma = .61$)

ตารางที่ 4.12 ปัญหาขั้นตอนการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น (N =131)

ปัญหาการใช้สื่อ	μ	σ	แปลความหมาย
ปัญหาขั้นตอนการใช้สื่อ			
1. การเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับเนื้อหา	2.97	.90	ปานกลาง
2. เตรียมอุปกรณ์ และเครื่องมือต่างๆ ให้พร้อมในการใช้สอน	2.89	.84	ปานกลาง
3. การออกแบบและการใช้สื่อเหมาะสม มีความสอดคล้องกับทักษะ	3.02	.76	ปานกลาง
4. ขณะใช้สื่อการเรียนการสอน	3.08	.80	ปานกลาง
5. การตรวจสอบและประเมินผลการใช้สื่อ	3.32	.73	ปานกลาง
6. การดูแลเก็บรักษา	2.85	.69	ปานกลาง
รวม	3.01	.61	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ปัญหาขั้นตอนการใช้สื่อสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ตามแผนที่วางไว้ ของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.01$, $\sigma = .61$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การตรวจสอบและประเมินผลการใช้สื่อ ($\mu = 3.32$, $\sigma = .73$) รองลงมา คือ ระยะเวลาใช้สื่อการเรียนการสอน ($\mu = 3.08$, $\sigma = .80$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การดูแลเก็บรักษา ($\mu = 2.85$, $\sigma = .69$)

ตารางที่ 4.13 สาเหตุของปัญหาการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น (N =131)

ปัญหาการใช้สื่อ	μ	σ	แปลความหมาย
ปัญหาสาเหตุของปัญหาการใช้สื่อ			
1. ขาดทักษะในการใช้สื่อ	2.83	.87	ปานกลาง
2. ขาดความรู้ความเข้าใจในการเลือกมาใช้	2.75	.70	ปานกลาง
3. ไม่มีความสามารถในการผลิตสื่อการเรียนการสอนด้วยตนเอง	2.91	.71	ปานกลาง
4. ไม่มีแหล่งให้บริการยืมสื่อมาใช้	3.03	.79	ปานกลาง
5. ขาดแคลนงบประมาณในการผลิตหรือจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน	3.38	.54	ปานกลาง
6. ไม่มีเวลาในการผลิตสื่อ	3.37	.81	ปานกลาง
7. ไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร	3.23	.78	ปานกลาง
ภาพรวม	3.07	.53	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.13 พบว่า สาเหตุของปัญหาการใช้สื่อสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ตามแผนที่วางไว้ ของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\mu = 3.07$, $\sigma = .53$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ขาดแคลนงบประมาณในการผลิตหรือจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน ($\mu = 3.38$, $\sigma = .54$) รองลงมา คือ ไม่มีเวลาในการผลิตสื่อ ($\mu = 3.37$, $\sigma = .81$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ขาดความรู้ความเข้าใจในการเลือกมาใช้ ($\mu = 2.75$, $\sigma = .70$)

ด้านที่ 5 ผลการวิเคราะห์ ความต้องการในการพัฒนาการใช้สื่อการเรียนการสอน
สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขต
การศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น

ตารางที่ 4.14 ความต้องการในการพัฒนาการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่อง
ทางสติปัญญาของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัด
ขอนแก่น

ความต้องการในการพัฒนา การใช้สื่อการเรียนการสอน	μ	σ	แปลความหมาย
1. ความต้องการในการพัฒนาด้านการใช้สื่อ	3.84	.36	มาก
2. รูปแบบความต้องการในการพัฒนาศักยภาพ ด้านสื่อการเรียนการสอน	3.78	.54	มาก
ภาพรวม	3.81	.45	มาก

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ความต้องการในการพัฒนาการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.81, \sigma = .45$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ความต้องการในการพัฒนาด้านการใช้สื่อ ($\mu = 3.78, \sigma = .54$) และรองลงมาคือ รูปแบบความต้องการในการพัฒนาศักยภาพ ด้านสื่อการเรียนการสอน ($\mu = 3.78, \sigma = .54$)

ตารางที่ 4.15 ความต้องการในการพัฒนาการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น (N =131)

ความต้องการในการพัฒนาการใช้สื่อการเรียนการสอน	μ	σ	แปลความหมาย
ความต้องการในการพัฒนาด้านการใช้สื่อ			
1. ด้านการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน	3.88	.32	มาก
2. ด้านการผลิต การจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน	4.09	.29	มาก
3. ด้านการเตรียมการสำหรับการใช้สื่อการเรียนการสอน	3.73	.60	มาก
4. ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน	3.69	.61	มาก
5. ด้านการประเมินสื่อการเรียนการสอน	3.82	.67	มาก
รวม	3.84	.36	มาก

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ความต้องการพัฒนาการใช้สื่อสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ตามแผนที่วางไว้ ของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.84, \sigma = .36$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการผลิต การจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน ($\mu = 4.09, \sigma = .29$) รองลงมา คือ ด้านการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน ($\mu = 3.88, \sigma = .32$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ($\mu = 3.69, \sigma = .61$)

ตารางที่ 4.16 รูปแบบความต้องการในการพัฒนาการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น

ความต้องการในการพัฒนาการใช้สื่อการเรียนการสอน	μ	σ	แปลความหมาย
รูปแบบความต้องการในการพัฒนาศักยภาพด้านสื่อการเรียนการสอน			
1. การอบรมเชิงปฏิบัติการ (workshop)	3.86	.61	มาก
2. การสัมมนา/การอบรม	3.75	.54	มาก
3. การศึกษาดูงาน	3.62	.51	มาก
รวม	3.78	.54	มาก

จากตารางที่ 4.15 พบว่า รูปแบบความต้องการพัฒนาการใช้สื่อสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.84, \sigma = .36$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การอบรมเชิงปฏิบัติการ (workshop) ($\mu = 3.86, \sigma = .61$) รองลงมา คือ การสัมมนา/การอบรม ($\mu = 3.75, \sigma = .54$) และ การศึกษาดูงาน ($\mu = 3.62, \sigma = .51$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.17 หน่วยงานที่ต้องการให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น (N =131)

ความต้องการในการพัฒนาการใช้สื่อการเรียนการสอน	μ	σ	แปลความหมาย
หน่วยงานที่ต้องการให้ช่วยเหลือในการพัฒนาการใช้สื่อการเรียนการสอน			
1. ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น	4.30	.52	มาก
2. สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ	4.26	.47	มาก
3. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.08	.66	มาก
4. หน่วยงานเอกชนที่เกี่ยวข้อง	4.14	.64	มาก
ภาพรวม	4.25	.51	มาก

จากตารางที่ 4.17 พบว่า หน่วยงานที่ต้องการให้ความช่วยเหลือในการพัฒนา การใช้สื่อสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ตามแผนที่วางไว้ ของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.25, \sigma = .51$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น ($\mu = 4.30, \sigma = .52$) รองลงมา คือ สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ($\mu = 4.26, \sigma = .47$) และ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\mu = 4.08, \sigma = .66$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นอื่น ๆ เกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น

ในการวิจัยครั้งนี้ได้รับความคิดเห็นจาก ครูและบุคลากร สังกัดศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีข้อเสนอแนะและเพิ่มเติม แยกเป็นความคิดเห็นในแต่ละด้าน ดังนี้

7.1 ประเภทสื่อการเรียนการสอน

7.1.1 ให้เด็กได้มีโอกาสเรียนรู้เกี่ยวกับสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายรูปแบบ จำนวน 25 คน

7.1.2 ควรจะใช้สื่อให้ตรงกับเนื้อหาและสอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้อย่างเหมาะสม รายบุคคล จำนวน 48 คน

7.1.3 ใช้สื่อที่เหมาะสมกับประเภทความพิการ จำนวน 17 คน

7.2 แหล่งที่มาของสื่อการเรียนการสอน

7.2.1 หน่วยงานควรให้การสนับสนุนแหล่งที่มาของสื่อการเรียนการสอนที่เพียงพอ จำนวน 54 คน

7.2.2 ควรมีการอบรมและผลิตสื่อตามความเหมาะสมของสภาพความพิการ จำนวน 17 คน

7.2.3 สื่อที่นำมาใช้ควรมีความคงทน แข็งแรงและปลอดภัยสำหรับเด็ก จำนวน 39 คน

7.3 ขั้นตอนการใช้สื่อการเรียนการสอน

7.3.1 ควรใช้สื่อการเรียนการสอนตามลำดับขั้นตอนที่ถูกต้อง จำนวน 7 คน

7.3.2 มีการวางแผนการใช้สื่อการเรียนการสอนทุกครั้ง จำนวน 20 คน

7.3.3 ควรใช้สื่อให้สอดคล้องกับความสามารถของเด็ก และตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ จำนวน 34 คน

7.4 ปัญหาการใช้สื่อการเรียนการสอน

7.4.1 สื่อการเรียนการสอนไม่หลากหลาย จำนวน 66 คน

7.4.2 สื่อบางชนิดไม่คงทน ชำรุดเสียหายง่าย จำนวน 51 คน

7.4.3 สื่อมีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอ จำนวน 74 คน

7.4.4 สื่อบางชนิดมีราคาแพง จำนวน 5 คน

7.4.5 สื่อบางชนิดใช้งานยาก ครูไม่เข้าใจวิธีการใช้อย่างถูกต้อง จำนวน 12 คน

7.5 ความต้องการในการพัฒนาการใช้สื่อการเรียนการสอน

7.5.1 ครูผู้สอนต้องการสื่อที่มีความหลากหลายและเหมาะสม จำนวน 25 คน

7.5.2 ควรมีสื่อการเรียนการสอนที่อยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน จำนวน 7 คน

7.5.3 หน่วยงานต้นสังกัดควรมีการช่วยเหลือ สนับสนุน ให้มีการพัฒนาการใช้สื่อการเรียนการสอน จำนวน 62 คน

7.5.4 หน่วยงานต้นสังกัด ควรมีการจัดสรรงบประมาณสำหรับ การจัดซื้อ ผลิตสื่อการเรียนการสอน หรือซ่อมบำรุงเพื่อทดแทนสื่อที่เสียหายหรือชำรุด จำนวน 68 คน

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามและดำเนินการสรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 รูปแบบการวิจัย การวิจัยเชิงสำรวจ

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อศึกษาการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของครูศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น

1.2.2 วัตถุประสงค์เฉพาะ

- 1) เพื่อศึกษาประเภทของสื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น
- 2) เพื่อศึกษาแหล่งที่มาของสื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น
- 3) เพื่อศึกษาขั้นตอนการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น
- 4) เพื่อศึกษาปัญหาการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น
- 5) เพื่อศึกษาความต้องการ ในการพัฒนาการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น

1.3 การดำเนินการวิจัย

1.3.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูและบุคลากร ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 135 คน

1.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่แบบสอบถามสำหรับครูในศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น โดยแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น แบ่งเป็น 6 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 ประเภทของสื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของครูและบุคลากรในศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น

ด้านที่ 2 แหล่งที่มาของสื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของครูและบุคลากรในศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น

ด้านที่ 3 ขั้นตอนของการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของครูและบุคลากรในศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น

ด้านที่ 4 ปัญหาในการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของครูและบุคลากรในศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น

ด้านที่ 5 การพัฒนาการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของครูและบุคลากรในศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อคิดเห็นอื่นๆ เพิ่มเติม

1.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามด้วยตนเองไปยังประชากร และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ประกอบด้วยแบบสอบถามสำหรับ จำนวน 135 ฉบับ ได้รับคืน 131 ฉบับ มีความสมบูรณ์ทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.03

1.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามระเบียบวิธีการทางสถิติ ประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.4 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1.4.1 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูและบุคลากรเกี่ยวกับประเภทของสื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น พบว่า ประเภทของสื่อการเรียนการสอนที่ครูและบุคลากรใช้มากที่สุดคือ สื่ออุปกรณ์ รองลงมาคืออุปกรณ์พลศึกษาและนันทนาการ และประเภทที่น้อยที่สุดคือสื่อโสตทัศน

1.4.2 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูและบุคลากรเกี่ยวกับ แหล่งที่มาของสื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขต

การศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น พบว่า แหล่งที่มาที่มากที่สุดคือครูและบุคลากรผลิตเอง รองลงมาคือสื่อสำเร็จรูป และแหล่งที่มาที่น้อยที่สุดคือยืมจากหน่วยงานอื่นๆ

1.4.3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูและบุคลากรเกี่ยวกับ ขั้นตอนการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น พบว่าโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ ข้อที่สูงที่สุดคือ การประเมิน รองลงมาคือการใช้สื่อตามแผนที่วางไว้ และที่ต่ำที่สุดคือมีการเก็บรักษาสื่อการเรียนการสอน

1.4.4 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูและบุคลากรเกี่ยวกับ ปัญหาการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น พบว่าโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่เป็นปัญหาสูงที่สุด คือ การขาดแคลนงบประมาณในการผลิตหรือจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน ปัญหารองลงมาคือ ขณะใช้สื่อการเรียนการสอน ส่วนข้อที่เป็นปัญหาต่ำที่สุดคือ การดูแลเก็บรักษา

1.4.5 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูและบุคลากรเกี่ยวกับ ความต้องการในการพัฒนาการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น พบว่าโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ ข้อที่สูงที่สุดคือ ด้านการผลิต การจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน รองลงมา คือ การเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน และข้อที่ต่ำที่สุดคือ ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน

2. อภิปรายผล

ผลจากการวิจัย การใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น สามารถสรุปประเด็นสำคัญและนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

2.1 ด้านประเภทของสื่อการเรียนการสอน

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูและบุคลากรเกี่ยวกับประเภทของสื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น พบว่า ประเภทของสื่อการเรียนการสอนที่ครูและบุคลากรใช้มากที่สุดคือสื่ออุปกรณ์ เนื่องจากสื่ออุปกรณ์มีความหลากหลาย ใช้งานง่าย หาซื้อได้ง่าย สามารถผลิตได้เอง และมีความดึงดูดความสนใจของผู้เรียน สอดคล้องกับ แนวคิดของ กิดานันท์ มะลิทอง (2543, น. 98) ที่กล่าวว่า การใช้สื่อการสอนจะช่วยแก้ปัญหาเรื่องของความแตกต่างระหว่างบุคคล และสื่อจะช่วยกระตุ้น

และสร้างความสนใจให้กับผู้เรียน ทำให้เกิดความสุขและไม่รู้สึกเบื่อหน่ายการเรียน นอกจากนี้ยังพบว่าประเภทของสื่อการเรียนการสอนที่ครูและบุคลากรใช้

2.2 ด้านแหล่งที่มาของสื่อการเรียนการสอน

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูและบุคลากรเกี่ยวกับแหล่งที่มาของสื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น พบว่าด้านที่สูงที่สุดคือครูและบุคลากรผลิตเอง ทั้งนี้เนื่องจาก ครูและบุคลากรทุกคนสามารถผลิตสื่อการเรียนการสอนเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้เอง รวมทั้งในการจัดทำแผนการเรียนเฉพาะบุคคลนั้นครูและบุคลากรแต่ละคนได้ทำการประเมินว่าเด็กแต่ละคนมีระดับความสามารถที่แตกต่างกัน สื่อที่ใช้ก็จะต้องแตกต่างกันออกไป ครูจึงต้องมีการผลิตสื่อขึ้นมาใช้เอง เพื่อให้ตรงกับระดับความสามารถของเด็กแต่ละคน เป็นการดำเนินการตามกฎหมายกระทรวงศึกษาธิการ ที่กำหนดว่าแผนซึ่งกำหนดแนวทางการจัดการศึกษา ที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ ตลอดจนกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาเฉพาะบุคคล สอดคล้องกับ ผดุง อารยะวิญญู (2541, น. 204) ที่ได้กล่าวถึงเหตุผลสำคัญที่ต้องมีแผนการจัดการศึกษาสำหรับเด็กแต่ละคน คือ เด็กที่มีความต้องการพิเศษมีทักษะและความสามารถที่แตกต่างกันมาก การที่จะสอนเด็กให้เรียนรู้ไปพร้อมกันในเวลาเดียวกันที่หลาย ๆ คนคงไม่สอดคล้องตามความต้องการและความสามารถของเด็ก ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีแผนการศึกษาสำหรับเด็กแต่ละคน ซึ่งแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลมีประโยชน์ต่อครูผู้สอน ผู้ปกครองและโรงเรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับนัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน) มาตรา 22 ระบุว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ” มาตรา 24 (1) ระบุว่า “การจัดกระบวนการเรียนรู้จะต้องจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล” และมาตรา 10 วรรค 3 ข้อ 2 (2) คนพิการที่ประสงค์จะขอรับเงินอุดหนุน ขอ ยืมเงินเพื่อจัดซื้อ มีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล

2.3 ด้านขั้นตอนการใช้สื่อการเรียนการสอน

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูและบุคลากรเกี่ยวกับขั้นตอนการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา พบว่าขั้นตอนการใช้สื่อ ด้านที่สูงที่สุดคือ ขั้นตอนการประเมิน เนื่องจากขั้นตอนของการประเมิน เป็นขั้นตอนสำคัญที่มีการระบุไว้ในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ที่จะต้องมีการประเมินพัฒนาการขั้นพื้นฐานของเด็กทุกครั้ง ซึ่งจะมีการระบุไว้อย่างชัดเจนว่าในการสอนจะต้องใช้สื่อประเภทใด และใช้ในขั้นตอนใด สอดคล้องกับงานวิจัยของ

พนารัตน์ มาลีสัย (2550) ผลการวิจัย พบว่า สภาพในการให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษจังหวัดสกลนคร คือ ด้านการประเมินผลการให้บริการ อยู่ในระดับมาก

2.4 ด้านปัญหาการใช้สื่อการเรียนการสอน

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูและบุคลากรเกี่ยวกับปัญหาการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา พบว่าครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น มีปัญหาการใช้สื่อ อยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยที่สูงที่สุดคือ เกิดจากการขาดแคลนงบประมาณในการผลิตหรือจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน เนื่องจากสื่อส่วนใหญ่เป็นสื่อเฉพาะ ทำให้มีราคาแพง วัสดุที่ใช้ในการผลิตหายาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ พนารัตน์ มาลีสัย (2550) ซึ่งพบว่าของปัญหาของการใช้สื่อการเรียนการสอนส่วนใหญ่มาจากการขาดแคลนงบประมาณในการผลิตหรือจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน ทำให้ต้องใช้สื่อที่เก่าหรือมีความชำรุดในการจัดการเรียนการสอน

2.5 ด้านความต้องการในการพัฒนาการใช้สื่อการเรียนการสอน

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูและบุคลากรเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น พบว่าอยู่ในระดับมาก ข้อที่สูงที่สุดคือ ด้านการผลิตการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน เนื่องจากครูจะต้องมีการผลิตสื่อที่ใช้ในการเรียนการสอนเอง จึงต้องการที่จะพัฒนาทางด้านนี้เป็นอย่างมาก อาจจะช่วยด้วยการจัดการอบรมการผลิตสื่อ การเลือกสื่อที่เหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้ได้สื่อที่หลากหลายและตรงกับความต้องการของเด็กแต่ละคนมี งบประมาณในการจัดซื้อสื่อ หรือจัดซื้ออุปกรณ์ในการผลิตสื่อที่เพียงพอ และสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ สิทธิศักดิ์ บุรณ์เจริญ (2555) ได้ศึกษา สภาพ ปัญหา ความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนดนตรีโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ความต้องการมากที่สุดคือ ต้องการให้มีการจัดการอบรมเกี่ยวกับการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอนที่จำเป็น ต้องการงบประมาณในการผลิตและจัดซื้อสื่อการสอนเพื่อการเรียนการสอนต่างๆ และสื่อการสอนที่ต้องการมากที่สุดคือสื่อมัลติมีเดีย

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 จากการศึกษาพบว่า ประเภทของสื่อการเรียนการสอนของครูและบุคลากร สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของครูและบุคลากร ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น ส่วนมาก ประเภทของสื่อการเรียนการสอนที่ครูและบุคลากรใช้มากที่สุดคือสื่ออุปกรณ์

เนื่องจากสื่ออุปกรณ์มีความหลากหลาย ใช้งานง่าย หาซื้อได้ง่าย สามารถผลิตได้เอง และมีความดึงดูดความสนใจของผู้เรียน จึงควรวางแผนการจัดซื้อ สื่อ และอุปกรณ์ให้สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นสำหรับเด็กที่บกพร่องทางสติปัญญา

3.1.2 จากการวิจัยพบว่า แหล่งที่มาของสื่อการเรียนการสอน สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของครูและบุคลากร ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น ส่วนมาก ส่วนมากครูและบุคลากรผลิตเอง ควรมีการจัดการอบรมเพื่อผลิตสื่อให้ตรงกับความต้องการของเด็กแต่ละคน ตามที่ระบุไว้ในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยผู้เชี่ยวชาญในการผลิตสื่อแต่ละประเภท

3.1.3 จากการวิจัยพบว่า ขั้นตอนการใช้สื่อการเรียนการสอน สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของครูและบุคลากร ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น ด้านที่มากที่สุดคือ ขั้นตอนการประเมิน ดังนั้นจึงควรต้องมีการประเมินความสามารถของเด็กตามแบบประเมินความสามารถขั้นพื้นฐานก่อนทุกครั้ง ก่อนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และการเลือกใช้สื่อสำหรับเด็ก

3.1.4 จากการวิจัยพบว่า ปัญหาการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของครูและบุคลากร ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น มีปัญหาการใช้สื่อ อยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีปัญหามากที่สุดคือ ขาดแคลนงบประมาณในการผลิตหรือจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน ดังนั้น ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น ควรดำเนินโครงการฝึกอบรมการใช้สื่อให้ต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการตรวจสอบและประเมินผลการใช้สื่อ

3.1.5 จากการวิจัยพบว่า ความต้องการในการพัฒนาการใช้สื่อการเรียนการสอน สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของครูและบุคลากร ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น ส่วนมาก ครูและบุคลากร มีความต้องการในการพัฒนาการมากที่สุดคือ ด้านการผลิตการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอนด้วยการจัดการอบรมการผลิตสื่อจากผู้เชี่ยวชาญ ดังนั้นเพื่อให้ได้สื่อที่หลากหลายและตรงกับความต้องการของเด็กแต่ละคนมีงบประมาณในการจัดซื้อสื่อ หรือจัดซื้ออุปกรณ์ในการผลิตสื่อที่เพียงพอ ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 ควรวางแผนในระยะสั้น และระยะยาวให้ครูและบุคลากร มีโอกาสได้เข้ารับการฝึกอบรมการผลิต การใช้สื่อที่เหมาะสมกับสาขาความพิการของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เพื่อให้ครูมีความสามารถในการผลิต และการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ผลการวิจัยพบว่า ครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น มีความต้องการการพัฒนาการใช้สื่อ ดังนั้นจึงควรมีการวิจัยเชิงสำรวจถึงสมรรถนะในการใช้สื่อของครูและบุคลากร เพื่อพัฒนาทักษะและความสามารถของครูและบุคลากร

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2545). *การวิจัยเพื่อการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- กรมสามัญศึกษา. (2544). *การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา*. กรุงเทพฯ: กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- กรรณิการ์ ชัยชาญ, ประภาวัลย์ สายยศ และรุ่งทิวา ผลเกิด. (2550). *การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ปรากฏการณ์สุริยุปราคา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6* (สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- กระทรวงศึกษาธิการ (2545) *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- _____. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมชนผู้ปกครองและครูแห่งประเทศไทย.
- กองการศึกษาพิเศษเพื่อคนพิการ. (2543). *คู่มือฝึกอบรมอาสาสมัครเพื่อคนพิการ*. ขอนแก่น: ศิริภรณ์ออฟเซต.
- กัลยา สุตตะบุตร.(2535). “การแบ่งประเภทของปัญญาอ่อนตาม ICD 10”. *วารสารราชานุกูล*, 7(3), 24-28.
- กิตานันท์ มลิทอง. (2548). *เทคโนโลยีและการสื่อสารเพื่อการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กุลยา ก่อสุวรรณ. (2553). *การสอนเด็กที่มีความบกพร่องระดับเล็กน้อย*. นนทบุรี: สหมิตรพรินติ้ง.
- _____. (2553). *ภาวะบกพร่องทางสติปัญญา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์การศึกษาศักยภาพเด็ก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2553). *ภาวะบกพร่องทางสติปัญญา*. นนทบุรี: สหมิตรพรินติ้ง.
- กุลิสรา เบ้าสุข. (2552). *ผลการใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องการตกแต่งภาพที่มีต่อผลสัมฤทธิ์และเจตคติทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้งานอาชีพและเทคโนโลยี โรงเรียนวัดโป่งก้อนเส้า จังหวัดสระบุรี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี).

- เกวลิ พิชัยสวัสดิ์. (2552). การสร้างเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ เรื่องการใช้ห้องสมุด สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดพุทธบูชา กรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ครรชิต มาลัยวงศ์. (2540). หนังสืออิเล็กทรอนิกส์. กรุงเทพฯ: สติธาติการพิมพ์.
- เฉลิมศรี มูลโพธิ์. (2541). การศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์
สื่อการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่ม 4 สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดขอนแก่น
(วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยขอนแก่น,
ขอนแก่น.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์, สมเชาว์ เนตรประเสริฐ, และสุดา สิ้นสกุล. (2520). ระบบสื่อการสอน. กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2523). การศึกษาตามเอกัตภาพและการสื่อสารมวลชน. ใน เอกสารการสอน
ชุดวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา. หน่วยที่ 10. หน้า 356-368. นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- _____. (2543 ก). กระบวนการสันนิเวนาการและระบบสื่อการสอน. ใน เอกสารการสอนชุด
วิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา. หน่วยที่ 2. หน้า 1-125. นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2522). หลักการและทฤษฎีเทคโนโลยีทางการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์
- _____. (2545). เทคโนโลยีการศึกษา:การออกแบบและพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์.
มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- _____. (2548). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์. (พิมพ์ครั้งที่ 9). มหาสารคาม: ภาควิชา
เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชารอยา หะยิโยไซ้. (2554). การใช้สื่อการสอนคณิตศาสตร์ของครูระดับประถมศึกษา สำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- ณาดยา ตุ่มโท. (2551). การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-book) เรื่อง บทสนทนาใน
ชีวิตประจำวัน วิชาภาษาอังกฤษ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (วิทยานิพนธ์
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, กรุงเทพฯ.
- ถนอมพร เลหาจรัสแสง. (2541). คอมพิวเตอร์ช่วยสอน. กรุงเทพฯ: ภาควิชาโสตทัศนศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ถนอมพร เลหาจรัสแสง. (2545). *หลักการออกแบบและการสร้างเว็บเพื่อการเรียนการสอน*.
เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ถาวร นุ่นละออง. (2550). *การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ร่างกายมนุษย์ กลุ่มสาระการ
เรียนรู้วิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (วิทยานิพนธ์ปริญญา
ครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, กรุงเทพฯ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2541). *การพัฒนาการสอน*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ประภคฤดี พูลพัฒน์. (2547). *การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อน*. กรุงเทพฯ: โครงการศูนย์
หนังสือมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- ประวิทย์ สิมมาทัน. (2546). *Internet & e-learning การเรียนรู้ไร้พรมแดน*. กรุงเทพฯ:
มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- ผดุง อารยะวิญญู. (2533). *การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ*. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร.
- เผชิญ กิจระการ และสมนึก กัททิยธนี. (2546). *การหาค่าดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนเครือข่าย*.
มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- พงษ์ระพี เตชพาหุพงษ์. (2540). *INTERNET VISUAL GUID โดยใช้ EXPLORER3*. กรุงเทพฯ:
อุษาการพิมพ์.
- พนารัตน์ มาลีลัย. (2550). *สภาพและปัญหาในการให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและ
ความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษของ
ศูนย์การศึกษาประจำจังหวัดสกลนคร (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
ไม่ได้ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- พิสุทธา อารีราษฎร์. (2551). *การพัฒนาซอฟต์แวร์ทางการศึกษา*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏ-
มหาสารคาม.
- ไพฑูริย์ ศรีฟ้า. (2551). *E-Book หนังสือพูดได้*. กรุงเทพฯ: ฐานการพิมพ์.
- มนต์ชัย เทียนทอง. (2545). *การออกแบบและพัฒนาคอร์สแวร์สำหรับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน*.
กรุงเทพฯ: ภาควิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- ปิ่น ภู่วรรณ. (2546). *การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รมยา สายัณเณษ. (2553). *การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง สารที่ใช้ในชีวิตประจำวัน กลุ่ม
สาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร
มหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ:
สุวีริยาสาส์น.

- ลัดดา ศรีจันทร์. (2551). *การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ วิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่องการประดิษฐ์โคลอยด์ด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่นของหมู่บ้านดอนรังนก สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, กรุงเทพฯ.
- วัลรุณี คมกฤส. (2531). ความพิการทางสติปัญญาและการฟื้นฟูสมรรถภาพ. ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาการดูแลบุคคลพิการ*. หน่วยที่ 5. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วารี ธีระจิตร. (2545). *การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศรียา นิยมธรรม. (2539). *การศึกษาพิเศษและการเรียนร่วมทศวรรษการจัดการเรียนร่วม*. กรุงเทพฯ: สำนักงานการประถมศึกษา.
- ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดศรีสะเกษ. (2552). *คู่มืออบรมพี่เลี้ยงเด็กพิการจังหวัดศรีสะเกษ*. ศรีสะเกษ: ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดศรีสะเกษ.
- สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. (2537). *บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน. เอกสารประกอบการสอน*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาครุศาสตร์คอมพิวเตอร์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2543) *แนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: ครูสภา
- สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2546). *การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ฉบับปรับปรุง 2546*. กรุงเทพฯ: สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2551). *คู่มือครู เทคนิคการจัดการเรียนรู้แบบการจัดกิจกรรมสร้างเสริมประสบการณ์ สำหรับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา (กลุ่มฝึกได้)*. กรุงเทพฯ: วุเนน.
- _____. (2551). *แนวทางการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 สำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา พุทธศักราช 2550*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2556). *คู่มือการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล(Individualized Education Program : IEP)*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำลี รักสุทธี. (2553). *คู่มือการจัดทำสื่อ นวัตกรรมและแผนฯประกอบสื่อ นวัตกรรม*. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.

- สิทธิศักดิ์ บุรณเจริญ. (2555). *สภาพ ปัญหา ความต้องการสื่อการสอนของครูผู้สอนคนตรีโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- สุกรี รอดโพธิ์ทอง. (2539). *การออกแบบคอมพิวเตอร์ช่วยสอน. เอกสารประกอบการฝึกอบรม* กรุงเทพฯ: ม.ป.ป.
- _____. (2544). *การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน : ความรู้เกี่ยวกับสื่อมัลติมีเดียเพื่อการศึกษ*. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- สุรเชษฐ เวชชพิทักษ์ และบุญเลิศ อรุณพิบูลย์. (2546). *การพัฒนาสื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอนและเว็บไซต์เพื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: องค์กรรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- เสาวลักษณ์ ญาณสมบัติ. (2545). *การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่องนวัตกรรมการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ* (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- อุทัย ศิริบำรุง. (2554). *การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง Question Words กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ(ภาษาอังกฤษ) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- อุไรวรรณ พานเมือง. (2553). *การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องชนิดของคำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6* (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- Alessi, S.M. and Trollip, S.R. (1985) *Computer-Based Instruction: Methods and Development*. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.
- Best, John W. and Kahn, James V. (1986). *Research in Education*. 5th ed. New Jersey: Prentice-Hall.
- Capron, (1988). *Computers Tools for an Information Age*. 5th ed. U.S.A.
- Park, OK-Choon. (1981-1982). *A Response-Sensitive Strategies in Computer Based Instruction : A strategies for Concept Teaching. Educational Technology System*.
- Stolorow. (1971). *Computer-Aided Instruction. The Encyclopedia of Education*. New York. Lee C. Deighton: Macmillan.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สืบราชสันตติวงศ์

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

ในการวิจัยครั้งนี้ มีผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ ดังนี้

1. รองศาสตราจารย์ ดร. สิริพิล อัจฉรินทร์
ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง รองคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
2. ดร. พจนา ชูรนนท์
ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง รองผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น
3. นางวิชุดา โชคภูเขียว
ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง รองผู้อำนวยการโรงเรียนโสตศึกษา ขอนแก่น
4. ดร. พงษ์ลัดดา รักณรงค์
ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ศึกษาพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1
5. ดร. สิรินันท์ สุรไพฑูรย์ แซ่ฝุง
ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง ครู ค.ศ.3 ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของครูและบุคลากร
ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย เรื่อง การใช้สื่อการเรียนการสอน สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของครูและบุคลากร ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาใช้สื่อการเรียนการสอนของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น ในปัจจุบัน

2. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ของครูและบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น แบ่งเป็น 6 ด้านดังนี้

ด้านที่ 1 ประเภทของสื่อการเรียนการสอนของครูและบุคลากรในศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น

ด้านที่ 2 แหล่งที่มาของสื่อการเรียนการสอนในศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น

ด้านที่ 3 ขั้นตอนของการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูและบุคลากรในศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น

ด้านที่ 4 ปัญหาในการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูและบุคลากรในศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น

ด้านที่ 5 การพัฒนาการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูและบุคลากรในศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อคิดเห็นอื่นๆ เพิ่มเติม

3. ระดับการประเมินความคิดเห็นแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มาก

ระดับ 3 หมายถึง ปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง น้อย

ระดับ 1 หมายถึง น้อยที่สุด

4. โปรดตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงให้ครบทุกตอนและทุกข้อ คำตอบที่ได้รับในครั้งนี้นำไปใช้ในการวิจัยเท่านั้น ซึ่งจะไม่ส่งผลกับงานและหน้าที่ของท่านแต่ประการใด

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี จึงขอขอบพระคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้

นางสาวพิชญา พิมพ์สุข
ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9
จังหวัดขอนแก่น

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย \checkmark ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ () ชาย () หญิง
2. ตำแหน่ง
 - () ผู้บริหาร () ครู
 - () บุคลากรอื่นๆ
3. คุณวุฒิทางการศึกษา
 - () ต่ำกว่าปริญญาตรี () ปริญญาตรี
 - () ปริญญาโทหรือสูงกว่า
4. ประสบการณ์ด้านการสอน
 - () ต่ำกว่า 5 ปี () 5-10 ปี
 - () 11-15 ปี () 16 ปีขึ้นไป
5. สาขาที่รับผิดชอบสอน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 - () บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น () บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
 - () บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา () บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ
 - () บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ () บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา
 - () บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์
 - () บุคคลออทิสติก () บุคคลพิการซ้อน

**ตอนที่ 2 การใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
ของครู และบุคลากรศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น**

ด้านที่ 1 ประเภทของสื่อการเรียนการสอน

1. สื่อประเภทใดที่ท่านใช้ในการจัดการเรียนการสอน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () สื่อสิ่งพิมพ์
- () สื่อโสตทัศน์ -
- () สื่อคอมพิวเตอร์และการใช้คอมพิวเตอร์
- () สื่ออุปกรณ์
- () สื่อกิจกรรม - บริการสอนเสริม - บริการฝึกพูดและแก้ไขการพูด
- บริการกายภาพบำบัด - บริการฝึกทักษะการสื่อสาร
- บริการกิจกรรมบำบัด - บริการดนตรีบำบัดและดนตรีเพื่อการพัฒนา
- บริการศิลปะบำบัดและศิลปะเพื่อการพัฒนา
- บริการพฤติกรรมบำบัดและแก้ไขพฤติกรรม
- () อุปกรณ์พลศึกษาและนันทนาการ
- () อุปกรณ์ช่วยในการดำเนินชีวิตประจำวัน
- () อื่นๆ (โปรดระบุ)

ด้านที่ 2 แหล่งที่มาของสื่อการเรียนการสอน

1. แหล่งที่มาของสื่อการเรียนการสอนที่ท่านใช้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () ผลิตเอง () สื่อสำเร็จรูป
- () ยืมจากเพื่อนครู () สืบค้นจาก Internet
- () ยืมจากหน่วยงานอื่นๆ () ใช้วัสดุท้องถิ่น
- () สำเนาเอกสาร/สื่อต้นฉบับ () มีผู้เชี่ยวชาญในการผลิตสื่อ
- () อื่นๆ (โปรดระบุ)

2. ท่านมีความสามารถในการออกแบบและหรือผลิตสื่อประเภทใด

ระดับ 5 หมายถึง มากที่สุด

4 หมายถึง มาก

3 หมายถึง ปานกลาง

4 หมายถึง น้อย

1 หมายถึง น้อยที่สุด

ประเภทสื่อ	ระดับความสามารถ				
	5	4	3	2	1
อุปกรณ์ช่วยในการเขียน					
อุปกรณ์พลศึกษาและนันทนาการ					
คอมพิวเตอร์และการใช้คอมพิวเตอร์					
อุปกรณ์ช่วยในการดำเนินชีวิตประจำวัน					
สื่อการเรียนรู้					
บริการสอนเสริม					
บริการฝึกพูดและแก้ไขการพูด					
บริการกายภาพบำบัด					
บริการฝึกทักษะการสื่อสาร					
บริการกิจกรรมบำบัด					
บริการดนตรีบำบัดและดนตรีเพื่อการพัฒนา					
บริการศิลปะบำบัดและศิลปะเพื่อการพัฒนา					
บริการพฤติกรรมบำบัดและแก้ไขพฤติกรรม					
อื่นๆ (โปรดระบุ)					

ด้านที่ 3 ขั้นตอนการใช้สื่อการเรียนการสอน

ท่านดำเนินการในขั้นตอนการใช้สื่อการเรียนการสอนแต่ละขั้นในระดับใด

ระดับ 5 หมายถึง มากที่สุด 4 หมายถึง มาก 3 หมายถึง ปานกลาง
4 หมายถึง น้อย 1 หมายถึง น้อยที่สุด

ขั้นตอน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. ชั้นวางแผน					
- มีการวางแผนการใช้สื่อโดยใช้แบบประเมินความสามารถขั้นพื้นฐาน					
- มีการวางแผนการใช้สื่อโดยการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล					
- มีการวางแผนการใช้สื่อโดยมีการปรึกษาผู้บริหาร					
- มีการวางแผนการใช้สื่อโดยมีการปรึกษาฝ่ายวิชาการ					
- มีการวางแผนการใช้สื่อโดยมีการปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ					
2. ชั้นเตรียมการ					
- มีการเตรียมการจัดซื้อ สื่อการเรียนการสอน					
- มีการเตรียมการผลิตสื่อการเรียนการสอน					
- มีการเตรียมการจัดทำคู่มือการศึกษา					
3. มีการใช้สื่อตามแผนที่วางไว้					
- มีการใช้ตรงตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์ที่วางไว้					
- มีการใช้ตรงตามกิจกรรมการสอนที่กำหนด					
- มีการใช้สอดคล้องกับลักษณะความพิการของผู้เรียน					
- มีการใช้เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน					
4. การประเมิน					
- มีการประเมินก่อนเรียน					
- มีการประเมินระหว่างเรียน					
- มีการประเมินหลังเรียน					
5. มีการเก็บรักษาสื่อการเรียนการสอน					
- การเก็บรักษาที่ผู้เรียน					
- เก็บรักษาที่สถานศึกษา					
() อื่นๆ (โปรดระบุ)					

ด้านที่ 4 ปัญหาการใช้สื่อการเรียนการสอน

จากการใช้สื่อการเรียนการสอนของท่าน กรุณาระบุระดับและรูปแบบของปัญหาที่เกิดขึ้นในด้านต่างๆ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มากที่สุด 4 หมายถึง มาก 3 หมายถึง ปานกลาง
2 หมายถึง น้อย 1 หมายถึง น้อยที่สุด

1. ในการใช้สื่อการเรียนการสอนท่านมีปัญหาขั้นตอนการใช้ในข้อใดมากที่สุด

ปัญหาด้านขั้นตอน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ปัญหาในการเลือกสื่อให้เหมาะสมกับเนื้อหา					
ปัญหาในการเตรียมอุปกรณ์ และเครื่องมือต่างๆให้พร้อมในการใช้สอน					
ปัญหาในการออกแบบและการใช้สื่อให้เหมาะสม และสอดคล้องกับทักษะ					
ปัญหาในขณะใช้สื่อการเรียนการสอน					
ปัญหาในการตรวจสอบและประเมินผลการใช้สื่อ					
ปัญหาในการดูแลเก็บรักษา					
() อื่นๆ (โปรดระบุ)					

2. ปัญหาในการใช้สื่อการเรียนการสอนของท่านเกิดเนื่องจากสาเหตุใด

สาเหตุของปัญหา	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ขาดทักษะในการใช้สื่อ					
ขาดความรู้ความเข้าใจในการเลือกมาใช้					
ไม่มีความสามารถในการผลิตสื่อการเรียนการสอนด้วยตนเอง					
ไม่มีแหล่งให้บริการยืมสื่อมาใช้					
ขาดแคลนงบประมาณในการผลิตหรือจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน					
ไม่มีเวลาในการผลิตสื่อ					
ไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร					
() อื่นๆ (โปรดระบุ)					

ด้านที่ 5 ความต้องการในการพัฒนาการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความ
บกพร่องทางสติปัญญาของครูและบุคลากร ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น

ระดับ 5 หมายถึง มากที่สุด 4 หมายถึง มาก 3 หมายถึง ปานกลาง
4 หมายถึง น้อย 1 หมายถึง น้อยที่สุด

1. ท่านต้องการพัฒนาด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนด้านใด

ความต้องการด้านการพัฒนาใช้สื่อการเรียนการสอน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. ด้านการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน					
2. ด้านการผลิต การจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน					
3. ด้านการเตรียมการสำหรับการใช้สื่อการเรียนการสอน					
4. ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน					
5. ด้านการประเมินสื่อการเรียนการสอน					
() อื่นๆ (โปรดระบุ)					

2. รูปแบบใดที่ท่านต้องการในการพัฒนาศักยภาพด้านสื่อการเรียนการสอนของท่าน

รูปแบบในการพัฒนา	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
การอบรมเชิงปฏิบัติการ (workshop)					
การสัมมนา/การอบรม					
การศึกษาดูงาน					
() อื่นๆ (โปรดระบุ)					

3. หน่วยงานที่ท่านต้องการให้ช่วยเหลือด้านการพัฒนาศักยภาพด้านสื่อการเรียนการสอน

หน่วยงาน	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น					
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ					
สพฐ.					
หน่วยงานเอกชนที่เกี่ยวข้อง					
() อื่นๆ (โปรดระบุ)					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องการใช้สื่อการเรียนการสอน

3.1 ประเภทสื่อการเรียนการสอน

.....

.....

3.2 แหล่งที่มาของสื่อการเรียนการสอน

.....

.....

3.3 ขั้นตอนการใช้สื่อการเรียนการสอน

.....

.....

3.4 ปัญหาการใช้สื่อการเรียนการสอน

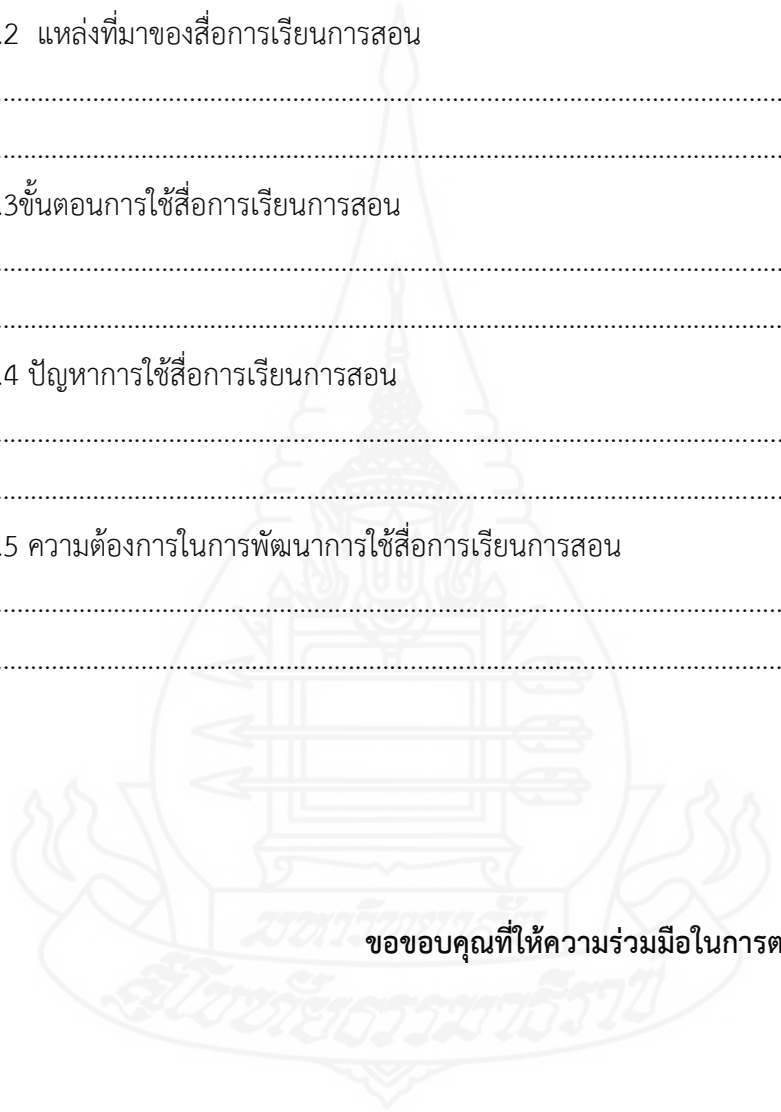
.....

.....

3.5 ความต้องการในการพัฒนาการใช้สื่อการเรียนการสอน

.....

.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ค

ผลการประเมินคุณภาพของแบบสอบถาม

แบบประเมินคุณภาพของแบบสอบถาม

เรื่อง การใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของครูและบุคลากร
ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับคุณภาพของแบบสอบถามฉบับนี้ในภาพรวมมี
คุณภาพอยู่ในระดับใด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง ดังนี้

() ดีมาก

() ดี

() ปานกลาง เพราะ

() ปรับปรุง เพราะ.....

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ ผู้ประเมิน

(ดร. พจนา ฐระนนท์)

แบบประเมินคุณภาพของแบบสอบถาม

เรื่อง การใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของครูและบุคลากร
ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับคุณภาพของแบบสอบถามฉบับนี้ในภาพรวมมี
คุณภาพอยู่ในระดับใด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง ดังนี้

() ดีมาก

() ดี

() ปานกลาง เพราะ

() ปรับปรุง เพราะ.....

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ ผู้ประเมิน

(นางวิชุดา โสภณเชียว)

แบบประเมินคุณภาพของแบบสอบถาม

เรื่อง การใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของครูและบุคลากร
ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับคุณภาพของแบบสอบถามฉบับนี้ในภาพรวมมี
คุณภาพอยู่ในระดับใด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง ดังนี้

- () ดีมาก
- () ดี
- () ปานกลาง เพราะ
- () ปรับปรุง เพราะ.....

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

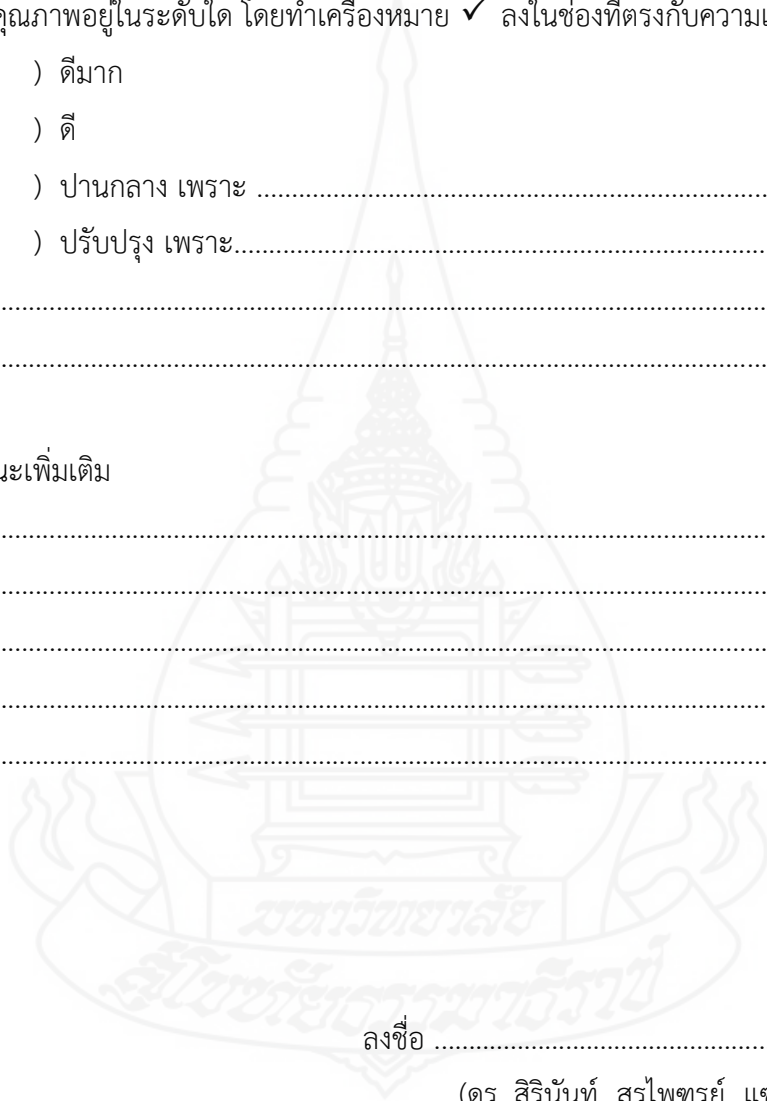
.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ ผู้ประเมิน

(ดร. สิรินันท์ สุรไพฑูรย์ แซ่ผุง)

แบบประเมินคุณภาพของแบบสอบถาม

เรื่อง การใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของครูและบุคลากร
ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับคุณภาพของแบบสอบถามฉบับนี้ในภาพรวมมี
คุณภาพอยู่ในระดับใด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง ดังนี้

() ดีมาก

() ดี

() ปานกลาง เพราะ

() ปรับปรุง เพราะ.....

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อผู้ประเมิน

(รองศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพล อัจฉรินทร์)

แบบประเมินคุณภาพของแบบสอบถาม

เรื่อง การใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของครูและบุคลากร
ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับคุณภาพของแบบสอบถามฉบับนี้ในภาพรวมมี
คุณภาพอยู่ในระดับใด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง ดังนี้

- () ดีมาก
() ดี
() ปานกลาง เพราะ

() ปรับปรุง เพราะ.....

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ ผู้ประเมิน

(ดร. พงษ์ลัดดา รักษรงค์)

ภาคผนวก ง

ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องผู้ทรงคุณวุฒิ

แบบแสดงความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อแบบสอบถาม เพื่อหาค่า IOC

จากแบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่องการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาของครูและบุคลากร ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น

ผู้วิจัย นางสาวพิชญา พิมพ์สุข

คำชี้แจง แบบประเมินฉบับนี้ให้ท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาข้อความคำถามสำหรับการวิจัยแต่ละข้อว่ามีความเหมาะสมกับเนื้อหาสาระในการวิจัยหรือไม่ โดย

1. ถ้าเห็นว่าสอดคล้อง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง +1
2. ถ้าไม่แน่ใจว่าสอดคล้อง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง 0
3. ถ้าเห็นว่าไม่สอดคล้อง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง -1

ด้านที่ 2 แหล่งที่มาของสื่อการเรียนการสอน

ประเภทสื่อ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน					
	1	2	3	4	5	ค่าเฉลี่ย (%)
อุปกรณ์ช่วยในการเขียน	1	1	1	1	1	1
อุปกรณ์พลศึกษาและนันทนาการ	1	1	1	1	1	1
คอมพิวเตอร์และการใช้คอมพิวเตอร์	1	1	0	1	1	0.80
อุปกรณ์ช่วยในการดำเนินชีวิตประจำวัน	1	1	1	1	1	1
สื่อการเรียนรู้	1	1	1	0	1	0.80
บริการฝึกพูดและแก้ไขการพูด	1	1	1	1	1	1
บริการสอนเสริม	1	1	1	1	1	1
บริการกายภาพบำบัด	1	1	1	1	1	1
บริการฝึกทักษะการสื่อสาร	0	1	1	1	1	0.80
บริการกิจกรรมบำบัด	1	1	1	1	1	1
บริการดนตรีบำบัดและดนตรีเพื่อการพัฒนา	1	1	1	1	1	1
บริการศิลปะบำบัดและศิลปะเพื่อการพัฒนา	1	1	1	1	1	1
บริการพฤติกรรมบำบัดและแก้ไขพฤติกรรม	1	1	1	1	1	1
อื่นๆ (โปรดระบุ).....	0	0	0	0	0	0%

ตอนที่ 4 ขั้นตอนการใช้สื่อการเรียนการสอน

ขั้นตอน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน					
	1	2	3	4	5	ค่าเฉลี่ย (%)
1. <u>ขั้น</u> วางแผน						
- มีการวางแผนการใช้สื่อโดยใช้แบบประเมินความ ขั้นพื้นฐาน	1	1	1	1	1	1
- มีการวางแผนการใช้สื่อโดยการจัดทำแผนการศึ บุคคล	1	1	1	1	1	1
- มีการวางแผนการใช้สื่อโดยมีการปรึกษาผู้บริหา	1	1	1	1	1	1
- มีการวางแผนการใช้สื่อโดยมีการปรึกษาฝ่ายวิช	1	1	1	1	1	1
- มีการวางแผนการใช้สื่อโดยมีการปรึกษาผู้เขียว	1	1	1	0	1	0.80
2. <u>ขั้น</u> เตรียมการ						
- มีการเตรียมการจัดซื้อ สื่อการเรียนการสอน	1	1	1	1	1	1
- มีการเตรียมการผลิตสื่อการเรียนการสอน	1	1	1	1	1	1
- มีการเตรียมการจัดทำคู่มือการศึกษา	1	1	1	1	0	0.80
3. มีการใช้สื่อตามแผนที่วางไว้						
- มีการใช้ตรงตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์ที่วางไว้	1	1	1	1	1	1
- มีการใช้ตรงตามกิจกรรมการสอนที่กำหนด	1	1	1	1	1	1
- มีการใช้สอดคล้องกับลักษณะความพิการของผู้เ	1	1	1	1	1	1
- มีการใช้เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน	1	1	1	1	1	1
4. การประเมิน						
- มีการประเมินก่อนเรียน	1	1	1	1	1	1
- มีการประเมินระหว่างเรียน	1	1	1	1	1	1
- มีการประเมินหลังเรียน	1	1	1	1	1	1
5. มีการเก็บรักษาสื่อการเรียนการสอน						
- การเก็บรักษาที่ผู้เรียน	1	1	1	0	1	80
- เก็บรักษาที่สถานศึกษา	1	1	1	1	1	1
() อื่นๆ (โปรดระบุ)	0	0	0	0	0	0

ด้านที่ 4 ปัญหาการใช้สื่อการเรียนการสอน

ขั้นตอน	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน					
	1	2	3	4	5	ค่าเฉลี่ย (%)
ปัญหาด้านขั้นตอน						
ปัญหาในการเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับเนื้อหา	1	1	1	1	1	1
ปัญหาในการเตรียมอุปกรณ์ และเครื่องมือต่าง ๆ ในการใช้สอน	1	1	1	1	1	1
ปัญหาในการออกแบบและการใช้สื่อให้เหมาะสมสอดคล้องกับทักษะ	1	1	1	1	1	1
ปัญหาในขณะที่ใช้สื่อการเรียนการสอน	1	1	1	1	1	1
ปัญหาในการตรวจสอบและประเมินผลการใช้สื่อ	1	1	1	1	1	1
ปัญหาในการดูแลเก็บรักษา	1	1	1	1	1	1
() อื่นๆ (โปรดระบุ)	0	0	0	0	0	0
สาเหตุของปัญหา						
ขาดทักษะในการใช้สื่อ	1	1	1	1	1	1
ขาดความรู้ความเข้าใจในการเลือกมาใช้	1	1	1	1	1	1
ไม่มีความสามารถในการผลิตสื่อการเรียนการสอนตนเอง	1	1	1	1	1	1
ไม่มีแหล่งให้บริการยืมสื่อมาใช้	1	1	1	0	1	0.80
ขาดแคลนงบประมาณในการผลิตหรือจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน	1	1	1	1	1	1
ไม่มีเวลาในการผลิตสื่อ	1	1	1	1	1	1
ไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหาร	1	1	1	1	1	1
() อื่นๆ (โปรดระบุ)	0	0	0	0	0	0

ด้านที่ 5 ความต้องการในการพัฒนาการใช้สื่อการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่อง
สติปัญญาของครูและบุคลากร ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น

ความต้องการในการพัฒนา	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน					
	1	2	3	4	5	ค่าเฉลี่ย (%)
ความต้องการด้านการพัฒนาใช้สื่อการเรียน						
1. ด้านการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน	1	1	1	1	1	1
2. ด้านการผลิต การจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน	1	1	1	1	1	1
3. ด้านการเตรียมการสำหรับการใช้สื่อ การเรียนการสอน	1	0	1	1	1	0.80
4. ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน	1	1	1	1	1	1
5. ด้านการประเมินสื่อการเรียนการสอน	1	1	1	1	1	1
() อื่นๆ (โปรดระบุ)	1	1	1	1	1	1
รูปแบบในการพัฒนา						
การอบรมเชิงปฏิบัติการ (workshop)	1	1	1	1	1	1
การสัมมนา/การอบรม	1	1	1	1	1	1
การศึกษาดูงาน	1	1	1	1	1	1
() อื่นๆ (โปรดระบุ)	0	0	0	0	0	0
หน่วยงาน						
ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น	1	1	1	1	1	1
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ	1	1	1	1	1	1
สพฐ.	1	1	1	1	1	1
หน่วยงานเอกชนที่เกี่ยวข้อง	1	1	1	1	1	1
() อื่นๆ (โปรดระบุ)	0	0	0	0	0	0

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวพิชญา พิมพ์สุข
วัน เดือน ปีเกิด	3 พฤศจิกายน 2530
สถานที่เกิด	จังหวัดขอนแก่น
ประวัติการศึกษา	นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2553
สถานที่ทำงาน	ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 9 จังหวัดขอนแก่น
ตำแหน่ง	ครูผู้สอน

